

અધ્યક્ષશ્રી

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અરેન્દ્રમસાદજી મહારાજશ્રી

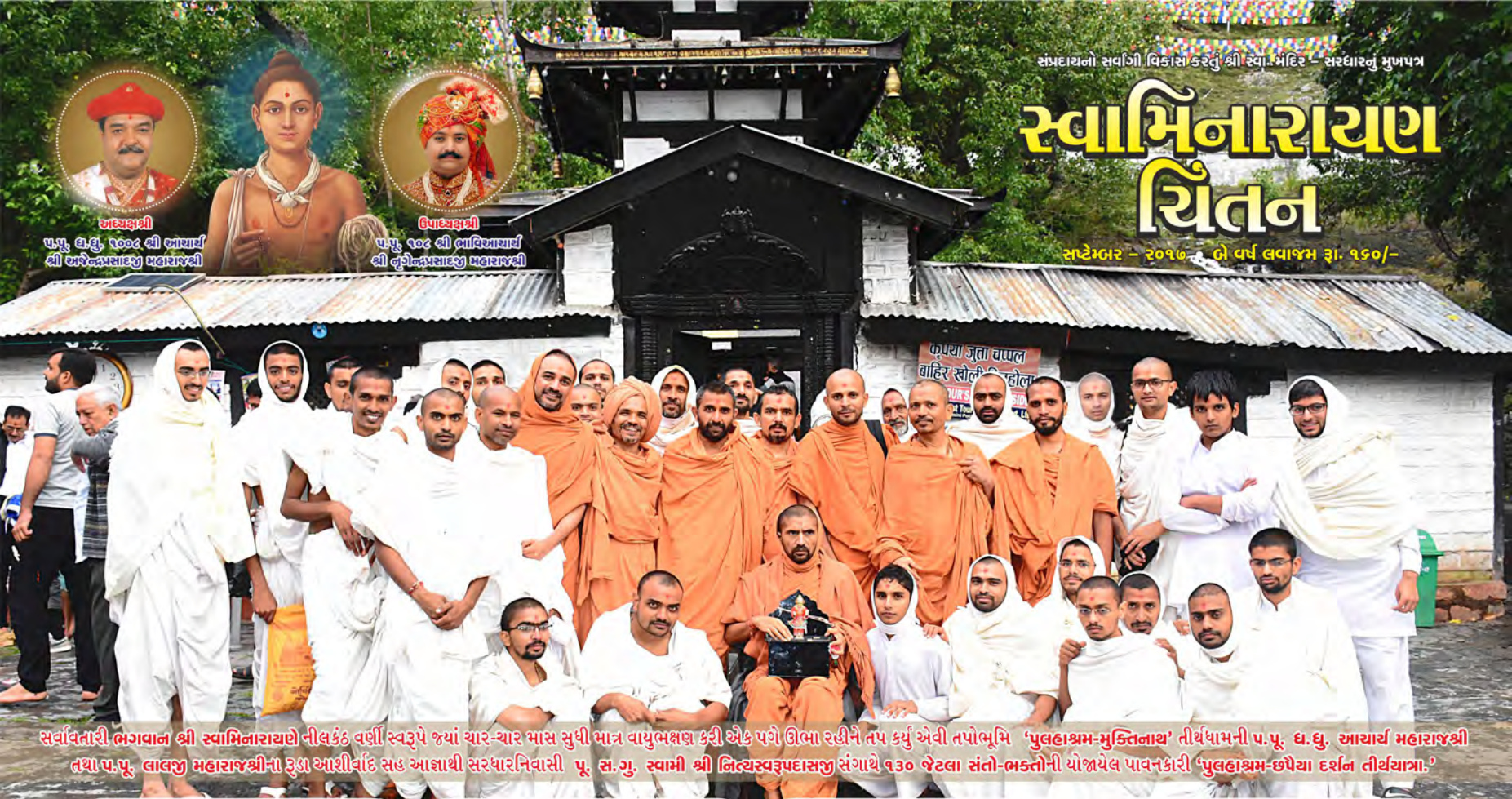
ઉપાધ્યક્ષશ્રી

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી જુગેન્દ્રમસાદજી મહારાજશ્રી

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરવું શ્રી સ્વામિંદર - સરદારનું મુખપત્ર

સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૭ ૭૦ વર્ષ લવાજમ રૂ. ૧૬૦/-

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે નીલકંઠ વર્ણી સ્વરૂપે જ્યાં ચાર-ચાર માસ સુધી માત્ર વાયુભક્ષણ કરી એક પગે ઊભા રહીને તપ કર્યું એવી તપોભૂમિ 'પુલહાશ્રમ-મુક્તિનાથ' તીર્થધામની પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂઢા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી સરધારનિવાસી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી સંગાયે ૧૩૦ જેટલા સંતો-ભક્તોની યોજાયેલ પાવનકારી 'પુલહાશ્રમ-છપેયા દર્શન તીર્થયાત્રા.'

શ્રી નીલકંઠ વર્ણી તપોભૂમિ પુલહાશ્રમ-મુક્તિનાથ

શ્રી પશુપતિનાથ મંદિર, કાઠમંડુ-નેપાળ

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પ્રાગટ્યભૂમિ - છપેયા

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી તપોભૂમિ 'પુલહાશ્રમ-મુક્તિનાથ' તીર્થધામની પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી સરધારનિવાસી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી સંગાથે ૧૩૦ જેટલા સંતો-ભક્તોની યોજાયેલ પાવનકારી 'પુલહાશ્રમ-છપૈયા દર્શન તીર્થયાત્રા.'

૧. પોખરા શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પૂ. સંતો-ભક્તોનો રાસોત્સવ. ૨-૩. કાઠમંદુમાં યાત્રિકોની સત્સંગ સભામાં પૂ. સંતો-પાર્ષદો તથા હરિભક્તોને તીર્થ માહાત્મ્ય સહ સત્સંગનો લાભ આપતા પૂ. સ્વામી. ૪-૫-૬. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રાગટ્યભૂમિ છપૈયા ખાતે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં ઉપસ્થિત પૂ. સ્વામી, છપૈયા મંદિરના પૂ. મહંત સ્વામી તથા સંતો-ભક્તો. ૭. પૂ. સંતો-પાર્ષદોની પુલહાશ્રમ યાત્રાના યજમાન પ.ભ. શ્રી અમરશીભાઈ, રસિકભાઈ નિસર પરિવાર. ૮. પ.ભ. શ્રી રાજુભાઈ તથા પરેશભાઈ ચંદુભાઈ પટેલ - અમેરિકા. ૯. પ.ભ. શ્રી વાસુદેવભાઈ જયંતીભાઈ રૈયાણી - સુરત. ૧૦. ન્યાલકરણ યુપ - વડોદરા. ૧૧. અમદાવાદ એરપોર્ટ ખાતે પૂ. સંતો-પાર્ષદોની સમૂહ તસ્વીર. ૧૨. લખનઉ એરપોર્ટ સમૂહ તસ્વીર.

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

: પ્રયોજક :

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

વર્ષ : ૫ । અંક : ૮ । તારીખ : ૨૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૭

પ્રસિદ્ધ કર્તા

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયસ્વ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ
પીઠસ્થાન સંસ્થાન - વડતાલ વતી
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

પ્રકાશક - માલિક - તંત્રી

સાધુ પતિપાવનદાસજી

સંપાદક

સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતાચાર્ય)

લેખન - સંકલન

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી

ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

લાવાજમ દર

હે વર્ષ : રૂ. ૧૭૦/-

પંચવાર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/- • પંચ્ચીસ વર્ષ : રૂ. ૭૫૦/-

પરદેશમાં લવાજમ : \$ 200 U.S.A., £ 125 U.K.

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી
સ્વામિનારાયણ મંદિર સરધારનું રજિસ્ટર્ડ
મુખપત્ર ઈ.સ. ૨૦૦૫ના જૂન માસથી
પ્રારંભાયેલું, દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત
થતું, આપના સમગ્ર કુટુંબ- પરિવારમાં
આનંદ અને સંસ્કારની સૌરભ પ્રસરાવે અને
જીવનનું અનેરું ઘડતર કરતું સામયિક.

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે નીલકંઠ વર્ણી સ્વરૂપે જ્યાં ચાર-
ચાર માસ સુધી એક પછે ઊભા રહીને કેવળ વાયુભક્ષણ કરીને આપણા જેવા
અનેક મુમુક્ષુ જીવાત્માઓના કલ્યાણને અર્થે કઠોર સાધના કરી હતી તેવા
પુલકાશ્રમ-મુક્તિનાથ, પ્રાચીનનગરી કાઠમંડું તેમજ પ્રાગટ્યભૂમિ છપૈયાની
પાવનકારી 'દર્શન તીર્થયાત્રા' વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ પીઠાધિપતિ પ.પૂ.
સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ.
૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂઝા આશીર્વાદ સહ
આજ્ઞાથી નીલકંઠ વર્ણીપ્રભુના ચરણરજથી અંકિત હિમાલયની પુણ્યભૂમિના
સ્પંદનો સાથે સરધારનિવાસી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી સહિત
૧૩૦ જેટલા સંતો-પાર્ષદો-હરિભક્તોની યોજાઈ હતી. આ તીર્થયાત્રા સંતો-
ભક્તો માટે જીવનનું એક અખૂટ ભાતું બની ગયું. તીર્થયાત્રા દર્શન-સત્સંગ-
ભજનભક્તિ ને સંતોના પ્રસાદથી સહુ કોઈના તન-મન નિર્મળ થયા હતા.

અનુક્રમણિકા

- ૦૧ ભાલપ્રદેશના પ્રાસાદિક તીર્થસ્થાનો
- ૦૨ ખરડમાં સુખધામ ભગવાન શ્રીહરિ
- ૦૩ પીપળીમાં પરમેશ્વર શ્રીહરિ
- ૦૪ ગાંડમાં ગુણનિધાન શ્રીહરિ
- ૦૫ વ્રતોત્સવ નિર્ણય - શુદ્ધિ પ્રકાર
- ૦૬ સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

૦૪
૦૫
૦૮
૧૫
૨૫
૨૭

લક્ષ્ય ટી.વી. ચેનલ દ્વારા...
સમગ્ર ગુજરાતમાં ઘેર બેઠા આપ માણો...

પ.પૂ. ૧૦૮
શ્રી ધર્મદુત મુગ્ધમણિ
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની
દિવ્ય
અમૃતવાણી
સમય : દરરોજ

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી
શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શીમુખે
સત્સંગ
કથાપારાયણ
દરરોજ રાત્રે ૮.૦૦ થી
૧૧.૦૦

પૂ. સ્વામી
શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજીના શીમુખે
સત્સંગ
કથામૃત
દરરોજ સવારે ૬.૦૦ થી
૭.૦૦

લવાજમદર અંગે
ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર

'ચિંતન કાર્યાલય', શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જ. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

www.sardharkatha.net www.swaminarayanvadtalgadi.org

chintankaryalay@gmail.com

છબીકલા :

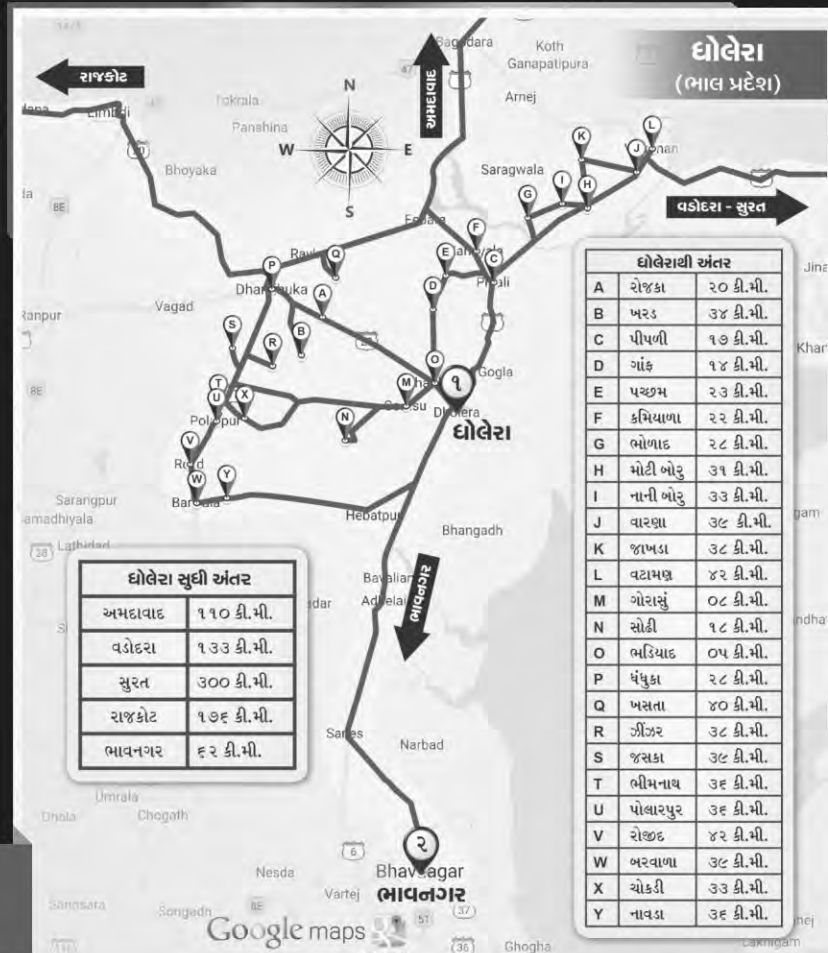
શિવલાલ સુદાણી - બારમણ મો. ૯૮૭૯૨ ૬૯૫૪૦

નીતિન પ્રવિણ - મો. ૯૪૨૮૯ ૫૯૪૯૩

ભગવાન
શ્રી સ્વામિનારાયણના
પાવન ચરણારવિંદથી
અંકિત થયેલ

ભાલપ્રદેશના પ્રાસાદિક તીર્થસ્થાનો

લેખક : સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી
ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

ખરડમાં સુખધામ ભગવાન શ્રીહરિ

આ ખરડ ગામ ધંધુકાથી ૧૦ કી.મી અને ધોલેરાધામથી ૩૪ કી.મીના અંતરે આવેલું છે. આ ખરડ ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ગઢપુરથી વડતાલ કે અમદાવાદ વગેરે સ્થાનોમાં આવતા-જતાં સં. ૧૮૬૧ થી સં. ૧૮૮૪ સુધીમાં ૧૨ વખત પધાર્યા છે. આખા ગામમાં ભગવાન શ્રીહરિએ સત્સંગીઓના ઘેર પધરામણી કરી છે. ખરડ ગામના શ્રીજીસમકાલીન ક્ષત્રિય સુજોજી, નાથોજી, જેઠા ચારણ, બનુબા, ભીમ સુતાર, આસો સુતાર, ગોવિંદ દવે, પ્રાગજી દવે વગેરે ભક્તજનો પ્રસિદ્ધ છે.

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ખરડ ગામમાં પધરામણી

૧. સં. ૧૮૬૧માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો સાથે કુંડળથી ચાલ્યા તે ગાંફ થઈ ખરડ પધાર્યા હતા. અહીં દર્શનનું સુખ આપીને ઝીંઝર થઈ પોલારપુર પધાર્યા.

૨. સં. ૧૮૬૨માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો-હરિભક્તો સાથે જેતલપુર હુતાશની ઉત્સવ કરીને ત્યાંથી તે ચાલ્યા તે મણિઆવ, શિયાળ, અડવાલ થઈ કારિયાણીએ પધાર્યા ને ત્યાં તળાવ ખોદાવતા હવા ને ત્યાં દેશાંતરથી હરિજનના સંઘ આવે તેમની પાસે તે સેવા ભક્તિ કરાવે તે પોતે સવારથી તળાવે પધારે ને તળાવ ગળાવે. પછી મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતમંડળને ગામ ધ્રાંગધ્રા મોકલ્યા ને પોતે ગુજરાતના સંઘને લઈને ગામ ખરડ સુધી વળાવીને સંઘને રજા દઈને પોતે અસવારીએ સહિત ચાલ્યા તે માર્ગમાં હરિભક્તોને દર્શન દેતા થકા દેશ ચરોતરમાં ગામ બોચાસણમાં કાશીદાસના ઘેર પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૬૨ની લીલા)

૩. સં. ૧૮૬૨માં બીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો

સાથે ગઢપુરથી ચાલ્યા તે બોટાદ, કુંડળ, ભીમનાથ થઈ ખરડ પધાર્યા ને ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ગઢડા પધાર્યા. તેનું વર્ણન કરતા સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘મઠમાં પધારો કૃપાનાથ, આજ તો મુને કરો સનાથ; એમ કહી દેખાડ્યો બહુ ભાવ, ત્યારે બોલ્યા મનોહર માવ. વળી આવીશું ઘણી જ વાર, તમારો છે જો પ્રેમ અપાર; એમ કહીને રહ્યાં ત્યાં રાત, પછી વહેલા ઉઠ્યા છે પ્રભાત. ચાલ્યા ત્યાં થકી નરવીર, ગામ ખરડ પોગ્યા મતિધીર; અરુણોદય થયો તે સ્થાન, વળી વિચર્યા શ્રીભગવાન.’

(શ્રી ધનશ્યામલીલામૃત સાગર : ઉત્તરાર્ધ તરંગ : ૫૨)

૪. સં. ૧૮૭૧માં શ્રીજીમહારાજે ગઢપુરમાં રંગોત્સવ કર્યો. સમૈયો પૂરો થયા પછી ચરોતર અને ગુજરાતના સંઘો તેમજ જે સંતો હતા, તે ગઢપુરથી ચાલતા થયા. તે બધા સંઘોની રક્ષા કરવા માટે

ભગવાન શ્રીહરિ તેમની સાથે અશ્વ ઉપર બેસીને ચાલ્યા, તે ભાલ દેશ સુધી ગયા. દિવસના પાછલે પહોરે ચાલ્યા એટલે ઝીઝાવદર સાંજે પહોંચ્યા અને નદીને કિનારે રાત રહ્યા. પછી ત્યાંથી સવારમાં કારિયાણી ગયા. ત્યાં રસોઈ જમ્યા અને બપોર પછી ચાલ્યા તે સંધ્યા સમયે કુંડળ આવ્યા. નદી કિનારે રાત રહ્યા. ચંદ્રનું અજવાળું થયું ત્યારે મધરાતે ત્યાંથી ચાલ્યા, તે રોજીદ થઈને ચોકડી આવ્યા. પછી ત્યાંથી ખરડ ગામ આવીને રોકાયા.

તળાવની પાળે જ્યાં છાયા હતી ત્યાં બધા સંઘ ઊતર્યા. તે સંઘમાં નાનાભાઈ વિપ્ર અને કાશીદાસ મુખ્ય હતા. ચારસો જેટલા સંત હતા, તેમને જમાડવાને માટે ત્રણ મણની ખીયડી કરાવી, પણ તેમાં આઠ મણની તૂટ રહી. વધારે ખીયડી મળી નહિ. વાસણ મળવાની પણ

ખામી રહી હતી. કુંભારને ઘેર જઈને ચોખ્ખા રામપાત્ર લાવ્યા. બધા સંતો ચોક્કસ ભૂખ્યા રહેશે. આવો વિચાર શ્રીહરિના મનમાં થયો. હરિભક્તો બે મણ ધી તો લાવ્યા હતા, પણ તોએ અડધી તૂટ તો શ્રીહરિને દેખાણી.

શ્રીહરિ ગાડા ઉપર બેઠા હતા, ત્યાંથી તરત નીચે ઊતર્યા અને મસ્તક ઉપર પાઘ બાંધતા બાંધતા દોડ્યા. વાણિયાની દુકાનેથી બે મણ ધી તો પહેલા મળ્યું હતું. પછી લોકોને ઘેર ઘેર જઈને જેટલું ધી મળે તેટલું ધન આપીને લેવડાવ્યું. છતાં શ્રીહરિનું મન માન્યું નહિ એટલે ભરવાડોને ઘેર ગયા. ત્યાંથી છ મણ ધી મળ્યું ત્યારે શ્રીહરિનું મન માન્યું. પછી શ્રીહરિ ઉતારે આવ્યા અને સંતોની પંગત કરાવી. બધાને દોઢ દોઢ પાશેર (આશરે ૧૬૫ ગ્રામ) જેટલી ખીયડી અપાવી. પછી

દયાળુ શ્રીહરિએ કમર કસી, હાથમાં લાલ રૂમાલ લીધો અને સંતોના ઉપર ખૂબ પ્રસન્ન થઈને ધી પીરસવા આવ્યા. ધી સારી રીતે સમાય તે રીતે ખીયડીને પહોળી કરાવી અને પછી શ્રીહરિ ઘણા પ્રેમથી થીંધું ધી આપવા લાગ્યા. પાત્રમાં જેટલું સામે તેટલું ધી આપવા લાગ્યા. બે ત્રણ વખત ફર્યા. જેમ દહીં જમાડે તેમ શ્રીહરિએ ધી ખવડાવ્યું.

આ રીતે સંતોને ધીથી તૃપ્ત કર્યા. જમીને શ્રીહરિ ખરડના તળાવેથી તરત ચાલતા થયા અને સહુની પાસે પાણીના સાધનો ભરાવી લીધા. શ્રીહરિએ કહ્યું, “તડકાની ઋતુમાં ભાલમાં જ્યારે ચાલવાનું થાય અને પાણી પીવું હોય તો સહુ સંતો અને હરિભક્તોએ સાથે પાણી રાખ્યા સિવાય ક્યારેય ચાલવું નહિ. સહુ સંતો અને હરિભક્તોએ અમારું વચન માનવું. રાતમાં ચાલવું હોય તો કોઈ બાધ નથી, છતાં રણમાં તો તેનું ધ્યાન રાખવું.” આમ વાતો કરતા કરતા શ્રીહરિ રોજકા આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૬/૫)

► ભગવાન શ્રીહરિ ગાંધ ગામથી ચાલ્યા તે ગામ ખરડ આવ્યા અને તળાવ ઉપર ઉતારો કર્યો. અને ત્યાં તળાવ ઉપર સંત પાસે ખીયડી કરાવી. તે જોઈને મહારાજ કહે જે, “ખીયડી થોડી પડશે ને એમાં ધી ખૂબ હોય તો ખીયડી પૂરો.” એમ કહીને પોતે ઘોડે સ્વાર થઈને ગામમાં પધાર્યા. ને કહે જે, “જેને ધી વેચવાના હોય તે અમને આપો.” એવાં મહારાજનાં વચન સાંભળીને લોકો કહે જે, “કાનુડો ધી લેવા આવ્યા છે, તે આપણે સર્વે આપો.”

પછી ગામના સર્વે લોકો ધીનાં માણિયાં લઈને આવે ને કહે જે, “આ તો અધમણ ધી છે.” ત્યારે મહારાજ અધમણના રૂપિયા આપીને ધી લઈ લે. ને કોઈ કહે જે, “પંદર શેર ધી છે, ને કોઈ કહે જે, મણ છે.” એ પ્રમાણે રૂપિયા આપી આપીને ધી લીધું ને ધી લઈને ઉતારા ઉપર પોતે પધાર્યા.

અને સંતની પંગત તળાવના કાંઠા ઉપર કરી ને કુંભારના ઘરનાં રામપાત્ર મંગાવીને સંતને આપ્યાં. અને સંતે ખીયડી રામપાત્રમાં પીરસી ને મહારાજ પોતે ધી પીરસવા મંડ્યા. તેથી ખીયડી ઉપર ધી છલકાઈ જાય ને રેલા ચાલે. એવી રીતે ધી પીરસ્યું ને (અદ્ભુતાનંદ સ્વામી કહે જે,) “મારા ભાઈ ચૈતન્યાનંદ સ્વામી હતા તે મહારાજના સામું જોઈ રહ્યા હતા.” તેથી મહારાજ કહે જે, “ખીયડીમાં ખાડો કરતા નથી ને અમારી સામું જોઈ રહ્યા છો ?” એમ કહીને પોતાને હાથે રામપાત્રમાં ખીયડી હતી તે ખીયડીમાં ખાડો કરીને ધી રેડ્યું. તે ખીયડી તણાય જાય તેટલું ધી રેડ્યું. એવી રીતે સર્વે સંતને ખીયડીમાં ધી પીરસ્યું ને હેઠે ઢોળ્યું; તે પૃથ્વી પણ પલળી ગઈ. એવી રીતે એ તળાવ ઉપર ખીયડી થોડી હતી ને ધી ખૂબ પીરસ્યું; તેથી ખીયડી વધી પડી, એવી લીલા એ જગ્યાએ કરીને પોતે ખીયડી ને ધી ને દહીં જમ્યા.

પછી ચળુ કરી મુખવાસ લઈને પછી સભા કરીને વિરાજમાન થયા. ને ત્યાં રાત રહ્યા. (આ જગ્યાએ હાલમાં છત્રી કરી છે.) અને બીજે દિવસે ત્યાંથી ચાલ્યા તે સંતોએ સહિત પોતે સારંગપુર પધાર્યા.

(શ્રી અદ્ભુતાનંદ સ્વામીની મૂળ વાતો : વાત નં. ૧૧૯)

પ. સં. ૧૮૭૨માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સહિત ગઢપુરથી વડતાલ જવા ચાલતા થયા. સાથે ઘણી મોટી સવારી હતી. તે વખતે શ્રીહરિ વારાફરતી ત્રણ ઘોડીઓ ઉપર બેસતા હતા. તે

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ખરડ ગામમાં પધરામણી •

ત્રણેય ઘોડીના અલગ અલગ નામ હતા : એક માણકી, બીજી કેસર અને ત્રીજી ભૂતડી. ભૂતડી ઘોડી સફેદ રંગની હતી. તે બધા જ અશ્વોમાં ઊંચી અને લાંબી હતી. તેના ઉપર સોનેરી પલાણ મૂક્યું હતું. શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા ત્યારે તેના ઉપર બેઠા અને ખૂબ ખુશ હતા. બહુનામી શ્રીહરિ પહેલા કારિયાણી આવ્યા. ત્યાં રસોઈ જમ્યા. ત્યાંથી કુંડળમાં આવીને રાત રહ્યા. મધરાત પછી ત્યાંથી ચાલતા થયા. આગળ ચાલતા ખરડ ગામ આવ્યું. સુખધામ શ્રીહરિ ત્યાં રસોઈ જમ્યા.

ભગવાન શ્રીહરિ સાથે સોરઠ, વાળાંક, હાલાર, ગોહિલવાડ એ બધા પ્રદેશોના હરિભક્તો બાઈ-ભાઈ બધા ગાડા જોડી જોડીને ખરડ આવેલા. એટલે આ વખતે ભગવાન શ્રીહરિ મોટા સંઘ સાથે પધાર્યા હતા. ખરડ ગામમાં ખૂબ દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી શ્રીહરિ પીપળી પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૬/૫૨)

૬. સં. ૧૮૭૩માં શ્રીજીમહારાજ સંઘ સાથે મોટી બોરુથી ચાલ્યા તે ભોળાદ, પીપળી, ગાંફ થઈને ખરડ પધાર્યા ને ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી શ્રીહરિ ઝીંઝર પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૪૭)

૭. સં. ૧૮૭૪માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે બુધેજથી ચાલ્યા તે ગોરાડ, ગુડેલ, રોહણી, મીતલી, પીપળી થઈ ગાંફ ગામમાં પધાર્યા. તે પછી ગાંફથી સાત કોશ જેટલા રણમાં ચાલ્યા તે ચાર ઘડી દિવસ ચડ્યો ત્યારે ખરડ ગામ આવી પહોંચ્યા ને ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ઝીંઝર પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૮)

૮. સં. ૧૮૭૪માં બીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ ગાંફ ગામની બહાર આવ્યા ત્યારે વળાવવા આવેલ હરિભક્તોને ઊભા રાખીને આગળ ચાલતા થયા. તે વખતે શ્રીહરિ બોલ્યા : “જ્યારે આ રણને પાર ઊતરી જાઈએ અને કીચડ બધો દૂર થાય તો જ ઘણી મજા આવે.” તે સમયે બધા અશ્વોને એકબીજાની પાછળ ચલાવ્યા. તે બધા ઘણા સુંદર લાગતા હતા અને તે પછી વરસાદ થયો. જ્યારે ખરડ ગામ આવ્યા ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા : “હવે કાંઈ દુઃખ રહ્યું નથી.” તે સમયે ખરડના બધા હરિભક્તો શ્રીહરિની સામે આવ્યા, પણ શ્રીહરિ તો ત્યાંથી તરત ચાલતા થયા અને ઝીંઝર ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૮૭)

૯. સં. ૧૮૮૧માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે વસો, અલિન્દ્રા, પછેગામ થઈ કમિયાળા પધાર્યા. ને ત્યાં મુક્તાનંદ સ્વામીને મળ્યા ને તેમના હાથની ખબર પૂછી ત્યારે સ્વામીએ કહ્યું કે, “તમારી કૃપાથી શાંતિ છે.” પછી તેમની સેવામાં સંત હતા તેમને મળીને સેસા વણારની મેડીએ પોતે ઊતર્યા. પછી ત્યાં જમીને સંત ને પાર્ષદને જમાડ્યા ને બે દિવસ રહીને મુક્તાનંદ સ્વામીને સાથે લઈને ચાલ્યા તે ગાંફ થઈને ખરડ પધાર્યા ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ઝીંઝર, કુંડળ થઈ કારિયાણી પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૪૬ તથા

સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો : પેજ નં. ૧૨૩)

૧૦. સં. ૧૮૮૨માં શ્રીજીમહારાજ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે પીપળાવ, નાર, તારાપુર, મોરજ, ગોલાણ, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ, કમિયાળા અને ગાંફ થઈને ખરડ ગામ આવ્યા. અને ત્યાં સહુએ ટીમણ કર્યું. ગામના સહુ હરિભક્તોએ શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પછી જ્યારે ચાલવાનો સમય થયો ત્યારે શ્રીહરિ ખરડથી ચાલતા થયા અને ઝીંઝર ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૩૬)

૧૧. સં. ૧૮૮૩માં ભગવાન શ્રીહરિ, બંને આચાર્યશ્રીઓ તથા સંતો-હરિભક્તો સહિત વડતાલથી ચાલ્યા તે પીપળાવ, ગલિયાણા, જામડા, કમિયાળા થઈને ખરડ પધાર્યા. ત્યાં સર્વે હરિભક્તોને દર્શન દઈને ત્યાંથી ઘોડા દોડાવીને પાછા રણમાં જઈને સંઘના મનુષ્ય બહુ તરસ્યા હતા તેમને શ્રીજીમહારાજે પાણી પાપું ને નાથાભાઈના ફળિયામાં લીંબડાના વૃક્ષ હેઠે પોતે પોઢ્યા. ત્યાંથી ચાલ્યા તે અણિયાળી, સુંદરિયાણા થઈ સારંગપુર પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો : પેજ નં. ૧૬૫)

૧૨. સં. ૧૮૮૪માં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી સંતો-પાર્ષદો સાથે ચાલ્યા તે સીંજવાડા, ગલિયાણા, બોરુ, ગાંફ થઈને ખરડ ગામમાં પધારી જળપાન કર્યું. ત્યાંથી ઝીંઝર, કારિયાણી થઈને ગઢપુર પધાર્યા. ત્યારબાદ ગઢપુરથી જૂનાગઢ શ્રી રાધારમણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરવા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત

શ્રી સ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૯૯)

ભગવાન શ્રીહરિના આ દર્શન (સં. ૧૮૮૪માં) ખરડ ગામના સત્સંગીઓને અંતિમ દર્શન હતા. ભાગ્યવંત ખરડ ગામમાં શ્રીજીમહારાજ બાર-બાર વખત પધારીને ભાલપ્રદેશના સત્સંગમાં ખરડ ગામને તીર્થધામ તરીકે પ્રસિદ્ધ કર્યું છે. આ ખરડ ગામમાં ભગવાન શ્રીહરિ, ધર્મકુળ, સંતો-પાર્ષદો અને હરિભક્તો પધાર્યા છે. ખરડ ગામના હરિભક્તો અનેકવખત ગઢપુર, વડતાલ, ધોલેરા કે વૌઠાના સમૈયામાં પધારી ભગવાન શ્રીહરિ, ધર્મકુળ અને સંતો-હરિભક્તોના પૂજનનો લાભ લઈને ઘન્યભાગી બન્યા હતા.

મું. ખરડ, તા. ધંધુકા, જી. અમદાવાદ.

શ્રી ગુરુત્તર સભામંડપ - સરદાર

પીપળીમાં પરમેશ્વર શ્રીહરિ

આ પીપળી ગામ ધોલેરાધામથી વટામણ તરફ જતા માર્ગમાં ૧૭ કી.મીના અંતરે આવેલું છે. આ પીપળી ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ નીલકંઠ વર્ણી સ્વરૂપે સં. ૧૮૫૫માં પધાર્યા હતા. ત્યારબાદ રાજધિરાજ થયા પછી ગઢપુરથી વડતાલ કે અમદાવાદ વગેરે સ્થાનોમાં આવતા-જતાં સં. ૧૮૬૧ થી સં. ૧૮૮૫ સુધીમાં ૨૨ વખત પધાર્યા છે. આખા ગામમાં ભગવાન શ્રીહરિએ સત્સંગીઓના ઘેર પધરામણી કરી છે.

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પીપળી ગામમાં પધરામણી

૧. સં. ૧૮૫૫માં ભગવાન શ્રીહરિ નીલકંઠ વર્ણી સ્વરૂપે વનવિચરણ કરતા કરતા પશ્ચિમ ભારતમાં પવિત્ર ગુજરાતની ભૂમિને વિશેષ ઉત્કૃષ્ટ કરવા માટે દક્ષિણ ગુજરાતના સીમાડેથી પ્રવેશીને ધરમપુર, સુરત, નર્મદા, વડોદરા, ડાકોર, વડતાલ, બુધેજ, ગુડેલ, મીતલી, ધોલેરા થઈ પીપળી પધાર્યા હતા. અહીં મુમુક્ષુજનોને દર્શન આપીને ગાંફ થઈ ખરડ પધાર્યા હતા.

૨. સં. ૧૮૬૧માં શ્રીજીમહારાજ સંતો-હરિભક્તો સાથે બુધેજથી ચાલ્યા તે ગોરાડ, ગુડેલ, રોણી, મીતલી થઈ પીપળી ગામે આવ્યા. ત્યાંના ક્ષત્રિય દરબાર દાદાભાઈ શ્રીહરિની સન્મુખ આવ્યા. બીજા એક દાદાભાઈ નામે ચારણ હરિભક્ત હતા. તેઓ પણ સામે આવ્યા અને ગામના લોકો પણ આવ્યા. તે બધા આવીને શ્રીહરિના ચરણમાં પડ્યા. મનમાં ઘણા જ ઉત્સાહવાળા તે ભક્તો આવીને સંતોના ચરણમાં પણ નમી પડ્યા. શ્રીહરિને પીપળી ગામમાં પધરાવ્યા. અનેક પ્રકારના વાજિંત્રો વગડાવ્યા.

ગામની રાજબજારોને વિચિત્ર રીતે શણગારી. ભવનના દરેક દરવાજે કેળના સ્તંભ રોપાવ્યા. અને મોતીના તોરણ બંધાવ્યા. શ્રીહરિ પીપળીમાં સંધ્યા વખતે આવ્યા હતા. બધા સોનેરી શણગાર ધારણ કર્યા હતા. ડંકા નિશાન વગેરે અને સંતો પણ સાથે જ હતા. બહુ પ્રકારે મશાલો પ્રકટાવી અને અનંત દીવાઓ કર્યા. તે રાત દીવાઓને લીધે દિવાળીની રાતના જેવી થઈ હતી. એટલે ખૂબજ શોભા સંપન્ન થઈ હતી. ધર્મકુમાર શ્રીહરિને વધાવવાને માટે ગામની બધી સ્ત્રીઓ મોતીના થાળ ભરી ભરીને ભવનના ગોખ અને અટારીઓ ઉપર ઊભી હતી. ગામના જેટલા લોકો હતા તે બધા દર્શન કરવા બજારમાં ઊભા હતા. તેઓ બંને હાથ જોડીને હૃદયમાં હેતના ઊમળકાથી શ્રીહરિને નમસ્કાર કરતા હતા.

રાજદરબારમાં જે ભવનો હતા તેને વિચિત્ર પ્રકારના શણગારોથી શણગાર્યા હતા. ભવનોના થાંભલા સોનેરી હતા અને તે અતિશય ઊંચા હતા. તે ભવનમાં શ્રીહરિને ઉતારો આપ્યો હતો. ત્યાં અદ્ભુત

રીતે શોભા કરી હતી. શ્રીહરિને સોનેરી હિંડોળામાં બેસાડ્યા હતા. સંતોને અને હરિભક્તોને ઉતારા અપાવ્યા. અનંત બ્રહ્માંડના અધિપતિ પુરુષોત્તમ પોતાને ઘેર પધાર્યા હોવાથી સૌના મનમાં ખૂબજ ઉત્સાહ હતો. રાજા દાદાભાઈના મનમાં અતિશય ઉત્સાહ હતો. તેઓ શ્રીહરિની પાસે આવીને બેઠા.

તેમણે વર્ણી પાસે રસોઈ કરાવી. પછી રસોઈ તૈયાર થઈ ત્યારે સુખદાયક સુંદરશ્યામ શ્રીહરિ જમવા ઊઠ્યા. શ્રીહરિએ એક પીતાંબર પહેર્યું અને બીજું ઓઢી લીધું. નિપુણતાથી ચરણોમાં ચાખડીઓ પહેરી. પછી જળથી ચરણ ધોયા અને રૂમાલથી તે વર્ણીએ કોરા કર્યા. એક સોનાનો બાજોટ મૂક્યો હતો. ભક્તપતિ, ભક્તોના ચિત્તને ચોરનારા આવા સુંદરશ્યામ શ્રીહરિ પ્રસન્નતાથી ત્યાં આવીને તેના ઉપર બેઠા. વર્ણીએ જે ભોજન બનાવ્યા હતા, તે થાળમાં ભરીને શ્રીહરિની આગળ મૂક્યા. શ્રીહરિ તેને જમવા લાગ્યા. સાકર નાખેલો ઊજળો કંસાર હતો. તેને શ્રીહરિ પ્રેમથી જમ્યા. ભક્તજનો જમતી મૂર્તિનું ધ્યાન કરે, આવા આશયથી શ્રીહરિ પ્રેમથી જમતા હતા. ઘી અને કંસાર જમીને, સુંદર ભાત જમ્યા. ભાતમાં પોતાની રુચિ પ્રમાણે દૂધ અને સાકર લીધા હતા. જમીને હાથ ધોયા. પછી મુખવાસ લીધો. પછી શ્રીહરિએ સંતોને અને દરબારોને પોતાની પાસે જ જમવા બેસાડ્યા. જે જે ભોજન બનાવ્યા હતા તે બધા શ્રીહરિએ પંગતમાં પીરસ્યા. પોતે થાળ જમ્યા હતા. તેની પ્રસાદી દરબાર દાદાભાઈને આપી.

સંતોને અને દરબારોને જમાડીને શ્રીહરિ પલંગ ઉપર બેઠા. વાજિંત્રો મગાવીને ત્યાં સારાં કીર્તન ગવડાવ્યાં. મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતોએ સુંદર કીર્તન ગાયા. પીપળી ગામના બધા લોકો કીર્તન ગવાતા સાંભળીને ત્યાં આવ્યા. બધા શ્રીહરિની પાસે બેઠા. કીર્તનગાન સાંભળીને સૌ રાજી થયા. સંતોની અલૌકિક રીત જોઈને તેઓ ઘણા પ્રેમભાવથી બોલ્યા. જગતમાં સંતો અનંત અને અપાર છે. ગણ્યે તેનો પાર આવે તેમ નથી. પણ તેમનામાં સાધુતાની રીત નથી. ઘેર ઘેર તેઓ ફરતા જ રહે છે. સ્ત્રીજાતિ ઉપર વધારે પ્રેમ રાખે છે અને તેમાં ભક્તિભાવનો શુભ ગુણ ઘણો છે એમ ઠેરાવી દે છે. પુરુષની નિંદા કરીને નારીના ઉચ્ચ ગુણોને બોલે છે. જેટલા વ્યસન અને ફેલ તે બધાથી તેઓ ભરપૂર રહે છે. જેટલા દોષ કહેવાય છે તે બધા સંતોને લાગતા નથી. આવું બોલે છે. જે સંત દોષની વાતો કરતા હોય તેને તેઓ 'કપટી માનવા', તેમ કહે છે. જે પાપમાત્ર કહેવાય છે તે બધા સંતોની આગળ તો ધૂજે છે. વળી એવું પણ કહે છે કે જે સંત થઈને પાપથી ડરે તે બીજાનો પાપની મોક્ષ કર્મ રીતે કરી શકશે. જે સંત પાપનો લેશમાત્ર પણ ડર રાખે નહિ. તેને પૂર્ણ અને સાચા સંત સમજવા. જે સંત નિર્ભય હોય છે તે બીજાને પણ નિર્ભય કરે છે અને જે મનુષ્ય નિર્ભય થઈ જાય છે તેનો જ મોક્ષ થાય છે. જે સંત નિર્ભય હોય તેનો જ સમાગમ કરવો અને તેવો સમાગમ કરનારાને જ નિર્ભય પદ મળે છે. પણ આવા સંતનો સત્સંગ ઘણો દુર્લભ છે.

ત્યારે શ્રીહરિ બોલ્યા, સહુ સાંભળો, પહેલા તો તમારે સંત શબ્દનો અર્થ મનમાં વિચારવો જોઈએ. જ્યારથી આ બ્રહ્માંડ થયું છે, ત્યારથી સન્માર્ગ અને કુમારજ, એ બે ચાલ્યા આવે છે. આ બાબતને મૂળથી જ તપાસવી જોઈએ. જે આંધળો અને બહેરો, બંને એક જ હોય તો તેને કાંઈ જ ગમ પડે નહિ. તો તે ભગવાનના સ્વરૂપની યથાર્થ

વાતને તો જાણે જ ક્યાંથી.

શ્રીહરિ બોલ્યા, ભક્તો ! તમે સહુ સાંભળો. બધા જ પથ્થર પારસમણિ હોતા નથી એમ મનમાં સમજી રાખવું. પારસમણિ અને ચિંતામણિ બંને પથ્થર તો છે પણ તેના ગુણ જુદા જુદા છે. જો ગુણ સમજાયા હોય તો તેના ધોરણ-મર્યાદાની ખબર પડે. ધાતુ અનેક જાતની છે અને તેમાં પણ અગણિત ભેદ રહ્યા છે. તેને બુદ્ધિમાન સમજી શકે છે. અને જે બુદ્ધિમાન છે તેને જ મનુષ્ય કહેવાય છે. દૂધ આવા નામથી તો બધા દૂધ એક જ છે, છતાં તેમાં અનંત પ્રકારના ભેદ રહ્યા છે. જેની બુદ્ધિમાં વિવેક હોય, તે મનુષ્ય તેને સમજી શકે.

જેટલા વ્યવહાર કહેવાય છે તે બધા વિવેક વિના થતા નથી. અને જે વિવેકથી વ્યવહાર કરે છે તેને બુદ્ધિમાન કહેવાય છે. વિવેક વગરના જેટલા વ્યવહાર થાય તે બધાને બુદ્ધિહીનના કરેલા કહેવાય. અને જે બુદ્ધિહીન હોય છે તે મનુષ્ય દુઃખી થાય છે. તે ક્યારેય સુખી થાતો નથી. ઓછી બુદ્ધિનો જે માણસ હોય, તે જો બુદ્ધિશાળી માણસનો સંગ રાખે તો તેમાં બુદ્ધિનો ઘણો વિકાસ થાય છે અને પછી તેને ઘણું જ સુખ મળે છે. જ્યારે વિવેક સાથેની બુદ્ધિ મળે ત્યારે તે સારરૂપ અને અસારરૂપ ગુણને સમજે છે. જ્યાં સુધી સાર કે અસાર ન સમજાય ત્યાં સુધી તેને માટે મોક્ષનો માર્ગ ઘણો દૂર કહેવાય.

દુનિયામાં જેટલા માણસ છે તે બધા કોટિધ્વજ-કરોડપતિ થઈ શકતા નથી. ઘેર ઘેર ઝવેરી હોતા નથી. મનમાં આવો વિવેક કરી રાખવો. જગતમાં જેટલા રાજાઓ છે તેમાં પણ કેટલીએ જાતના અનંત ભેદ રહ્યા છે. તેમજ સંતોમાં પણ પરસ્પર ભેદ રહ્યા છે તેને જે બુદ્ધિશાળી હોય તે જાણી શકે છે. બુદ્ધિ બુદ્ધિમાં પણ પરસ્પર અનંત ભેદ છે. બધી જ બુદ્ધિઓમાં એક સરખો ગુણ મળતો નથી. બચપણથી જ જેવો અભ્યાસ કરવામાં આવે, તેવા ગુણ બુદ્ધિમાં આવે છે. બીજા કોઈ ગુણ દુર્લભ નથી. જે ભગવાનનું ભજન કરવું, તે એક જ ગુણ દુર્લભ છે. પાતાળથી લઈને પુરુષ પ્રકૃતિના લોક સુધી વિચારી જુઓ. જીવ સુખને અને દુઃખને ભોગવતો જ રહ્યો છે.

બધા જ સુખો દુઃખથી ભરેલા છે, છતાં તે સુખોને જીવ વારંવાર ચાહે છે. એકવાર જે ખાધું હોય, જેનો અનુભવ પણ થઈ ચૂક્યો હોય, છતાં પણ તેને વારંવાર ખાધાજ કરે છે. અનુભવ કરીને જ્યારે વિચારે ત્યારે તે જ્ઞાન ઊપજે છે. અનુભવ વગરનો જીવ તો આંધળો ગણાય, વારંવાર તે ચારે ખાણોમાં - લખચોરાશીમાં ફર્યા જ કરે છે. અનુભવ તો દિવ્ય ચક્ષુ છે. તે જ્યારે સંતો આપે છે ત્યારે તેને જ્ઞાન આવે છે અને સત્ય અસત્ય અંગેના શુદ્ધ વિચારો પણ તેમાં આવે છે. અનુભવાત્મક જે જ્ઞાન છે તે જ સાચું જ્ઞાન છે. અનુભવ વિનાનું જ્ઞાન તો ઘાસ-ફૂસ (કચરાપૂજા) જેવું ગણાય. જે સૂર્ય છે તે બહારના ભાગમાં અજવાળું કરે છે પણ અંતરમાં - અંતઃકરણમાં પ્રકાશ કરતો નથી. તે અંતરમાં પ્રકાશ પાડી શકતો નથી. તેથી જ તેનો પ્રકાશ માયિક કહેવાય છે. જ્ઞાનરૂપ જે સૂર્ય છે તેના ઉપર કાંઈ આવરણ નથી. જ્ઞાનરૂપ સૂર્યનો ક્યારેય ઉદય કે અસ્ત થતો નથી. તે અનંત બ્રહ્માંડોમાં સહુને પ્રકાશિત કરે છે. જ્ઞાનરૂપ સૂર્યની આગળ આ ખગોળમાં ફરતો સૂર્ય તો અતિશય તમોરૂપ કહેવાય. અને તે કારણે જ બહારના સૂર્યથી મોક્ષપદ દેખાતું નથી અને અંતઃકરણનું અંધારું લેશમાત્ર પણ ટળતું નથી. જ્યાં સુધી અંતઃકરણમાં અંધારું હોય ત્યાં સુધી મોક્ષપદ તેને મળતું નથી. બહાર જે કાંઈ પદાર્થમાત્ર દેખાય છે તે મોક્ષમાર્ગમાં

વિદ્ય કરનારા છે.

જ્યારે અનુભવાત્મક જ્ઞાન (દૃષ્ટિ) થાય ત્યારે મોક્ષમાર્ગ તરત જ દેખાય છે. અનુભવાત્મક જ્ઞાન વિનાના તો પંડિતો, પુરાણીઓ, વેદો અને છ શાસ્ત્રોને ભણેલા જે હોય તોપણ તે બધા જીવના મોક્ષની વાતને જાણતા નથી. તેઓ ભણે, શબ્દાર્થ કે વાક્યાર્થ કરે, પણ જ્ઞાન વિનાના તે આંધળા જ રહેવાના. આ લોક કે પરલોક, તેમાં જે પદાર્થો ભર્યા છે. જેટલા રસ છે તે બધા ભૂમિમાં ભરેલા જ છે. ઉપર તો કાંઈ દેખાતું નથી પણ બુદ્ધિમાનને તેની ખબર પડી જાય છે કે અહીંયાં શું છે? ચાહે તેવો કોઈ બુદ્ધિમાન હોય, દૂધમાં ઉપરથી તો લેશમાત્ર પણ ઘી દેખાતું નથી. છતાં તેની પ્રક્રિયાથી ઘી અલગ કરવામાં આવે છે. તેમ અનુભવથી તેવું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે. જેને અનુભવ હોય અને શાસ્ત્રજ્ઞાન હોય, બંને હોય તો જે શાસ્ત્રનું રહસ્ય જેમ જાણવું ઘટે તે બધું પૂરું જાણી લે છે. હરેક સંતમાં કાંઈ ને કાંઈ ભેદ હોય જ છે તે કહે પાર આવે તેમ નથી. નામમાં તો કોઈ ફરક છે જ નહિ, પણ વર્તનમાં ફરક અપાર છે.

જેમાં મોક્ષનો અંકુર હોય તે યથાર્થ સંત છે. ચાહે તેટલા રમણીય વિષય હોય તો પણ તેને દેખીને તે સંતની દૃષ્ટિ તે વિષયમાં જાતી નથી. જે મનુષ્ય રમણીય વિષયને દેખીને તેના તરફ નજર કરતો રહે છે તે તો અત્યંત તુચ્છ છે, મળનો પણ મળ છે, અત્યંત હીન છે.

ભગવાન સિવાય અન્ય વિષયમાં જેને સાર ન દેખાય તેને જ સાચા સંત સમજવા. સાચા સંત ગુપ્ત રહેતા નથી. વર્તન ઉપરથી તે ઓળખાઈ જાય છે. જેનું સાચું (નિષ્પાપ) વર્તન હોય તે છુપાવ્યું છુપાતું નથી. જે આંધળો હોય તે દેખે નહિ અને જે બહેરો હોય તે સાંભળે નહિ. સાચા સંતને દેખીને પણ જે તેને માને નહિ તો તેને આંધળા તથા બહેરાના જેવા સમજવા.

શ્રીહરિના મુખની આવી વાત સાંભળીને જે લોકો ગામમાંથી આવ્યા હતા. તેમણે વ્રતમાન-નિયમને ધારણ કર્યા. શ્રીહરિને શરણે થયા. સત્સંગને સાચો માન્યો અને બીજા મતને પાખંડી જાણ્યા. જ્યારે તે લોકોના અંતઃકરણમાં પ્રકાશ થયો, કાંઈ ઉજ્જવળતા દેખાણી ત્યારે તેમને હૃદયમાં સ્પષ્ટ સમજાયું. જેના અંતઃકરણમાં ઉજાસ થાય અને નિર્મળતા આવે તેને મોક્ષની વાત રુચે છે, ગમે છે. જ્યારે મુમુક્ષુના હૃદયમાં ઉજ્જવળતા થાય ત્યારે તે બીજાને પણ દેખાઈ આવે છે.

જ્યારે અરધી રાત થવા આવી ત્યારે શ્રીહરિ પોઢી ગયા. ત્યાં આવેલા બધા ગ્રામજનો ઊઠ્યા. પોતપોતાને ઘેર ગયા. ત્યારે સંતોએ દયાન કરવાનું શરૂ કર્યું. પ્રકટ શ્રીહરિની મૂર્તિમાં મનને સ્થિર કરી દીધું. જ્યારે અરુણોદય થયો ત્યારે ધર્મના લાલ એવા શ્રીહરિએ ચાલવાની તૈયારી કરી. ચાલતા ચાલતા કુંડળ ગામ આવ્યા.

શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : પ/૬૮-૬૯)

૩. સં. ૧૮૬૨માં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, નાર, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગુડેલ, રોણી, મીતલી થઈ પીપળી ગામ તરફ ચાલ્યા. બે સવારોને આગળ દોડાવ્યા. દરબાર દાદાભાઈને ખબર આપી કે, 'ઘોડાઓને માટે જોગાણ અને ઘાસ મગાવીને તૈયાર રાખે. બધું તળાવ ઉપર રાખે. અમે પાછળ આવીએ જ છીએ. જેટલું દૂધ મળે તેટલું રાખે અને સવાસો મેખ (તંબૂ માટેની ખીલીઓ) કરાવે. ગાદલાં અને રજાઈઓ જેટલી મળે તેટલી

ભેળી કરી રાખે.'

દિવસ બે ઘડી બાકી હતો ત્યારે સવારે જઈને દરબાર દાદાભાઈને ખબર આપી. શ્રીહરિ પધારે છે એવા સમાચાર દાદાભાઈએ સાંભળ્યા. તેમનાં મનમાં ઘણો જ ઉમંગ અને આનંદ થયો. તરત જ તેમણે દાદાભાઈ ગઢવીને બોલાવ્યા. ગામના બધા જ લોકોને દરબાર દાદાભાઈએ તત્કાળ બોલાવ્યા. જેને જે યોગ્ય હતી તે સેવા તે સહુને કહી. કુંભારને કહ્યું, નવા પચીશ ગોળા લાવી સાફ કરીને તળાવે પાણી ભરી રાખો, આજે સેવા મળી છે તે તમારું મહાન ભાગ્ય છે. પ્રારબ્ધ કર્મને લીધે તો અપાર વેઠ કરવી જ પડે છે. તેવી આ વેઠ નથી. આ તો દેવોને પણ દુર્લભ એવી સેવા છે. મનમાં હરખ રાખીને વિચાર કરો. આવી સેવામાં અનંત લાભ રહ્યા છે. સેવા કર્યાં સિવાય બેડો પાર આવે તેમ નથી. માટે પ્રસન્ન મનથી સેવા કરો.

દરબાર દાદાભાઈએ અન્ય લોકોને જે સેવા ચીંધી, તેની સાથે અલગ રીતે પોતાનો એક એક માણસ સેવા માટે મોકલ્યો. વળી એક સેવક સુતારને બોલાવ્યો. એટલે હીરાભાઈ અને ખોડાભાઈ વગેરે સુતાર આવ્યા. જેટલી જરૂરી હતી તેટલી મેખો તૈયાર કરીને તે સુતારોએ પોતાનો જન્મ સુફળ કરી લીધો. કારણ કે જે જ મનુષ્ય શ્રીહરિની સેવામાં ઉપયોગી થયા તેનાં તેનાં જન્મ સુફળ થઈ ગયા. એક સેવકને ગામમાં ઘેર ઘેર કહેવા મોકલ્યો કે શ્રીહરિને માટે બધું દૂધ જોઈએ છે. પછી જેણે પ્રેમભાવથી દૂધ આપ્યું તેણે નિશ્ચે પોતાનો જન્મ સુફળ કરી લીધો. જેણે નિષ્કામ ભાવે જેવી સેવા કરી શ્રીહરિએ તેને તેવું જ ફળ આપ્યું. સાકર, ઘી, ચોખા અને ઘોડાનાં જોગાણ માટેનું જે અને જેટલું અનાજ વગેરે જોઈતું હતું તે બધું ત્યાંના વેપારી વણિકે વેચાતું દરબાર દાદાભાઈને ત્યાં પહોંચતું કરી દીધું. જે લોકો તે વસ્તુને માથા ઉપર ઉપાડીને મૂકવા આવ્યા હતા, શ્રીહરિએ તેના જીવનો પણ મોક્ષ કર્યો.

ગામના લોકો પણ જેને જે મળ્યું તે ગાદલાં રજાઈ વગેરે પાગરણને પણ લઈને આવ્યા. કેટલાકે તો સારા સુંદર પલંગ પણ ત્યાં પહોંચાડ્યા. ગામમાં બધે આનંદનું વાતાવરણ છવાઈ ગયું હતું. પિત્તળ અને ત્રાંબાના વાસણ જે જોઈતા હતા તે બધાં લઈ આવ્યા. ગામના જે રબારીઓ હતા તે બધા પોતાની ગાયોનું દૂધ લઈને આપી ગયા. અને તે વખતે રસોઈ બનાવવા માટે અડાયા છાણાં પણ પુષ્કળ લાવી આપ્યા. ઘોડાને માટે અને બળદોને માટે ગોળ, ખાણ અને ઘાસ વગેરે પણ જે જોઈએ તે મગાવી રાખ્યું. ગામના જે મહેતર હતા તેમને ઘાસ ઉપાડી લાવવા નોકર મોકલીને બોલાવ્યા. એટલે તે મહેતરો પણ હરખભેર આવ્યા.

ગામનો મુખ્ય રાજમાર્ગ અને રાજાના દરબારગઢને વિચિત્ર રીતે શણગારીને ખૂબ જ ભવ્ય અને સુશોભિત કર્યો. માર્ગમાં કેળના સ્તંભ રોપાવી દીધા. બધી દુકાનોને પણ વિચિત્ર રીતે શણગારી દીધી. બિલોરી કાચના ઝાડ પ્રકટાવીને દિવાળીની જેમ સુંદર શોભા કરી દીધી. દરબારના બંધુઓએ-કુટુંબીઓએ સુંદર સવારીને શણગારીને તૈયાર કરી. સહુએ સોનેરી બખતર પહેર્યા અને બધા તલવાર વગેરે સોનેરી હથિયારોને ધારણ કરીને સજ્જ થયાં. બધા સવારો પૂનમના ચંદ્રમાના જેવા તેજસ્વી અને સોહામણ લાગતા હતા. ગામના વાળંદ પાસે મશાલો તૈયાર કરાવીને ગામના લોકો પણ આનંદોલ્લાસથી સામૈયામાં ચાલ્યા. વિવિધ પ્રકારના વાજિંત્ર આગળ વાગતાં હતાં. તે

વેળાએ સહુ શ્રીહરિની સન્મુખ ચાલ્યા. વિવેકી સહુ લોકોએ એક વિપ્રને સાથે લીધા. ફૂલહાર અને શ્રીફળ હાથમાં રાખ્યા હતા.

ગામના દરવાજાને પણ વિચિત્ર રીતે શણગાર્યો હતો. તેની શોભા અવર્ણનીય બની હતી. જ્યારે સામેનું ગામ બહાર નીકળ્યું ત્યારે શ્રીહરિ નજીક જ આવી ગયા હતા. જેટલી બંદૂકો હતી તે બધી ફૂટવા લાગી. સંપૂર્ણ આકાશમાં તેની ગર્જનાઓ ફેલાઈ ગઈ અને જ્યારે દરબાર દાદાભાઈ શ્રીહરિને ભેટ્યા ત્યારે ચોપદાર 'જય જયકાર'નો ઉચ્ચાર કરવા લાગ્યા. દરબારે દંડવત પ્રણામ કર્યા અને શ્રીહરિના ચરણોમાં પડ્યા. આનંદના ઊભરાથી ગદ્ગદ કંઠ થઈ ગયા. જેટલા ફૂલહાર લાવ્યા હતા તે બધા પહેરાવી દીધા. શ્રીહરિએ સહુ ભક્તોની સન્મુખ જોયું. ભક્તો શ્રીહરિની મૂર્તિને દેખીને તેમાં મનને પરોવવા લાગ્યા. પછી દરબારે પ્રણામધાર શ્રીહરિને પોતાના ગામમાં પધારવા માટે ઘણી પ્રાર્થના કરી. આપ દયાળુ મારે ઘેર ચરણ પગલાં કરીને તુરંત પાછા આવી જાઓ. બીજા બધા રથ મુકામ ઉપર છોડે. અને બધી સવારી આપની સાથે ગામમાં આવે.

દરબારની પ્રાર્થનાને અનુસારે રથ મુકામ ઉપર છોડાવ્યા. અને શ્રીહરિ ગામમાં પધાર્યા. જરિયાની નિશાન અને ડંકા શ્રીહરિની આગળ ચાલ્યા. તે વખતે વિવિધ પ્રકારના બધા જ વાજિંત્ર વાગતાં હતાં. તે શોભા અદ્ભુત બની હતી, જેનું મુખથી વર્ણન કરી શકાતું નથી. તે વેળાએ શ્રીહરિની મૂર્તિ એટલી તેજસ્વી દેખાતી હતી કે જે ભક્તજનો દર્શન કરતા હતા તેમનાં મનને તે દર્શનથી તૃપ્તિ થતી ન હતી. શ્રીહરિ રાજમાર્ગ ઉપર ચાલ્યા આવતા હતા. ત્યારે ગામના બધા જ લોકો દર્શન કરવાને માટે ઊભા રહ્યા હતા. સહુએ મનનાં અત્યંત પ્રેમથી ફૂલહાર લીધા હતા. તેનાથી શ્રીહરિની પૂજા કરીને પછી તેઓ ગુલાલ ઉડાડતા હતા અને આનંદોત્સવ કરતા હતા.

સંતો અને વર્ણીઓ જે હતા તે બધા શ્રીહરિની આગળ ચાલતા હતા અને પાર્ષદો બધા બંદૂકોના અવાજ કરતા હતા. સંતો ઝાંઝમૃદંગ વગાડીને ધોળ રાગના મંગલમય કીર્તન ગાતા હતા અને ઘણો જ આનંદોલ્લાસ થતો હતો. મુક્તાનંદ સ્વામી, બ્રહ્માનંદ સ્વામી અને પ્રેમાનંદ સ્વામી જે કીર્તન બોલતા હતા તેને સાંભળીને બધા ભક્તજનો ખૂબ જ રાજી થતા હતા અને તેઓ બોલતા કે આવા કીર્તન ક્યારેય સાંભળ્યાં કે દેખ્યાં નથી. ગામની જે બધી સ્ત્રીઓ હતી તે બીજાને હાથે શ્રીહરિને ફૂલહાર પહેરાવતી અને મોતીના થાળ ભરી ભરીને વધાવતી હતી. ગામના ભક્તોના મનમાં જે પ્રેમભાવ હતો તેને શ્રીહરિએ પૂર્ણ કર્યો. તે વેળાએ શ્રીહરિ આ રીતે રાજ દરબારમાં પધાર્યા અને પ્રેમપૂર્વક અશ્વ ઉપરથી નીચે ઊતર્યા.

ઉગમણા બારનું ભવન હતું. તેમાં સુંદર પલંગ બિછાવ્યો હતો. ત્યાં જઈને ભવનમાં પગલાં કરીને પછી પલંગ ઉપર બેઠા. તે વખતે જેવી સામગ્રી મળી શકી તેવી પૂજા દરબાર દાદાભાઈએ કરી. કેસરયુક્ત ચંદનની અર્ચા લલાટમાં કરી. મોતીની માળા કંઠમાં પહેરાવી. મોતીના તોરા પાઘમાં લટકાવ્યા. બંને ભુજાઓમાં મોતીના બાજુબંધ બાંધ્યા. સાકરથી ભરેલો થાળ આગળ ધરાવ્યો અને કપૂરથી આરતી ઉતારી. પછી સ્તુતિ કરી. તેમના જે મનોરથ હતા તે બધાને શ્રીહરિએ પૂરા કર્યા. દરબાર દાદાભાઈએ તો આવો અપાર લાભ વારંવાર લીધો હતો. હું જ્યારે સંકેપથી વાત કહેતો હોઉં છું ત્યારે બધું પૂરું કહી શકાતું નથી. પણ હરિભક્તોને સંભારવા માટે આવી વાત

સંકેપમાં કહી દઉં છું.

જેને વધારે બુદ્ધિ હોય તે અધિક સ્પષ્ટ કરીને વર્ણવી શકે છે અને આપણા સત્સંગમાં એવા અધિક બુદ્ધિશાળી સંતો અનંત છે. જ્યાં સુધી બુદ્ધિમાં ચોખવટ થાતી નથી ત્યાં સુધી સાધારણ મનુષ્યને તેની ખબર પડતી નથી. હું તો સહુ હરિભક્તોના ચરણોનો દાસ છું એટલે કિંચિત્ માત્ર ચરિત્રોને કહું છું. અનંત આકાશમાં જેમ ગરુડ અકલ્પ્ય રીતે ઊડી શકે છે તેમ શ્રીહરિનાં અનંત ચરિત્રોનું વર્ણન તો ગરુડના સમાન મહાન શક્તિશાળી વિદ્વાન કરી શકે છે. છતાં તેનો પાર પામી શકતા નથી. કરોડો કરોડ હજાર બ્રહ્માંડોના જેટલું દીર્ઘ આયુષ્ય મેળવીને કોઈ મનનાં સમાન વેગથી શ્રીહરિચરિત્રોને લખવા લાગે, તો પણ તે વિપુલ ચરિત્રોમાંથી એક તલભાર જેટલું જ લખી શકે છે. શ્રીહરિનાં ચરિત્રોને પારાવાર જાણીને જે પોતાનાં મનને મનાવીને તેમાંથી પાછું વાળી લે છે, પણ અહોભાવથી તેને ગાતો સાંભળતો નથી તો તે અનંત સમય સુધી સંસારમાં ભટક્યા કરે છે. જેમાં અપાર દુઃખ રહ્યું છે, લેશમાત્ર પણ સુખ નથી, એવા માધિક વિષયોમાં પણ પ્રબળ મોહને વશ થયેલો જીવ સાર માની રહ્યો છે.

આ જીવ અતિસૂક્ષ્મ અણુના જેવા અને અતિવિશાળ વિરાટના જેવા નર કે નારીના દેહ ધારીને માધિક વિષયોને ભોગવે છે અને તેનો વ્યસની (રોગી) થઈ જાય છે. જીવ જે જે દેહમાં જાય છે ત્યાં ત્યાં તેમાં તેને ખાણમાંથી નીપજતા હોય તેમ અનંત વિષયો પ્રાપ્ત થાય છે અને જ્યારે જીવને મનુષ્ય દેહ મળે છે ત્યારે જ તેને આવશ્યક અપાર જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે. મનુષ્ય દેહ મળ્યો હોય ત્યારે પણ જો કોઈ સાચા સંતનો સુયોગ થાય અને તેમાં વિશ્વાસ બેસે તો તે સંતો તેને સત્સંગ કરાવીને કુસંગથી છોડાવે છે. ભગવાન સિવાય અન્ય પદાર્થમાં જો રુચિ રહેતી હોય તો તેને અસન્માર્ગ-કુસંગ કહેવાય અને હરિભક્તો, સંતો, સત્સંગ, ભગવાન અને ભગવાનનું ધામ, એ પાંચને સન્માર્ગ કહેવાય છે.

ઉપર કહેલા પાંચ સિવાયના અન્ય પદાર્થના જો મનોરથો થયા કરતા હોય તો તેને જન્મ મરણરૂપ સંસારનું બીજ સમજવું. અને એ પાંચમાં જ્યારે રુચિ થાય ત્યારે સંસારનું બીજ બળી જાય છે. ભગવાનનાં સ્વરૂપનું જે યથાર્થ જ્ઞાન છે તે એક પ્રકારનો અગ્નિ છે. તેના જોગ સિવાય કર્મ બળતું નથી. કર્મ શુભ અને અશુભ, એમ બે પ્રકારનાં છે. તેમનાં ગુણધર્મ પણ અલગ અલગ હોય છે. શુભ કર્મ સંસારથી મુક્તિ આપે છે અને અશુભ કર્મ સંસારમાં બાંધી દે છે. જ્યારે સંસારમાં અપાર દુઃખ જણાય ત્યારે તેમાંથી વાસના તૂટે અને દુઃખનો છોડો આવે છે. ભગવાનનું ભજન કરવામાં અપાર સુખ રહ્યું છે એમ જ્યારે જણાય ત્યારે દુઃખ છૂટે છે. સાચા સંત મળ્યા સિવાય જ્ઞાન થતું નથી, એમ મુમુક્ષુએ વિચારવું જોઈએ.

દરબાર દાદાભાઈ શ્રીહરિની પૂજા કરી રહ્યા. તે સમયે તેમણે ચરણોનાં ઉપર ચંદન ચરચ્યું અને તે ચરણોને પોતાની છાતીમાં ચાંપ્યા. આજે હૃદયમાં હરખ વ્યાપી ગયો હતો. તેમણે શ્રીહરિની સાથે આવેલા સંતો, વર્ણીઓ અને પાર્ષદોને ખૂબ જ શ્રદ્ધાથી પૂજ્યા. સૌને ચંદન ચરચીને ફૂલહાર પહેરાવ્યા અને બધા જ ત્યાગીઓને હરખથી એક એક વસ્ત્ર ઓઢાડ્યું. તે પછી દાદાભાઈના ભાઈએ પણ પોતાને ઘેર શ્રીહરિની પધરામણી કરી અને ભાવ પ્રમાણે પૂજા કરી. ત્યાં દેવબા નામે એક ક્ષત્રિય સત્સંગી બહેન હતા. તેઓ અત્યંત

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પીપળી ગામમાં પધરામણી •

નિષ્ઠાવાળા સત્સંગી હતા. સત્સંગમાં અત્યંત ગાઢ ભાવવાળા હતા. શ્રીહરિના સિવાય અન્ય કોઈને જગત કર્તા સ્વીકારતા નહિ. તેણે અત્યંત શ્રદ્ધા અને ભક્તિભાવથી પોતાને ઘેર શ્રીહરિની પધરામણી કરી. સુંદર પલંગબિછાવ્યો. તેના ઉપર શ્રીહરિને પધરાવ્યા.

તે સત્સંગી બહેને પોતાના સગાં કોઈ પુરુષને હાથે શ્રીહરિની પૂજા કરાવી. તેનાં મનની વિશુદ્ધ ભાવનાને શ્રીહરિએ પૂર્ણ કરી. શ્રીહરિની સાથે પધારેલા સંતો, વર્ણીઓ અને પાર્ષદો, એ સહુની પણ પૂજા કરાવી. તે સિવાય એક દાદાભાઈ નામે ચારણ સત્સંગી હતા. તેમણે પણ પોતાને ઘેર શ્રીહરિની પધરામણી કરી. શ્રીહરિને પલંગ ઉપર પધરાવ્યા અને ઘણા જ ભાવથી પૂજા કરી. ‘કપાળમાં કેસર યુક્ત ચંદનની અર્યા કરી અને ફૂલહાર પહેરાવ્યા. શ્રીફળ અને સાકરના થાળ ભરીને તત્કાળ શ્રીહરિની આગળ ધરાવ્યા. કપૂરથી આરતી ઉતારીને પોતાની બુદ્ધિ પ્રમાણે સ્તુતિ કરી. પછી ઘણા હેતથી ચરણ ઉપર ચંદન ચરચ્યું અને તેને હરખભેર પોતાની છાતીમાં ચાંપ્યા. સંતોની અને વર્ણીઓની પૂજા ફૂલના હાર પહેરાવીને કરી.

ત્યાં જે જે ભક્તજને શ્રીહરિની પૂજા કરી, તેને શ્રીહરિએ રાજી થઈને ફૂલહાર પ્રસાદીના રૂપમાં આપ્યા. સહુના મનોરથોને પૂરા કર્યા અને કોઈ પણ જાતની ખામી રહેવા દીધી નહી. શ્રીહરિ અશ્વ ઉપર બેઠા હતા. રાજમાર્ગ ઉપર ચાલ્યા આવતા હતા. વિવિધ પ્રકારના વાજિત્રો વાગતાં હતાં. તેનો ધ્વનિ આકાશમાં વ્યાપી ગયો હતો. આ પ્રમાણે ગામના બધા ભક્તોને દર્શન દઈને પોતાને મુકામે આવ્યા. મનમાં ખૂબ જ પ્રસન્ન હતા. પછી ત્યાં અશ્વ ઉપરથી નીચે ઊતર્યા. ત્યાં ચોપદારો હાથમાં સોનાની છડી રાખીને ‘જય જય ભક્ત પ્રતિપાલ !!! અશરણશરણ !!! દીનજન રક્ષક !!!’ આવી ભેડીને ઊંચે અવાજે બોલતા હતા. તે સ્થળે તંબુ તાણી દીધા હતા. શ્રીહરિ એક તંબૂમાં આવ્યા ત્યાં સુંદર મોટો પલંગ બિછાવ્યો હતો. તેના ઉપર આવીને બેઠા.

બધા સંઘને માટે વર્ણીએ સુંદર ભાત બનાવ્યો. તેમાં શ્રીહરિને બાજોઠ ઉપર બેસાડીને સહુ પહેલા જમાડ્યા. તે પહેલા ધર્મપુત્ર શ્રીહરિએ મુકામ ઉપર આવીને ઠંડા જળથી સ્નાન કર્યું. રૂમાલથી અંગ કોરું કર્યું. એક પીતાંબર પહેર્યું અને બીજું ઓઢ્યું. ચરણોમાં ચાખડીઓ પહેરી. જ્યાં વર્ણી હતા ત્યાં લટકાં કરતાં લહેરી શ્રીહરિ આવ્યા અને બાજોઠ ઉપર બેઠા. વર્ણી એક થાળમાં ભાત પીરસી લાવ્યા. તે ભાત સાથે દૂધ અને સાકરને ઘણા જ ભાવથી દયાળુ શ્રીહરિ જમ્યા. શ્રીહરિને જેટલી રુચિ હતી તેટલું જમ્યા. જ્યારે તે દૂધ અને ભાતને જમી રહ્યા ત્યારે બંને હાથ ધોયા.

શ્રીહરિએ દરબાર દાદાભાઈને થાળની પ્રસાદી આપી. સંતો, દરબારો અને પાર્ષદોની પંગત કરાવી. જ્યારે બધા પંગતમાં બેસી ગયા ત્યારે પ્રથમ સંતોને તે ભાત પીરસ્યો. દૂધમાં સાકર નાખી હતી. પ્યારા શ્રીહરિ ઘણા પ્રેમથી દૂધ આપતા હતા. જ્યાં સુધી સંતો અને દરબારો વગેરે જમતા રહ્યા ત્યાં સુધી શ્રીહરિ દૂધ પીરસતા રહ્યા. વર્ણી અને વિપ્રોને માટે તો દૂધ પહેલા જ આપ્યું હતું. સંઘમાં પણ સહુને માટે દૂધ અપાવ્યું હતું. જ્યારે શ્રીહરિ પીરસતા ત્યારે કોઈ વસ્તુ ખૂટતી નહિ. ગામની સત્સંગી બાઈઓએ સંઘની સત્સંગી બાઈઓ માટે દૂધ પહોંચાડ્યું હતું. સંઘમાં વિપ્રોએ ભાત પહોંચાડ્યો હતો. જેને જેટલું જોઈએ તે આપ્યું હતું. પીપળીમાં સુખરાશિ અને અવિનાશી

આવા શ્રીહરિ એક રાત રહ્યા. ત્યાંના હરિભક્તોને ઘણો જ આનંદ કરાવ્યો. સવારે તૈયાર થઈને ચાલ્યા અને ગાંફ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૯/૧૪-૧૫-૧૬)

૪. સં. ૧૮૬૮માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે રોઝકાથી ચાલ્યા તે પચ્છમ, કમિયાળા થઈ પીપળી આવ્યા. ત્યાંના દાદાભાઈ ભૂપતિ હતા તે શ્રીહરિ સાથે તૈયાર થયા. પીપળી ઉપર ચાલ્યા તે ત્યાં સાબરમતી ઉતરાવી ભોગવાનો સંગમ થાય છે, ત્યાં સૌ નાહ્યા ને ટીમણ કર્યા. ત્યાંથી રોણી, ગુડેલ થઈ ભુલેજ પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૪૦)

૫. સં. ૧૮૭૧માં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં જન્માષ્ટમી, દશેરાનો સમયો કરી તથા બામરોલીમાં શરદપૂર્ણિમાનો ઉત્સવ ઉજવી બોચાસણ, ધર્મજ, વડદલા, ઉંટવાડા, બુધેજ થઈને પીપળી પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ લખે છે :

‘કૃષ્ણ ત્યાંથી ચાલ્યા તેહ કાળે, ગયા સાંસદ થૈ ઉંટવાળે;
ગામ બુધેજમાં પ્રભુ ગયા, ખોડાભાઈ ભુવન રાત રહ્યા.
ગયા ગુડેલ ગામ સુપેર, રહ્યા ત્યાં જીજીભાઈને ઘેર;
ગયા પીપળીએ હરિરાય, દાદાભાઈના દરબારમાંય.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૪૮)

૬. સં. ૧૮૭૨માં શ્રીજીમહારાજ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સહિત વડતાલથી ચાલ્યા તે સુણાવ, પાળજ, પેટલાદ, પીપળોઈ, ખંભાત, મીતલી થઈ પીપળી પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ લખે છે :

‘ભાતું સુખડીનું ભેટ કીધું, શ્યામે સૌ સંતને વેંચી દીધું;
પછી ત્યાંથી પ્રભુ પરવરીયા, આરે મેંતલીને તે ઉતરીયા.
ગામ પીપળીએ પ્રભુ ગયા, રાત્ય ત્યાં દરબારમાં રહ્યા;
દાદાભાઈએ દિલ ધરી હેત, સેવ્યા શ્રીજીને સંત સમેત.
ધોલેરે ગયા ધર્મકુમાર, ત્યાંથી ગઢપુર ધામ મોઝાર;
કોટી જીવનું કલ્યાણ કરી, આવ્યા થોડા દિવસ માંહી ફરી.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૬૮)

૭. સં. ૧૮૭૨માં બીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે બામરોલી, ગોરાડ થઈ મીતલી ગામ આવ્યા. તે વખતે જે ભાવિક ભક્તો હતા, તે બધા સન્મુખ આવ્યા અને તે સહુએ શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. કેટલાક ભક્તો શ્રીફળ લાવ્યા હતા, તે શ્રીહરિને અર્પણ કર્યા. પછી શ્રીહરિ આગળ ચાલતા રહ્યા અને સાબરમતી નદીને ઊતર્યા. ત્યાં સાબરમતીમાં સ્નાન કરીને તરત બધો પૂજાવિધિ કરી લીધો. પછી અનંત ભુવનોના પતિ દેવાધિદેવ શ્રીહરિએ ત્યાં તરત ટીમણ કર્યું. અને સાથેના સહુ ભક્તો જ્યારે ટીમણ કરી રહ્યા ત્યારે શ્રીહરિ આગળ ચાલતા થયા. પછી આગળ ચાલતા શ્રીહરિ પીપળી ગામ આવ્યા. ત્યાંના જે હરિભક્તો હતા, તે બધા સન્મુખ દોડી આવ્યા. તે બધા આવીને શ્રીહરિના ચરણોમાં નમી પડ્યા.

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પીપળી ગામમાં પદરામણી •

ગામના હરિભક્તોમાં દાદાભાઈ મુખ્ય હતા. તેઓ ગામના રાજા હતા. અને સર્વોત્તમ અનુપમ હરિભક્ત હતા. તે સિવાય દાદા લીલા નામના એક ગઢવી હતા. તે સિવાયના પણ કેટલાક હરિભક્તો હતા. દરબાર દાદાભાઈની સમજણતો સર્વોપરિ હતી.

માણસના દિલમાં જેટલો ખપ હોય છે તેવી તેની બુદ્ધિ હંમેશાં રહે છે. જેને ખપ મંદ હોય, તો તેની બુદ્ધિ પણ સત્સંગના માર્ગમાં મંદ રહે છે. મંદબુદ્ધિવાળાને ક્યારેય ઉત્સાહ આવતો નથી. ઉત્સાહ વિનાની જેટલી બાબતો હોય છે, તે બધી દૈવત વિનાની દેખાય છે. દરબાર દાદાભાઈ ગામમાં જેમ કહેતા હતા, તે પ્રમાણે બધા લોકો વર્તતા હતા. શ્રીહરિએ કહ્યું કે પીપળીમાં જે બધા રહે છે તે જનક વિદેહી જેવા છે અને દાદાભાઈ તથા તેમના ભત્રીજા અત્યંત લોકોના જીવનરૂપ છે. તે બંનેને આધારે જ પીપળી ગામનો સત્સંગ ખૂબ આનંદપૂર્ણ દેખાય છે. ઘાટા અંધારામાં પડેલું રત્ન પણ પ્રકાશ સિવાય દેખાતું નથી. તેમ તે બંનેના સત્સંગથી બધો સત્સંગ ઉજ્જવળ છે. સમુદ્રમાં જે સ્થળે મોતી હોય તે ઘણું બળ કરવાથી હાથમાં આવે છે. સમુદ્રના મોતી સહેજે મળતા નથી, તેમ સત્સંગમાં પણ કેટલાક એવા ગામ હોય છે. અર્થાત્ ઘણી મહેનતે તેમાં સત્સંગ ટકે છે.

મોતી ઘણા કિંમતી હોય છે અને ઓછી કિંમતના પણ હોય છે. તેમ સત્સંગમાં જે ખપવાળા છે તે ઘણા કિંમતી છે અને ખપ વિનાના તો ઘણા હોય છે. ખપ વગરનાને ખપવાળા કરવા તે બુદ્ધિ વિના થઈ શકે નહિ. બુદ્ધિમાનમાં તે ગુણ રહ્યો છે. બુદ્ધિહીનમાં તેવા ગુણ રહ્યા નથી. શ્રીહરિએ જ્યારે આવી વાત કહી ત્યારે દરબાર દાદાભાઈએ કહ્યું, ‘મહારાજ, આપ સાચું કહો છો, બુદ્ધિ વગરના લોકો તો પશુ જેવા છે. ચિંતામણિ ઘણો અમૂલ્ય છે, પણ ઓખર કરવાને (માનવમળને ખાવાને) યોગ્ય પશુને ક્યારેય તેની ગમ પડતી નથી, એટલે તે ક્યારેય ચિંતામણિને દેખતા નથી.

ભગવાન અને સત્સંગ સિવાયની જે કાંઈ પણ વસ્તુ-પદાર્થ કહેવાય છે અને આ બ્રહ્માંડના જે ભોગ-સુખો છે, તે બધાં સત્સંગની દૃષ્ટિએ ઓખર જેવા છે. પશુ જેવા મનુષ્ય તો ઓખર જેવા વિષયમાં અપાર સુખ માને છે અને સત્સંગને નહારો દેખે છે. કેટલાક લોકો સત્સંગ કરે છે, પણ તેને સત્સંગમાં વિષયનો જોગ મળતો નથી. અને તે જ્યારે કુસંગ કરે છે ત્યારે તેનાં મનમાં ઘણો આનંદ થાય છે. જે કુસંગમાં વારંવાર ધન અને સ્ત્રીનો જોગ થઈ જાય છે. તે કુસંગમાં રુચિવાળા લોકો પણ પોતાની રુચિના જ ગુરુ કરે છે, પણ મૃત્યુ પછી તેનું શું થશે? મરણ પછીના વિચારની વાતને તે લોકો છોડી દે છે અને કુસંગમાં ઘણો પ્રેમ કરે છે.’

શ્રીહરિ કહે છે કે ‘જે લોકો સત્સંગમાં પ્રેમ કરે છે, તેના ઘણા ધન્યભાગ્ય છે અને સત્સંગમાં જેને પ્રેમ નથી તેના જેવા બીજા કોઈ અભાગિયા નથી.’ આમ કહીને શ્રીહરિ ચાલતા થયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૬/૩૪)

૮. સં. ૧૮૭૨માં ત્રીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો તથા રાજાઓ સાથે ગઢપુરથી ચાલ્યા તે કારીયાણી, કુંડળ, ખરડ થઈ પીપળી ગામમાં આવ્યા અને ત્યાં રાત રોકાયા. પછી સાંજે રસોઈ જમીને પલંગ ઉપર પોઢી ગયા. પીપળીમાં ભવાયા આવ્યા હતા. વસંત અને હોરીનાં ગીત વાજિંત્ર વગાડીને ગાતા હતા. તે ગીતને

શ્રીહરિ સાંભળતા રહ્યા. ભવાયાઓએ આખી રાત ગીત ગાયાં. પછી શ્રીહરિએ સવારે તેને પૂછ્યું, ‘તમે ગામે ગામ રમતા રહો છો. તેમાં તમને શું મળે?’ ત્યારે તે ભવાયામાં એક કણબી હતો, તે બોલ્યો, ‘પેટનું ગુજરાન કરીએ છીએ અને જોઈએ તેટલાં વસ્ત્ર તેમાં મળી રહે છે. કણબીના ગામમાંથી પાંચ દસ રૂપિયા મળે છે અને મુખથી કાંઈ હલકા શબ્દ બોલીએ છીએ ત્યારે કોઈ માણસ અમને પૈસા આપે છે. કરોડો કલ્પ વીતી જાય તોપણ અમે પાપથી ક્યારેય છૂટશું નહિ...! પાપથી છોડાવવાનું તો આપના હાથમાં છે. હે નાથ, આપ તો મહાન સમર્થ છો. હવે અમે પાપથી છૂટવા માટે આપની આગળ આજ ગીત ગાશું. બીજા પદાર્થો તો ઘણા મળે છે, તેનો કોઈ પાર રહેતો નથી. અમને પાપથી છોડાવવા, તે આપને માટે સહજ છે અને અમારે માટે ઘણું અશક્ય છે.’ ત્યારે શ્રીહરિએ તેમને કહ્યું, ‘જે લોકો સત્સંગ રાખે છે અને તેઓ દારૂ, માંસ, ચોરી અને વ્યભિચારને છોડી દેવારૂપ ચાર નિયમોને જે આ વખતે રાખે છે તેનો તત્કાળ ઉદ્ધાર થાય છે. તે સિવાયનો જે જેટલો બીજો ભાવ રાખે છે તેટલો તેને લાભ મળે છે.’ તે ભવાયાને આમ કહીને તેને વસ્ત્ર તથા ધન આપ્યું. પછી ત્યાંથી પોતે ચાલતા થયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૬/૫૨)

૯. સં. ૧૮૭૨માં ચોથીવાર શ્રીજીમહારાજ સંઘ સહિત બોયાસણથી ચાલ્યા તે રામોલડી, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગુડેલ થઈ પીપળી પધાર્યા. દાદાભાઈને ઘેર અડદની દાળ ને કંકોડાનું શાક ને શીરોપૂરી ને દહીં સાકર જમીને સંતને જમાડીને ચાલ્યા તે આંબલી થઈને દોલેરા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૨ની લીલા)

૧૦. સં. ૧૮૭૩માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, ઈસણાવ, નાર, ઉંટવાડા, મોરજ, ગલિયાણા, વારણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ થઈ પીપળી પધાર્યા ને ત્યાં રાત રહ્યા. ત્યાંથી ભગવાન શ્રીહરિ ગાંક, ખરડ થઈ ઝીંઝર પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૪૩)

૧૧. સં. ૧૮૭૩માં બીજીવાર શ્રીજીમહારાજ સંતો-પાર્ષદો-હરિભક્તો સાથે ખંભાતથી ચાલ્યા તે મીતલીનો આરો ઊતરીને પીપળી પધાર્યા. દાદાભાઈના દરબારમાં ઊતર્યા ને ત્યાં પોતે જમીને સંતમંડળને જમાડીને રાત રહીને ચાલ્યા તે દોલેરા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૩ની લીલા)

૧૨. સં. ૧૮૭૪માં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, પંડોળી, નાર, રામોલડી, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગુડેલ, રોણી થઈને મીતલી ગામ આવ્યા. ત્યાં સાબરમતી અને ભોગાવો નદીનો સંગમ થાય છે. શ્રીહરિ ત્યાં કેટલીયે વાર નાહ્યા છે. અને આ વખતે પણ ત્યાં આવીને નાહ્યા. સાબરમતી નદી ઊતરીને આગળ ચાલતા પીપળી ગામમાં આવીને રાત રહ્યા. ત્યાં દરબાર દાદાભાઈ સારા સત્સંગી હતા અને તેના ભવનમાં શ્રીહરિ ઊતર્યા હતા. શ્રીહરિ જે જે ગામમાં રાત રહેતા હતા ત્યાં હરિભક્તો ઘણા પ્રેમભાવથી વિવિધ પ્રકારની રસોઈ કરાવીને જમાડતા હતા. શ્રીહરિ જ્યાં રાત રહેતા હતા ત્યાં બધા હરિભક્તો ખૂબ ખૂબ ભાવનાથી સેવા

સાલવાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પીપળી ગામમાં પદરામણી

કરતા હતા. જે મુખેથી કહી શકાય તેમ નથી. શ્રીહરિ પીપળીથી પાછલી રાતે સત્વરે ચાલ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૮)

► ભગવાન શ્રીહરિ વરસતા વરસાદમાં બુધેજથી ચાલ્યા તે ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ ગામ આવ્યા. ત્યાં ભોળાવો નદી ઊતરીને પીપળી આવ્યા. ત્યાં દાદાભાઈ સારા હરિભક્ત કહેવાતા હતા. તે ત્યાંના રાજા કહેવાતા હતા. બીજા પણ જે હરિભક્તો હતા, તે સહુ શ્રીહરિની સન્મુખ આવ્યા અને ચરણકમળમાં પડ્યા. તેમના હૃદયમાં ઘણો આનંદ થયો. દાદાભાઈએ અવિનાશી અને સુભરાણિ શ્રીહરિને ગામમાં પધરાવ્યા અને પોતાના ભવનમાં લાવી, સુંદર પલંગ બિછાવી દીધો. તેના ઉપર શ્રીહરિ પ્રસન્નતાથી બેઠા. સાથે જે ભ્રમચારી હતા, તેણે હેતથી રસોઈ બનાવીને ઘણા પ્રેમથી શ્રીહરિને જમાડ્યા. જમ્યા પછી ભક્તજનપ્રતિપાળ શ્રીહરિએ દાદાભાઈને થાળની પ્રસાદી આપી. પછી રાતરહીને ચાલ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૮૬)

૧૩. સં. ૧૮૭૪માં બીજીવાર શ્રીજીમહારાજ ગઢડાથી ચાલ્યા તે પીપળી પધાર્યા. તે ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી વડતાલ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૪ની લીલા)

૧૪. સં. ૧૮૮૦માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો તથા ધર્મકુળ પરિવાર સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે દાવોલ, બુધેજ, કમિયાળા થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ઘોલેરા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૦ની લીલા)

૧૫. સં. ૧૮૮૨માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો-રાજાઓ તથા ધર્મકુળ પરિવાર સાથે કારિયાણીથી ચાલ્યા તે બરવાળા, ધોલેરા થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી કમિયાળા થઈ બુલેજ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૨ની લીલા)

૧૬. સં. ૧૮૮૩માં શ્રીજીમહારાજ ધર્મકુળ-સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સહિત ગઢપુરથી ધોલેરા થઈ વડતાલ જતાં પીપળી પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ લખે છે :

‘એમ સૌને કરી પ્રસન્ન, ગયા આંબલી ગામ જીવન;
પછી પીપળીએ રહ્યા રાત, ત્યાંથી પરવર્યા ઊઠી પ્રભાત.
ભોળાવો ઉતરી ભગવાન, ગયા વારણે કરુણાનિધાન;
ગયા ત્યાંના તળાવની પાળે, દીઠી મેડી ત્યાં દીનદયાળે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૫૨/૪૪-૪૫)

૧૭-૧૮. સં. ૧૮૮૪ની સાલમાં બે વાર ભગવાન શ્રીહરિ ધર્મકુળ-સંતો-હરિભક્તો તથા રાજાઓ સાથે કારિયાણીથી વડતાલ જતાં પીપળી પધાર્યા તથા વડતાલથી ધોલેરે જતાં પીપળી પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ લખે છે :

‘બીજે દિન ગયા હરિ ઝમરાળે, ત્યાંથી ચોકડી સરોવર પાળે;
ગયા ધોલેરે ધર્મકુમાર, રહ્યા મંદિરમાંહિ મુરાર.
ગયા પીપળીએ પરમેશ, દયાસાગર દીન જનેશ;
કમિયાળાના આવિયા જન, કહ્યાં વિનતિના તેણે વચન.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૫૭/૩-૪)

‘ગલિયાણે પ્રભુ પરવરિયા, હરિ મંદિર માંહિ ઉતરિયા;
ગયા જાખડા ગામે જનેશ, ત્યાંથી પીપળીએ પરમેશ.
ગયા ધોલેરે ધર્મકુમાર, ત્યાંના હરિજન હરખ્યા અપાર;
નિજજનને ઘણું સુખ દેવા, વિચરે પ્રભુ દેશમાં એવા.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૫૭/૩૮-૪૦)

૧૯. સં. ૧૮૮૪માં ત્રીજીવખત શ્રીજીમહારાજ સંતો-હરિભક્તો અને ધર્મકુળ પરિવાર સાથે ગઢડાથી ચાલ્યા તે કારિયાણી, ઝમરાળા, ધોલેરા થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી કમિયાળા થઈ ભોળાદ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૪ની લીલા)

૨૦. સં. ૧૮૮૫માં ભગવાન શ્રીહરિ ધર્મકુળ તથા સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ધોલેરા જતા પીપળી પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ લખે છે :

‘રૂડી રીત્યે તહાં રહિ રાત્ય, પ્રભુ પરવર્યા ઊઠી પ્રભાત;
બપોરા કર્યા જે ગલિયાણે, જમ્યા સાથવો શ્યામ તે ટાણે.
ત્યાંથી જાખડે જે રહ્યા રાત, પીપળી ગયા ઊઠી પ્રભાત;
ગયા ધોલેરે ધર્મકુમાર, દેવદર્શન કીધું તે ઠાર.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૧/૩૪-૩૫)

૨૧. સં. ૧૮૮૫માં બીજીવખત ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો તથા ધર્મકુળ અને રાજાઓ સાથે બરવાળાથી ચાલ્યા તે નાવડા, સાંગાસર, ધોલેરા, આંબલી થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં તળાવને કાંઠે રાત રહ્યા. અયોધ્યાવાસીએ થાળ કર્યો તેને તેમના ઉતારે જઈને પોતે જમ્યા. સવારના પહોરમાં ત્યાંથી પોતે ગાડે બેસીને ચાલ્યા, તે ભોળાવાને કાંઠે ગયા. સંતે ખડનો પુલ (પુલ-રસ્તો) બાંધ્યો તે ઉપર પોતે ગાડે બેસીને ઊતર્યા ને સંત ઉપર બહુ રાજી થયા.

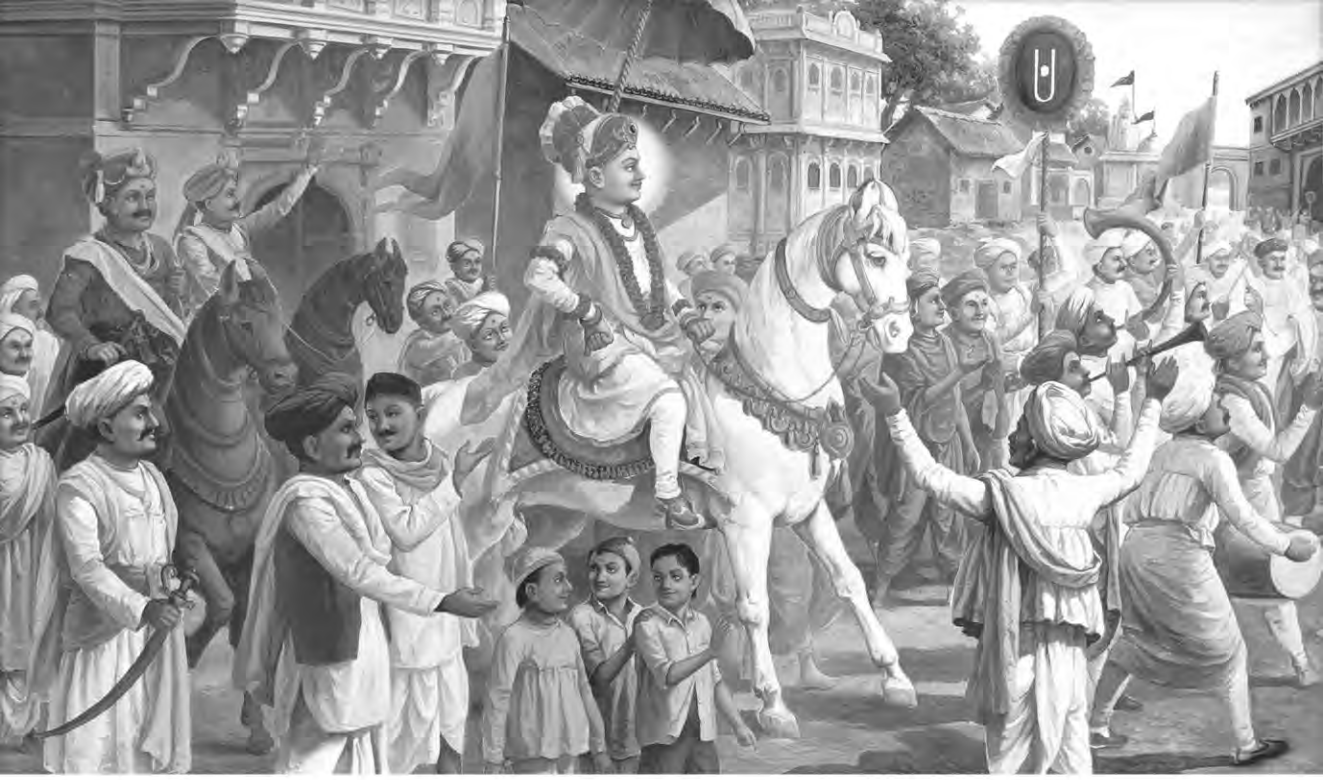
(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૫ની લીલા)

૨૨. સં. ૧૮૮૫માં ત્રીજીવખત ભગવાન શ્રીહરિ, ધર્મકુળ-સંતો-હરિભક્તો તથા રાજાઓ સાથે કારિયાણીથી ચાલ્યા તે બરવાળા, ઓતારીયા થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી કમિયાળા, સીજવાડા થઈ વડતાલ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત

શ્રી સ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૦૭)

મું. પીપળી, તા. ધોલેરા, જી. અમદાવાદ

ગાંફમાં ગુણનિધાન શ્રીહરિ

ગાંફ ગામ ધોલેરાધામથી ૧૪ કી.મી.ના અંતરે આવેલું છે. આ ગાંફ ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ નીલકંઠ વર્ણી સ્વરૂપે સં. ૧૮૫૫માં પધાર્યા હતા. ત્યારબાદ રાજાધિરાજ થયા પછી ગઢપુરથી વડતાલ કે અમદાવાદ વગેરે સ્થાનોમાં આવતાં-જતાં ૨૨ વારથી વધુ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. શ્રીજી સમકાલીન સત્સંગીઓમાં વસ્તા રાવળ, ભાઈજીભાઈ, મેઘજીભાઈ, જગાભાઈ, પુંજાભાઈ, નાગજીભાઈ અને ગગાભાઈ વ્યાસ તેમજ પંડ્યા નાથજી, હીરજી, ઓધવજી, પુરુષોત્તમ ઠાકર, બંને બેચરભાઈ વ્યાસ, દેવકૃષ્ણભાઈ વ્યાસ, જગાભાઈ વ્યાસ, નારાયણજી શુક્લ, જગાભાઈ શુક્લ, આશારામ શુક્લ વગેરે બ્રાહ્મણ ભક્તો તેમજ ગામના ઠાકોર મનુભા, કુંવર અજુભા, હઠીભાઈ ક્ષત્રિય તથા ગોવિંદભાઈ, લવજીભાઈ, હરજીભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ તથા હેમરાજભાઈ સોની, માવજીભાઈ ગઢવી, માવાભાઈ ધોબી તથા અવલભાઈ, રૂડીભાઈ વગેરે સ્ત્રીભક્તો પ્રસિદ્ધ હતા.

જેની નોંધ લેતા સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘વિપ્ર વસતો જગો ઓધવજી, હિરજી પુંજો શામો ને નાથજી; દ્વિજ રળિયાત ગલાલભાઈ, ક્ષત્રિ હઠિ હરિ અજુભાઈ.૮ કણબી ભક્ત હરજી લવજી, રણછોડ ને સોની હેમજી; ભક્ત માવ છે એક બારોટ, પ્રેમી ભક્ત માવો પરિયટ.૮ એહ આદિ ભક્ત બાઈભાઈ, સારા સતસંગી ગાંફમાંઈ.’

(શ્રી ભક્તચિંતામણી : પ્રકરણ - ૧૧૮)

ગાંફ ગામના દેવકૃષ્ણ વ્યાસે ધોલેરા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા પૂર્વ

ગઢપુરથી લાવેલી રાધા સહિત શ્રી મદનમોહનજી મહારાજની મૂર્તિઓને હાલની અક્ષરઓરડીની બેઠકે એક ઓરડો હતો તેમાં રાખવામાં આવી હતી તે સ્થાને આજુબાજુની જગ્યા તેના માલિક પાસેથી રૂપિયા ૩૨૦૦૦ હજારમાં ખરીદીને આ સ્થાને સુંદર કલાત્મક છત્રીનું નિર્માણકાર્ય કરાવી ભગવાન શ્રીહરિના ચરણારવિંદ પધરાવ્યા હતા. જેની નોંધ લેતા પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રી ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં લખે છે :

‘ગાંફના દેવકૃષ્ણજી વ્યાસે, હાલ છત્રી કરાવેલી ભાસે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૫૦/૫)

ધોલેરા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા વખતે વરૂણીમાં બ્રાહ્મણોને બેસારવાના હતા તેમાં ગાંફ ગામના વસ્તા રાવળ આદિક બ્રાહ્મણો પણ બેઠા હતા. ભગવાન શ્રીહરિએ કારિયાણીમાં ત્રણ દિવસનો યજ્ઞ કરાવ્યો હતો તેમાં હોમ કરાવવા માટે ઘણા ગામના સત્સંગી વિપ્રો વરૂણીમાં આવ્યા હતા, તેમાં ગાંફ ગામના સત્સંગી વિપ્રો પણ પધાર્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૨/૪૪)

સં. ૧૮૬૮માં કારતક સુદ - ૧૪-૧૫ના રોજ વૌઠામાં મેળો (સમૈયો) બહુ મોટા પ્રમાણમાં ભરાયો હતો. તેમાં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ તથા ગામોગામના હરિભક્તો પધાર્યા હતા. તેમાં ગાંફ ગામના સત્સંગીઓ પણ ગયા હતા અને શ્રીજીમહારાજની પૂજાનો લાભ લઈ ધન્ય બન્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૫૩)

» ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ગાંફ ગામમાં સૌપ્રથમવાર સં. ૧૮૫૫માં નીલકંઠ વર્ણીસ્વરૂપે વનવિચરણ કરતા થકા સાબરમતી ઊતરીને પીપળી થઈ ગાંફ ગામમાં પધાર્યા હતા. અહીં દર્શનનું સુખ આપી ભગવાન શ્રીહરિ ખરડ, ઝીઝર, ભીમનાથ, પોલારપુર થઈ બરવાળા આવ્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૫૧)

» ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સહિત વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, નાર, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગુડેલ, રોણી, મીતલી, પીપળી થઈ ગાંફ ગામ આવ્યા. ગાંફ ગામમાં વસ્તા રાવળ નામે એક વિપ્ર સત્સંગી હતા. તેમનો પરિવાર બધો જ સત્સંગી થયો હતો. દેવા દવે અને ગંગા દવે તથા તેમનો બધો પરિવાર, એ બધા પવિત્ર બુદ્ધિવાળા વિપ્રો હરિભક્ત હતા. ક્ષત્રિયોમાં હઠીભાઈ તથા હરિભાઈ એ નામે સગા બે ભાઈ ઘણા જ શૂરવીર સત્સંગી હતા. બીજા એક ‘માનજી’ નામે ક્ષત્રિય હરિભક્ત હતા. તેઓ પછીના સમયમાં કેટલાક વરસ શ્રીહરિની સેવામાં રહ્યા હતા. તે સિવાય માવાભાઈ નામે એક ગઢવી સારા સત્સંગી હતા. તેઓ સારા કવિ અને પરમ વિવેકી હતા. તેના બધા જ પુત્રો પણ હરિભક્ત થયા હતા. હિમરાજ નામે એક સોની અને લવજી નામે કણબી ઘણા ઉદાર સત્સંગી હતા. વળી એક ગુલાબગર નામે અતીત પણ પાકા સત્સંગી હતા. બીજા પણ જે હરિભક્તો હતા તે બધા મળીને શ્રીહરિની સન્મુખ આવ્યા.

ગંગા દવે ગાંફના રાજાના દિવાન હતા. તે રાજાની બધી સવારીને સન્મુખ લાવ્યા. રાજાના કુંવર ‘અજુભાઈ’ નામે હતા, તે સવારીમાં મુખ્ય રહ્યા હતા. તેઓ ડંકા, નિશાન અને બધા વાજિત્રોને લાવ્યા હતા. તેનાથી હરિભક્તોમાં સ્નેહભાવ છવાઈ ગયો હતો. તે સમયે બધા ફૂલહાર લઈને આવ્યા તે શ્રીહરિને પહેરાવ્યા. એક એક શ્રીફળ લાવીને ભેટમાં મૂકતા અને દંડવત પ્રણામ કરીને ચરણોમાં પડતા. જ્યારે રાજકુંવર શ્રીહરિને મળ્યા ત્યારે બંદૂકોના અપાર અવાજ થયા. રાજકુંવરે થાળમાં પાંચ શ્રીફળ ભરીને ભેટ મૂક્યા. ફૂલહારની છાબ ભરીને લાવ્યા હતા. તે પણ શ્રીહરિને ઘણા ભાવથી પહેરાવ્યા. સંતોને અને વર્ણીઓને પણ ફૂલહાર પહેરાવ્યા. શ્રીહરિએ રાજકુંવરને પ્રેમથી બોલાવ્યા. ગામના બીજા બધા હરિભક્તોને પણ ઘણા જ સ્નેહભાવથી બોલાવ્યા.

ગોંડળના રાજા હઠીભાઈ શ્રીહરિની સાથે હતા. તેના હાથીને દેખીને રાજકુંવરે બંને હાથ જોડીને શ્રીહરિને કહ્યું : “મારી એક વિનંતી છે. આપ હાથી ઉપર બેસો. હે હરિ ! આપના મનમાં તો દરેક વાહન સમાન જ હોય પણ અમે હાથીને વિશેષ માનીએ છીએ. હાથી ઉપર આપ વિરાજ્યા હોવ, તેવી સ્મૃતિ અમને કાયમ રહે. અમારી ભાવનાને આપ પૂર્ણ કરો. આપના ધામ સુધીમાં અનંત બ્રહ્માંડો છે, તેને આપની આ એક મૂર્તિએ જ શોભાડી દીધાં છે. આપની મૂર્તિનું જે સૌંદર્ય છે તે સામાન્ય આંખોની દેખાતું નથી. જ્યારે શ્રેષ્ઠ કવિઓ તેને અપૂર્વરૂપમાં વર્ણવે છે ત્યારે તે સુંદરશોભા આ મૂર્તિમાં દેખાય છે. આપની મૂર્તિ શોભાના ધામરૂપ છે. જો આપ હાથી ઉપર બેસો તો હાથીનો જન્મ પણ સફળ થાય. આપના સિવાયનો એકલો હાથી પણ શોભતો નથી.”

તે વખતે બીજા બધા દરબારોએ પણ કહ્યું : ‘આ રાજકુંવર જે કહે

છે તે ખરી વાત છે. તેમાં લગારેય ખોટું નથી. આપના વિનાનો એકલો હાથી તો ઊજડ પહાડના જેવો શૂન્ય લાગે છે.’ સહુ હરિભક્તોનાં વચન સાંભળીને શ્રીહરિ મંદ મંદ હસવા લાગ્યા. આંખના પ્રસન્નભાવથી દરબારને સંમતિ આપી એટલે ખૂબજ હરખથી હાથીને શણગાર્યો. જે સોનાની અંબાડી હતી તે હાથીના ઉપર મૂકી. હાથીને વિચિત્ર રીતે એવો શણગાર્યો કે તેની શોભા વર્ણવી શકાતી નથી. શ્રીહરિએ પણ સારા શણગાર ધારણ કર્યા. શ્રીહરિની સુખકારી મૂર્તિ દિવ્ય જણાતી હતી. શ્રીહરિ જેના ઉપર એકવાર કૃપાદષ્ટિ કરતા હતા તે ભક્ત એકદમ સ્થિર શાંતભાવને પામી જતો હતો. જ્યારે પ્રભુ હાથી ઉપર વિરાજ્યા ત્યારે અંગોની શોભા અદ્ભુત હતી. એક હાથમાં રૂમાલ લીધો હતો અને ચરણોમાં મોતી જડિત મોજડી પહેરી હતી.

હરિભક્તો દર્શન કરીને આનંદિત થઈ જતા હતા. દરબાર હઠીભાઈ ચામર કરવા બેઠા ત્યારે તેમણે રાજકુંવરને પોતાની પાસે બેસાડ્યા હતા. જ્યારે સવારી સાથે શ્રીહરિ ગામને દરવાજે પહોંચ્યા ત્યારે ગામના અપાર લોકો દર્શન કરવા ત્યાં ઊભા હતા. સહુના હાથમાં ફૂલહાર હતા. તે દેખવાથી એમ લાગતું હતું કે પ્રકૃલ્લિત ફૂલોનો બાગ શોભી રહ્યો છે. ગાંફના દરબારે ઘણા જ ઉમંગથી ગામના દરવાજાને વિચિત્ર રીતે શણગાર્યો હતો. જ્યારે શ્રીહરિ દરવાજાને નજીક પહોંચ્યા ત્યારે લોકો ‘જય જય’ કારનો ધ્વનિ કરવા લાગ્યા. બધા લોકો ઘણા જ ભાવથી પૂજા કરવા લાગ્યા અને ફૂલહાર પહેરાવવા લાગ્યા.

શ્રીહરિની આગળના ભાગમાં ડંકા, નિશાન અને વાજિત્રો વગાડનાર ચાલતા હતા. બધા સંતો અને વર્ણીઓ શ્રીહરિની આગળ ઝાંઝ અને મુદંગ વગાડીને ઉત્સાહથી ઉત્સવનાં કીર્તન બોલતા હતા. જ્યારે ગામમાં આવ્યા ત્યારે પાર્ષદો એક સામટા બંદૂકોને ફોડવા લાગ્યા. તેનાથી બધું જ આકાશ ગાજી ઊઠ્યું. ગામના બંને દરવાજાની અંદરની રાજબજારને કેળના સ્તંભ રોપાવીને વિચિત્ર પ્રકારે શોભાડી હતી. બજારની બંને બાજુની દુકાનોને સારી રીતે શણગારી હતી અને તેના દરવાજામાં મોતીના તોરણો બાંધી દીધાં હતાં.

ગાંફ ગામની રાજ બજારમાં જ્યારે શ્રીહરિ પધારી રહ્યા હતા ત્યારે દરેક દુકાને વણિકોએ બિલોરી ઝાડ બાંધી દીધાં હતાં. રાજ બજારમાં હાથમાં પૂજાનો સામાન લઈને એટલા બધા સ્ત્રી પુરુષો ઊભા હતા કે તેનો ગણ્યે પાર આવતો ન હતો. હાથમાં ફૂલના હાર લઈને એક કતારમાં લોકો ઊભા હતા. તે હારમાં ખીલેલા ફૂલોને લીધે તો પૂરી બજાર પ્રકૃલ્લિત ફૂલબાગ જેવી લાગતી હતી. ગામની બધી સ્ત્રીઓ મોતીના થાળ ભરી ભરી ઊભી હતી અને શ્રીહરિને ભક્તજનપ્રતિપાલક સમજીને વારંવાર તેમને મોતીથી વધાવતી હતી. હરિભક્તો પુષ્કળ ગુલાલ લાવ્યા હતા. તેને વારંવાર ઉડાડતા હતા. બધી સવારી ગુલાલથી રંગાર્થ ગઈ હતી. તેની શોભા મુખથી વર્ણવી શકાતી નથી.

બજારમાં ફૂલહાર લઈને જે લોકો ઊભા હતા. તે શ્રીહરિ પાસે આવે ત્યારે પહેરાવી દેતા હતા. સંતો, વર્ણીઓ, દરબારો અને પાર્ષદો, એ બધા શ્રીહરિની સાથે આવેલા હતા. તે બધાને શ્રીહરિના સેવક (પાર્ષદ) સમજીને ફૂલહાર પહેરાવી દેતા હતા. સુખકારી શ્રીહરિ આ રીતે સર્વોત્તમ દર્શન આપીને રાજ દરબારના દરવાજે આવી ગયા.

ગાંફના ઠાકોર મનુભા નામે હતા. તેઓ શ્રીહરિની સન્મુખ આવી એક શ્રીફળ મૂકીને શ્રીહરિનાં ચરણોમાં પડ્યા. મનમાં આનંદ ઘણો જ ઊભરાતો હતો. તેઓ ખૂબ જ રાજી થયા. બંને હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરતા તેમણે કહ્યું, મહારાજ, આપ અંદર આવીને અમારા દરબારગઢને પાવન કરો. હે હરિ, અમે આપને શરણે છીએ. આપના સિવાય અમારે બીજો કોઈ આધાર નથી. ત્યારે રાજાનો શુદ્ધ ભાવ જોઈને શ્રીહરિ તેમના ઉપર ઘણું જ પ્રસન્ન થયા.

પછી શ્રીહરિ રાજદરબારની અંદર પધાર્યા. ચોપદાર ‘જય જય’ એવો ઉચ્ચાર કરતા હતા. અંદરના રાજમહેલોને વિવિધ રીતે શણગાર્યા હતા. શ્રીહરિ જ્યારે રાજમહેલોને એકદમ નજીક આવ્યા ત્યારે હાથી ઉપરથી નીચે ઊતર્યા. શ્રીહરિનાં ચરણ મૂકવા માટે ચાલીમાં કિનબાબનો થાન (તાકો) પાથરી દીધો. તેના ઉપર ચરણ-પગલાં પાડીને શ્રીહરિ મહેલની અંદર ગયા. ત્યાં સુવર્ણનો પલંગ બિછાવેલો હતો. તેના ઉપર જઈને બેઠા. ઠાકોર સાહેબે બીજા ઘણા નવા બિછાના તૈયાર રખાવ્યા હતા. સંતો અને દરબારો વગેરે તેના ઉપર બેઠા. શ્રીહરિના પધારવાથી રાજમહેલની શોભા અનંત અદ્ભુત થઈ હતી.

આખા રાજમહેલમાં મોતીના ઉલેચ બાંધ્યા હતા તેમજ પ્રત્યેક દરવાજામાં મોતીનાં તોરણ બાંધ્યાં હતાં. મહેલના દરેક ખંડમાં બિલોરી ઝાડ બાંધ્યાં હતાં. અનંત કોટિ બ્રહ્માંડના નાથ શ્રીહરિ પધાર્યા હતા તેનો ઉત્સાહ અનેરો હતો. આખા બ્રહ્માંડમાં જે સુંદર શોભા કહેવાતી હતી તે શ્રીહરિના પધારવાથી બધી ખીલી ઊઠી હતી.

તે પછી દરબારે શ્રીહરિનાં ચરણ દૂધથી ધોયાં અને પૂજા કરવા લાગ્યા. સુગંધીમાન કેસરયુક્ત ચંદનનો કટોરો ભરીને રાખ્યો હતો. તે દરબારે શ્રીહરિનાં લલાટમાં ચરચું અને તેના મધ્યમાં કુંકુમનો રૂપાળો ચાંદલો કર્યો. પાઘના ઉપર શિરપેચ બાંધીને તેના ઉપર ભવ્ય કલગી ધરાવી. પાઘમાં મોતીના તોરાલટકાવ્યા અને ચિત્તાકર્ષક કુંડળ કાનમાં પહેરાવ્યા. નવ સેરવાળો મોતીનો હાર છાતી ઉપર પહેરાવ્યો અને કૌસ્તુભ મણિ કંઠમાં ધરાવ્યો. બંને ભુજાઓ ઉપર બાજુબંધ બાંધ્યા તે વિચિત્ર રીતે અત્યંત સોહામણા લાગતા હતા. કાંડામાં સોનાના કડાં અને આંગણિયોમાં વેઠ પહેરાવ્યા. મનગમતાં ઝાંઝર ચરણોમાં ધરાવ્યા. બધા અંગો ઉપર જરિયાની વસ્ત્ર પહેર્યા. તેનાથી મૂર્તિ અતિશય સુશોભિત બની હતી. વળી એક જરીમય ભારે માંહેલો દુશાલો પણ શ્રીહરિને ઓઢાડ્યો.

તે સમયે નોબત વાગી રહી હતી અને ઠાકોર સાહેબે કપૂરની આરતી ઉતારી. વળી ચરણકમળના ઉપર ચંદન ચરચીને તેને પોતાની છાતી ઉપર ચાંપ્યા. જેટલા ઠાકોર સાહેબના રાજપુત્રો હતા તેમણે પણ શ્રીહરિની પૂજા કરી. વિવિધ પ્રકારના ફૂલહાર લઈને સહુએ ઘણા જ પ્રેમથી શ્રીહરિને પહેરાવ્યા. અતિશય સુગંધી અત્તર વચ્ચે ઉપર સરસ રીતે લગાવ્યું. પછી સંતો, વર્ણીઓ અને પાર્ષદો, એ બધાને તે વખતે પૂજ્યા. એકેક ફૂલહાર પહેરાવીને સહુને વસ્ત્ર ઓઢાડ્યાં.

ઠાકોર સાહેબે બે હાથ જોડીને શ્રીહરિની સ્તુતિ કરી અને કહ્યું, આપનાં ચરણ કમળ નિર્ભય સ્થાન છે, તો હવે મને આપના ચરણોમાં નિવાસ આપો. બધા વેદ અને શાસ્ત્રો એવું કહે છે કે આપનાં ધામનું સુખ નિર્ભય છે. અમારો સહુનો સંસાર સાગરથી ઉદ્ધાર કરવા માટે આપ આ સ્થાન ભારત ભૂમિમાં પધાર્યા છો. અમે આપને શરણે થયા

છીએ, તેથી કાળ અને માયાનું દુઃખ તો દૂર થયું છે. આપે અહીંયા પધારીને અમને દર્શન આપ્યાં છે તેથી હવે અમે ઘણા જ ‘ધન્યભાગ્ય’ થયા છીએ. હે હરે ! આપ સહુને જમાડવાની અમારાં મનમાં ભાવના છે. આપ આજ્ઞા આપો. અમે તરત જ રસોઈ તૈયાર કરાવીએ. અહીંથી આગળ ચાલતા સાત કોશ (ગાઉ)નું ભારે મોટું રણ આવે છે. વચ્ચે ક્યાંય પીવાનું પાણી પણ મળે તેમ નથી. તે પ્રમાણે જ વચ્ચે ક્યાંય છાયાવાળું સારું ઝાડ પણ નથી. આવો તે વનનો માર્ગ ઘણો જ વિકટ છે. એટલે આપ અમારી વિનંતીને સાંભળો અને સુખકારક એવા સાંજના પહોરમાં અહીંથી નીકળો.

રાતે જ્યારે ચંદ્રોદય થાય ત્યારે રણમાં ચાલવાનું રાખવું. રાતે ચાલવાથી સહુને શાંતિ રહેશે અને વિકટ રણ અને વન પસાર કરવામાં અનુકૂળતા રહેશે. ત્યારે શ્રીહરિએ બધા દરબારોને પૂછ્યું, ‘તમારી સહુની મરજી શું છે ? બોલો. ત્યારે દરબારોએ કહ્યું, હે પ્યારા, સહુને સુખ થાય તેમ તો આપ કરો છો. ‘અમે સુખી થઈએ, તેમજ આપ કાયમ પ્રેમથી કરો છો. વળી મહારાજ ! અમને સુખી કરવા માટે તો આપ પ્રકટ થયા છો.’ ત્યારે શ્રીહરિએ સહુને કહ્યું, અહીંના રાજા મનુભાનો ભાવ જોઈને તો આપણે અત્યારે અહીંયા ટક્યા છીએ. તો હવે પછી રાતે જ્યારે ચંદ્રમા ઊગે ત્યારે આપણે સહુએ અહીંથી ચાલવું.

શ્રીહરિની વાત સાંભળીને ઠાકોર મનુભા ખૂબ રાજી થયા. જેને જેવા ઉતારા દેવા જોઈએ તેવા સહુને પ્રેમથી ઉતારા અપાવ્યા. જેને જે ચીજ વસ્તુની જરૂર હતી તે તેમને તરત જ પહોંચાડી દીધી. હાથી, ઘોડા અને બળદોને માટે ઘાસચારો અને જોગાણ વગેરે તુરંત જ ઉત્સાહથી મોકલ્યું. રસોઈ કરાવવા માટે તાજું પાણી ભરાવ્યું. તરત જ રસોઈ માટેનું સારું, તાજું, જાત જાતનું બધું સીધું પણ આપ્યું. સંઘમાં જે વિપ્રો હતા તે અને વર્ણીઓ સહુ મળીને રસોઈ બનાવવા લાગ્યા. પુષ્કળ દૂધ પણ આવી ગયું. જયાનંદ વર્ણીએ સત્તરે દૂધ પાક બનાવ્યો. સારા પ્રમાણમાં સાકર નાખીને માલપૂડા બનાવ્યા. દૂધપાકમાં પણ માપસર સાકર નાખી. વળી સારા ભજિયાં, વડાં અને સુંદર શાક પણ કર્યાં.

જ્યારે રસોઈ તૈયાર થઈ ગઈ. અને મધ્યાહ્નનો સમય થયો. ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિ તરત જ જમવા માટે આવ્યા. અતિ વિચક્ષણ એવા પુરુષોત્તમ શ્રીહરિ પહેલા ઠંડા જળથી નાહ્યા અને પછી એક પીતાંબર પહેર્યું અને બીજું ઓઢી લીધું. ધર્મકુંવર શ્રીહરિએ એક હાથમાં રૂમાલ રાખ્યો હતો અને આવીને સોનાના બાજોઠ ઉપર બેઠા. વર્ણીએ જે રસોઈ ઘણી સરસ બનાવી હતી, જે જે ભોજન બનાવ્યા હતા તે થાળમાં પીરસીને લાવ્યા. ત્યારે તેને શ્રીહરિ જમવા લાગ્યા. ગાંફના રાજાનો ઉદ્ધાર કરવા સુખકારી શ્રીહરિ ઘણા જ ભાવથી તે ભોજન જમ્યા. જ્યારે થાળ જમી રહ્યા ત્યારે તેની પ્રસાદી રાજાને મોકલી.

જમ્યા પછી હાથ અને મુખ ધોયાં. મુખવાસ લીધો. સંતોની પંગત કરવાની આજ્ઞા કરી. જેટલા હતા તે બધા સંતો, દરબારો અને પાર્ષદો, બધા પંગતમાં બેસી ગયા. શ્રીહરિ પીરસવા માટે આવ્યા. જે જે ભોજન હતાં તે બધાં પીરસ્યાં. સંતોને અને દરબારોને આનંદિત કરવા માટે શ્રીહરિ વારંવાર પંગતમાં પીરસવા ફરતા રહ્યા. જ્યાં સુધી સહુ જમતા હતા ત્યાં સુધી સુખદાયક શ્રીહરિ પંગતમાં ફર્યા. બધા જમીને તૃપ્ત થયા છે એમ જ્યારે જાણ્યું ત્યારે તરત જ હાથ ધોયા.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

સુખકારી શ્રીધનશ્યામ સુંદરવર પછી આવીને થોડીવાર પલંગ ઉપર પોઢી ગયા. અતિશય પ્રેમી સ્વભાવના જે પાર્ષદો હતા તે વીરણ (સુગંધી) વાળાના પંખાને ભીંજવીને લાવ્યા અને પવન નાખવા લાગ્યા. નાથભક્ત અને ઉમાભાઈ નામે જે ભક્ત હતા તે અહર્નિશ શ્રીહરિની સેવા કરતા હતા. ક્યારેક શ્રીહરિ તેમના ઉપર ખીજાય અથવા રાજી થાય ચાહે તેવી સ્થિતિમાં સતત તેઓ એક સરખી રીતે જ શુદ્ધ ભાવે સેવા કરતા હતા. આપણી સેવાને શ્રીહરિ સ્વીકારે છે, તે તેમની મોટી કૃપા છે. એમ સમજતા. એટલે તેઓ ક્યારેય મનમાં ઝાંખા પડતા નહીં. હસતે મુખે જ રાત દિવસ સેવા કરતા હતા. તેમનો પ્રેમ એક સરખો કાયમ રહેતો હતો.

શ્રીહરિ વારંવાર વહે છતાં તે સેવકો શ્રીહરિનો અવગુણ લેતા નહિ. આવી રીતના જે સેવા કરનારા સેવક હોય તે જ શ્રીહરિની પાસે ટકતા હતા. શ્રીહરિ જેને વારંવાર વઢતા તે સેવક પોતાને ધન્ય ભાગ માનતા. વઢવાને પણ જે અત્યંત સુખ માનતા તે સેવકના ઉપર શ્રીહરિની અત્યંત કરુણા થાતી હતી. શ્રીહરિનાં કડવાં વચનને જે સહન કરતા તે સેવકને શ્રીહરિ પોતાના પ્રાણપ્રિય ભક્ત માનતા. તેમનો એવો સ્વભાવ હતો કે જે જેટલું સહન કરે તેને તેટલું પછીથી માન આપતા. શ્રીહરિ જેના ઉપર વધારે હેત રાખતા હોય તેને વારંવાર વઢતા. કારણ કે તેઓ પોતાના પ્રીતિપાત્રને દેઢ કરવા ચાહતા હતા.

તોડવા પ્રયત્ન કરવા છતાં જે તૂટે નહિ તે હીરો અમૂલ્ય કહેવાય, તે રીતે જ જે ભક્ત ટોકણીને સહન કરે તે જ ભક્ત અમૂલ્ય ગણાય

અને તેની સાથે શ્રીહરિ વધારે હેત રાખતા હોય છે. પોતાના ભક્તને અમૂલ્ય કરવાને માટે જ શ્રીહરિ વારંવાર ટોકતા. ટોકણીથી જે ભક્ત મુંઝાઈ જાય તેના ગુણને પણ શ્રીહરિ સમજી રાખતા. જેમાં જેવા ગુણ હોય તેને શ્રીહરિ વર્તન ઉપરથી જાણી લેતા અને તે પછી તેના ગુણોને અનુસારે શ્રીહરિ સંસારનાં દુઃખોથી તેનો ઉદ્ધાર કરતા. જેમાં જેટલું મુમુક્ષુપણું હોય, તેમાં તેટલું નિર્માનીપણું રહ્યું હોય છે. આ લોકમાં જેટલું નિર્માનીપણું હોય તે પ્રમાણે શ્રીહરિ તેને અક્ષરધામમાં તેવું સુખ આપે છે. જેમાં જેટલું માન હોય તેટલો તેમાં કોષ રહ્યો હોય છે. જેની જેવી જાતિ હોય તે પ્રમાણે તેમાં માન રહ્યું જ હોય છે.

મનુષ્યનું શરીર જ્યારે પરાધીન થાય છે, ત્યારે તેને તલભાર પણ માન રહેતું નથી અને જેટલા દોષ છે તે બધા દેહાભિમાનમાં જ આવીને રહે છે. જે મનુષ્ય દેહાભિમાની હોય છે તેને કોઈ પણ શુભ ફળની પ્રાપ્તિ થાતી નથી. એટલે અનર્થમાત્રનું મૂળ દેહાભિમાન જ કહેવાય છે. નિર્માનીપણું વધારે શોભે છે. એટલે નિર્માની માણસ જ સૌનો પ્રિય બની જાય છે. અભિમાન (મદ)નું મૂળ ધન સંપત્તિ છે અને ઊંચું કુળ પણ છે. સારી વિદ્યા અને સુંદર શરીર પણ અભિમાનનું કારણ બને છે. તેને સત્યુરુષ ઓળખી લે છે. જો સત્યુરુષને વધારે સંપત્તિ મળી હોય તો તે સમુદ્રના જેવો ગંભીર રહે છે.

ચોમાસાના ચાર મહિના સુધી વરસાદ વરસવાથી નદીઓ જેમ પાણીથી ભરપૂર વહેતી હોય છે. તેવી જ સ્થિતિ દુર્જન લોકોની હોય છે. વિશાળભૂમિ ઉપર વરસેલા પાણીને નદીઓ ખેંચી લે છે અને તે બધું જ પાણી સમુદ્રમાં સમાઈ જાય છે. પણ તેના પાણીને લીધે સમુદ્રની ગંભીરતામાં કાંઈ ફરક પડતો નથી. સમુદ્રના ઉપર અપાર વડવાનળ પેદા થાય છતાં તેનાથી તે તપતો નથી. તે રીતે જ જે સત્યુરુષ છે-સજ્જન છે તે કોઈ પણ રીતે ક્યારેય તપતો-અકળાતો નથી. હાં, જો થોડો પણ અધર્મ થતો દેખાય તો તે સત્યુરુષ-સજ્જન ક્યારેક તે પ્રસંગે તપી જાય છે, કારણ કે સજ્જનને ધર્મના ઉપર પ્યાર હોય છે અને તપ્યા સિવાય ક્યારેય ધર્મ રહેતો નથી.

ધર્મની રક્ષા કરવા માટે સત્યુરુષ જરૂર પૂરતું અભિમાન રાખે છે. જે ક્યારેય અધર્મનો પક્ષ ન રાખે તે જ સત્યુરુષ કહેવાય છે. અધર્મ કરવાથી જો બ્રહ્માંડનું રાજ્ય મળતું હોય તો સત્યુરુષ તેવા રાજ્યને નરકનો સામાન ગણે છે. ભગવાન સિવાયનું જેટલું સુખ હોય તેને સત્યુરુષ દુઃખરૂપ જ દેખે છે. જેની આવી સમજણ હોય તે જ પાકા સત્સંગી કહેવાય છે અને તેવી સમજણ વિના તો કાયા ગણાય છે. જે સત્સંગમાં કાયા હોય તે જો પાકા સત્સંગીનો સમાગમ રાખે તો તેનો રંગ ચઢવાથી કાયા પણ પાકા થઈ જાય છે.

સહુ પ્રથમ એક વિચાર કરવાનો છે કે જેને સંતોના ઉપર અને હરિભક્તોના ઉપર અપાર હેત હોય, તે જ પાકો સત્સંગી (હરિભક્ત) છે અને જેને હેત ન હોય તે પાકો સત્સંગી નથી. કદાચ તે બિલકુલ અનાજ ન ખાતો હોય તોએ શું? સંત હરિભક્તોના ઉપર હેત ન હોય અને તે કદાચ મૂર્તિમાં અખંડ ચિત્ત રાખતો હોય તો પણ તેનો તે વેશ માત્ર લોકોને ઠગવા માટેનો જ છે. જે ભક્તો શ્રીહરિની મરજીને જાણતા હોય છે તેઓ તો તેમને ઠગના રૂપમાં જ માને છે. જેને સંતોમાં અને હરિભક્તોમાં હેત-ગ્રીત હોય તેનું જ ચિત્ત ભગવાનની મૂર્તિમાં ચોંટતું હોય છે તેવા હેત પ્રેમ વિનાના જે હોય તેની સમાધિ-ધ્યાન કે કરોડો પ્રકારની જ્ઞાન વાર્તા, બધું જ વૃથા છે.

જે ભોજન કે વસ્ત્રો બાબતમાં ત્યાગ દેખાડતા હોય, પણ જો સંતહરિભક્તો સાથે પ્રેમ ન હોય તો તેનો બધો ત્યાગ વૃથા છે. લોકોને દેખાડવાને માટે જેટલું કરે છે તેને શ્રીહરિ તથા સંતો ‘તે પાખંડ છે’ એમ માને છે. પાખંડીઓ તો અનંત પ્રકારની અવનવી વાતોને ઘડી કાઢતા હોય છે. અને ખોટી રીતે શ્રીહરિની ઓથ (ઓટ) લેતા હોય છે. તે પાખંડીઓ જો ભગવાનને મૂકી દે, તો હરિભક્તો તેને માને નહિ, એટલે તેઓ ભગવાનને પણ પોતાના પાખંડની સહાય માટે રાખે છે. જે લોકો પાખંડ કરવા માટે જ સત્સંગ રાખતા હોય છે તેમને ભગવાન કે ભગવાનનાં સંત સહાયક થાતા નથી. તેનો પાખંડનો સત્સંગ તો અંતે જાતા નાશ પામે છે.

ધર્મકુમાર શ્રીહરિ ચાર ઘડી (૧.૩૬ કલાક) સુધી પોઢી ગયા. પછી ઊઠીને મુક્તાનંદ સ્વામી અને બ્રહ્માનંદ સ્વામીને બોલાવ્યા. તેઓ આવ્યા ત્યારે કહ્યું, હવે તમે સંતો દોકડ અને સરોદ લઈને કીર્તન ગાન કરો. બધા દરબારો પણ કીર્તન ગાન કરવાનું ઇચ્છે છે. અહીંના ઠાકોર મનુભાને પણ ગાન ઉપર વધારે ભાવ છે એટલે તમે સહુ કીર્તન ગાન કરો અમને પણ તેમાં અધિક તાન-રસ છે.

ગાયક અને વાદક સંતો આવ્યા. દોકડ અને સરોદ લઈને સરસ સારંગ રાગથી ગાન કરવા લાગ્યા. બધા સંતો અને વર્ણી આવીને બેઠા. દરબારો અને બીજા જે હરિભક્તો હતા તે બધા આવીને ત્યાં બેઠા. સારંગ રાગ ગાયા પછી સંતોએ ધન્યાશ્રી રાગ ગાયો. ગાયક સંતોમાં મુક્તાનંદ સ્વામી, બ્રહ્માનંદ સ્વામી અને પ્રેમાનંદ સ્વામી, એ ત્રણ કવિ સંતો હતા. ભગવત્પ્રેમરસથી ભરપૂર એવા પોતપોતાના પદ તેમણે ગાયા. તે સંતો પરસ્પર સુહૃદ હતા, બધા સાથે મળીને ગાન કરતા હતા. બ્રહ્માનંદ સ્વામી મુક્તાનંદ સ્વામીને પરમ ગુરુનાં રૂપમાં માન આપતા અને મુક્તાનંદ સ્વામી ભાઈ રામદાસ સ્વામીમાં અખંડ ગુરુભાવ રાખતા. અને પ્રેમાનંદ સ્વામી તો મુક્તાનંદ સ્વામીમાં અને બ્રહ્માનંદ સ્વામીમાં જિંદગીભર ગુરુબુદ્ધિ રાખતા, એવા તે મહાન બુદ્ધિશાળી સમર્થ કવિઓ હતા.

સંતોએ ચાર ઘડી સુધી ગાન કર્યું. ભગવાન શ્રીહરિ ઘણા જ ખુશ થયા. જ્યારે દિવસનો તાપ ઓછો થયો ત્યારે ગામના હરિભક્તો બોલ્યા. આપે હરિભક્તોના ઉપર દયા કરી છે અને પ્રેમથી મનુષ્ય શરીર ધારણ કર્યું છે. માતા અને પિતાને મુક્તિ આપી અને તરત જ તેઓ દિવ્ય ભાગવતી તનુને પામ્યા છે. તેમને દિવ્ય વિમાનમાં બેસાડીને પોતાના દિવ્ય ધામમાં પહોંચાડી દીધા. તે પછી આપે તીર્થોમાં અને વનોમાં વિચરણ કરીને અનંત જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો. આપે અનંત પશુઓ, પક્ષીઓ અને વૃક્ષોનો ઉદ્ધાર કર્યો. હે પ્યારા ! આપે તેટલા માટે તો વન વિચરણ કર્યું. જે જે વૃક્ષની નીચે બેઠા. વનમાં જે ફળ મળ્યાં. કંદ, મૂળ, પત્ર, ફૂલ, જેનું જે કાંઈ મળ્યું. તે બધાં વૃક્ષઆદિનો મોક્ષ કર્યો. જેને આપનાં ચરણ સ્પર્શનો લાભ મળ્યો તે બધાનો જન્મ મરણરૂપી રોગ આપે ટાળ્યો.

જે મુમુક્ષુ આપની આ મૂર્તિનું નખથી શિખાપર્યંત દયાન-ચિંતન કરે છે તે મોક્ષને પામે છે, એટલે આત્યંતિક મોક્ષનું મૂળ તો આપની આ મૂર્તિ જ છે. કરોડો ઉપાય કરવાં છતાં જેને આત્યંતિક મુક્તિ મળી ન હતી. જેને પ્રાપ્ત કરવા માટે અનંત યુગો સુધી તપસ્વીઓએ તપ કર્યું હતું. તે આપની આ મૂર્તિ રહી છે. પછી તે મુમુક્ષુઓનો ઉદ્ધાર કરવાનો આ વખતે સંકલ્પ કર્યો અને આપ તપ કરવાને બહાને અનંત પર્વતોમાં

અને વનમાં ફર્યા. મોટા મોટા તીર્થોમાં અને શહેરોમાં જઈને આપ ત્યાં રહ્યા. જેણે જેણે આપની સેવા કરી તેના મોક્ષમાં આપે કાંઈ ખામી (ફરક) રાખી નહિ. હે પ્રભુ, અમે અમારા પોતાના મોક્ષને માટે આપની પાસે પ્રાર્થના કરીએ છીએ. આપ પ્રેમથી અમારે ઘેર પધરામણી કરો.

આ રીતે હરિભક્તોએ જ્યારે અપાર વિનંતી કરી ત્યારે ધર્મકુમાર શ્રીહરિ તેમના ઉપર પ્રસન્ન થયા. પછી જ્યાં જ્યાં હરિભક્તોનાં ઘર હતાં ત્યાં જઈને ચરણ પગલાં પાડ્યાં. ભક્તોના મનોરથ પૂરા કરવા માથે છત્ર ધારણ કર્યું. ભક્તોએ પણ સરસ કેસરયુક્ત ચંદન લઈને ઘણા જ પ્રેમથી શ્રીહરિની પૂજા કરી. વિવિધ પ્રકારના અપાર ફૂલહાર પહેરાવ્યા. કપૂરથી આરતી ઉતારી અને વારંવાર સ્તુતિ-પ્રાર્થના કરી. પોતાનાં ઘરની સંપત્તિ પ્રમાણે ભક્તોએ શ્રીહરિને વસ્ત્રો અને આભૂષણો વગેરે અર્પણ કર્યું. પછી તે ભક્તોએ સંતો, વર્ણી અને પાર્ષદોની પણ પૂજા કરી. જેને સત્સંગ દેઢ હતો એવા તે ભક્તોએ મનનાં પ્રેમ ભર્યા ઉત્સાહથી ચંદનની અર્ચા કરીને ફૂલહાર પહેરાવ્યા. અને પોતાની સંપત્તિને અનુસારે સહુને વસ્ત્ર ઓઢાડ્યાં.

શ્રીહરિ હરિભક્તોને કહેતા કે પોતાના સત્સંગની અભિવૃદ્ધિ થતી રહે એવી પૂજા કરવી. સત્સંગની અભિવૃદ્ધિ કઈ રીતે થાય, એવો જ વિચાર અમે રાત દિવસ કરતા રહીએ છીએ. બધા હરિભક્તોને ઘેર પધરામણીમાં ફરતાં ફરતાં શ્રીહરિ વસ્ત્રા રાવળને ઘેર આવ્યા. ત્યારે ત્યાં એક સુંદર પલંગ બિછાવી રાખ્યો હતો. શ્રીહરિ જઈને તેના ઉપર બેઠા. તે વેળાએ વસ્ત્રા રાવળે કેસરયુક્ત ચંદન લઈને પૂજા કરી, વસ્ત્ર અને ઘરેણાં પહેરાવ્યા અને ફૂલહાર પણ પહેરાવ્યા. કપૂરથી આરતી કરીને પછી સ્તુતિ કરી. ચરણ કમળ ઉપર ચંદન ચરચીને પછી તેને પોતાની છાતી ઉપર ચાંપ્યા.

પછી વસ્ત્રા રાવળે સાથે આવેલા સંતોની અને વર્ણીઓની પૂજા કરી. સૌને ચંદન ચરચીને ફૂલના હાર પહેરાવ્યા. સંતોને અને વર્ણીઓને એક એક રૂમાલ આપ્યો અને પાર્ષદોને ચંદન ચરચીને એક એક ફૂલહાર પહેરાવ્યો. ત્યાં શ્રીહરિને અને દરબારોને માટે રસોઈ બનાવી હતી. તે સંધ્યા સમયે સહુને જમાડી દીધી. સાકર નાખીને કંસાર કર્યો હતો અને તેમાં સુંદર તાજું ઘી નાખ્યું હતું. શ્રીહરિ અને દરબારો, બધા જમી રહ્યા ત્યારે મશાલ કરાવીને ઉતારે આવ્યા. ત્યાં આવીને શ્રીહરિ પલંગ ઉપર બેઠા. બે ઘડી સુધી સહુને દર્શન દીધાં. સહુના સુખધામ અને સુખકારી એવા ઘનશ્યામ શ્રીહરિ પછી પોઢી ગયા. બધા દરબારો અને પાર્ષદો પણ સૂઈ ગયા. સંતો અને વર્ણીઓ ધ્યાન કરીને સૂઈ ગયા.

જ્યારે અરધી રાત થઈ ત્યાર પછી શ્રીહરિ ઊઠ્યા. બધી સવારીને તૈયાર કરાવી. તે વેળાએ ડંકો (એક પ્રકારનો ઢોલ) વાગી રહ્યો હતો. જેટલા રથ તૈયાર થયા તે બધા ગામથી બહાર નીકળ્યા. પુંજા રાવળ નામે વિપ્ર રસ્તો બતાવવા માટે સાથે આવ્યા. જે વખતે શ્રીહરિ અશ્વ ઉપર સવાર થયા ત્યારે ચોપદાર ઊંચે અવાજે નેકી પોકારવા લાગ્યા. તે વેળાએ અત્યંત શીતળ સુંદર અને સુખકારી ચંદ્રમાનો પ્રકાશ ઘણો દેખાતો હતો. શ્રીહરિ તૈયાર થઈ ગયા છે, તે સમાચાર જાણીને ઠાકોર મનુભા આવ્યા. બંને હાથ જોડીને પોતાનું મસ્તક શ્રીહરિનાં ચરણોમાં રાખ્યું. ત્યારે શ્રીહરિએ તેનાં મસ્તક ઉપર હાથ મૂક્યો. તેઓ શ્રીહરિને

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

વળાવવાને માટે તેમની સાથે જ ઘણા ઉમંગથી ગામ બહાર આવ્યા. ગામમાં જે હરિભક્તો હતો તેઓ પણ બધા વળાવવા આવ્યા.

ગામની બહાર આવીને શ્રીહરિએ ઠાકોર મનુભાને પાછા વાળ્યા અને બીજા હરિભક્તોને પણ પાછા વાળ્યા અને પોતે એકદમ ઉતાવળા ચાલતા થયા. ગામના હરિભક્તો દંડવત્ પ્રણામ કરીને પછી ત્યાં જ ઊભા રહ્યા. આંખોથી જ્યાં સુધી દેખાયા, ત્યાં સુધી જોતા રહ્યા અને પછી ચિંતન કરતા પાછા વળ્યા. સાત કોશ (ગાઉ) જેટલું રણ પાર કરીને ઘનશ્યામ શ્રીહરિ રોજકા ગામ આવ્યા અને બધા સુખપૂર્વક આવી ગયા તેને દેખીને મનમાં પ્રસન્ન થયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૮/૧૬-૧૭-૧૮-૧૯)

ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે બામરોલી, ગોરાડ, મીતલી થઈને પીપળીએ આવી ચાલતા થયા. દરબાર દાદાભાઈએ શ્રીહરિને રોકવા માટે ઘણી તાણ કરી. ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, ‘અમે તો અહીંયા ફરી ફરીને ઘણીવાર રહીએ છીએ. આજ અમોએ ગાંફ ગામમાં રહેવાનું વિચાર્યું છે. તમે પણ અમારી સાથે ચાલો. ગાંફના રાજા મનુભા ઠાકોરના આજ મહેમાન થવું છે.’ ત્યારે દરબાર દાદાભાઈ શ્રીહરિની સાથે ચાલ્યા. શ્રીહરિની સાથે તેઓ રમૂજ કરતા હતા. એમ રમૂજ કરતા કરતા શ્રીહરિ ગાંફ ગામ આવ્યા. અને મનુભા ઠાકોરે શ્રીહરિ આવ્યા તે વાત સાંભળી. તેઓ સવારી લઈને શ્રીહરિની સન્મુખ ચાલ્યા. તે ગામની બહાર આવતા શ્રીહરિને મળ્યા. શ્રીહરિના ચરણમાં તેમણે મસ્તક નમાવ્યું અને જે શ્રીફળ લાવ્યા હતા તે ચરણ સમીપે ધર્યું.

ગાંફ ગામમાં દસ વીસ વિપ્રો પાકા હરિભક્ત હતા. કણબીમાં લવજ પટેલ હરિભક્ત હતા. માવા ગઢવી પણ હરિભક્ત હતા અને હિમરાજ નામે સોની હતા, તે બધા શ્રીહરિની સન્મુખ આવ્યા. અને પોતાનું મોક્ષનું કામ સુધારી લીધું. સહુ શ્રીફળ લાવ્યા હતા, તે શ્રીહરિનાં ચરણોમાં ધર્યાં. શ્રીહરિએ અત્યંત પ્રસન્ન થઈને સહુને બોલાવ્યા. પછી હાથ જોડીને મનુભા ઠાકોરે શ્રીહરિને કહ્યું, ‘આપ કહો તે રીતે અમે જગ્યાને સાફ કરીને ઉતારાની વ્યવસ્થા કરીએ.’ ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, ‘ગામથી પશ્ચિમ દિશામાં જે સ્વચ્છ તળાવ છે ત્યાં જઈને અમારે ઉતારો કરવો છે, એમ અમે અગાઉથી ધારી રાખ્યું છે. અને પાછલો એક પહોર રાત રહે ત્યારે અમારે ચાલતા થઈને રણ પાર કરવું છે.’ ત્યારે ઠાકોર મનુભાએ કહ્યું, ‘અમારે તો આપને ઘણા રાજ કરવા છે. આપ પાંચ દિવસ જ્યારે અહીંયા રહો, ત્યારે અમારું મન માનશે. આપની મરજી જાણ્યા સિવાય કહેવું તે યોગ્ય નથી. અમને આપની ઘણી અદબ રહે છે.’

ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, ‘તમારો પ્રેમભાવ જોઈને અમે અહીં રાત રહેવા આવ્યા છીએ.’ આવું કહીને શ્રીહરિ ગાંફ ગામ વચ્ચે ચાલ્યા અને કેટલીક મશાલો તે વખતે કરી હતી. તે વખતે ઢોલ, તાંસા ઈત્યાદિક ઘણા વાજિંત્રો વાગતાં હતાં. બધી બજારને સ્વચ્છ કરાવી હતી અને દુકાનોને ચિત્ર-વિચિત્ર રીતે શણગારી હતી. જેટલા ગામવાસી લોકો હતા, તે બધા શ્રીહરિનાં દર્શન કરવાં આવ્યાં. સહુએ હાથમાં શ્રીફળ લીધાં હતાં અને ભાવિક ચતુરજનો શ્રીફળ શ્રીહરિનાં ચરણમાં ધરતાં હતાં. જેટલી ભાવનાવાળી સ્ત્રીઓ હતી, તે બધી મોતીના થાળ ભરી ભરીને શ્રીહરિને વધાવતી હતી અને લોકો ‘જય

જય’ ‘જય જય’ બોલતા હતા.

ધર્મકુમાર શ્રીહરિને પ્રસન્ન કરવા માટે બજારમાં કેળના સ્તંભ રોપાવ્યા હતા. વસંતના દિવસો હતા, તેથી કેટલાક ભક્તો ગુલાલ ઉડાડતા હતા. મનુભા ઠાકોરે ગુલાલ મગાવ્યો. તેને હરિભક્તો ઉડાડવા લાગ્યા. તે સમયે શ્રીહરિની સવારી રાજદરબારને સમીપે આવી ગઈ હતી. પછી રાજાએ ઘણા જ ભક્તિભાવથી શ્રીહરિને પોતાના ભવનમાં પધરાવ્યા અને વિનંતિ કરીને સોનેરી પલંગ ઉપર શ્રીહરિને બેસાડ્યા. સોનાના થાળમાં ભાત ભાતનો પૂજાપો લાવ્યા અને સોનાનો હાર ઘણા પ્રેમથી શ્રીહરિને પહેરાવ્યો. જેમાં ઘણું જરીકામ હતું તેવી એક સારી શાલ ઓઢાડી. સરસ કેસરયુક્ત ચંદન લઈને શ્રીહરિના લલાટમાં અર્ચા કરી.

વિચક્ષણ દરબાર મનુભાના દિલમાં જેવી ભાવના હતી, તે પ્રમાણે તેણે શ્રીહરિની પૂજા કરી અને કપૂરથી આરતી કરી. પછી તેમણે વિનંતિ કરી. દરબારના જેટલા પુત્ર હતા, તે સહુએ પણ ઘનશ્યામ શ્રીહરિની પૂજા કરી, અપાર લાભ લીધો અને પોતાનો મોક્ષ સુધારી લીધો. ઘણા યુગસમા રાજાઓ આ ગાદી ઉપર થઈ ગયા, પણ તેમાં આ મનુભા એવા અનુપમ રાજા થયા કે જેને ઘેર શ્રીહરિ પધાર્યા હતા. શ્રીજીમહારાજ બે ત્રણ વખત મનુભાને ઘેર પધાર્યા હતા અને તેમણે ઘણા પ્રેમભાવથી પૂજા કરી હતી. જોકે ગામમાં તો દસ વખત આવ્યા હતા. પછી દરબારગઢમાંથી જ્યારે શ્રીહરિ નીકળ્યા ત્યારે હરિભક્તોએ પોતપોતાને ઘેર પધરાવ્યા અને હેતથી પૂજા કરી.

હરિભક્તોનું શ્રીહરિના ઉપરનું હેત હતું, તે કહી શકાતું નથી, એટલું બધું સહુ હેત રાખતા હતા. જે ગામમાં હરિભક્તો રહેતા હતા, તે શ્રીહરિને અને સંતોને દેખતા ત્યારે પુત્રનો જન્મ કે પુત્રના વિવાહના જેવો તેમને ઘેર અપાર આનંદોત્સવ થતો હતો. અને તે વખતે ભાવિક ભક્તો શ્રીહરિને ઘેર પધરાવતા હતા. ભક્તજનો જેવી ભાવનાથી પૂજા કરતા હતા, તેને શ્રીહરિ તેવું ફળ આપતા હતા. તે પછી શ્રીહરિ ગાંફ ગામની બહાર આવ્યા ત્યારે ત્યાં વર્ણીએ રસોઈ તૈયાર કરી હતી. શ્રીહરિએ આવીને ઉતારો કર્યો અને ગરમ પાણીથી સ્નાન કર્યું. નાહ્યા પછી તરત જ ભોજન જમ્યા. તે સમયે કંસારની રસોઈ કરી હતી. સાકર નાખીને કંસાર કર્યો હતો. તેમાં અપાર તાજું ઘી નાખ્યું હતું. શ્રીહરિ કંસાર અને દાળ જમી રહ્યા પછી ભાત અને દૂધ જમ્યા.

ધોયેલી સાકર દૂધમાં નાખી હતી. તેને પ્યારા શ્રીહરિ ઘણા ભાવથી જમ્યા. શ્રીહરિની સાથે જે બધા સંતો અને હરિભક્તો હતા, તે બધા પણ પછી જમ્યા. શ્રીહરિ દૂધ પીરસવા લાગ્યા. જમનારા ના કહે તોપણ આપતા હતા. જ્યારે બધા ભક્તજનો જમી રહ્યા, તે વખતે શ્રીહરિ પલંગ ઉપર બેઠા. દરબાર મનુભા પણ જમીને ત્યાં આવ્યા. ગામના બીજા હરિભક્તો પણ આવ્યા અને અનુપમ સારી સભા થઈ. ત્યારે દરબાર મનુભા બોલ્યા, ‘મહારાજ, આપ ધરમપુર ગયા હતા, તેની વાત કહો. ત્યાં કુશળકુંવરભાઈ સારા હરિભક્ત છે, તે વાત અમને મનાતી નથી. એ તો કોંકણ દેશ છે. ત્યાં તે બાઈની સાથે સત્સંગની વાત કોણ કરે? આ તો એક આશ્ચર્યકારી વાત છે! અહીંના લોકો તે બાબતને સમજતા નથી.

સત્સંગ કરવો એ તો પૂરા ખપ વિના ક્યારેય બને નહિ. અમે બધા જે રાજાઓ છીએ, તે તો બધા પાપના મેરુ જેવા છીએ. અને રાજાના

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

આશ્રિત જેટલા બ્રાહ્મણો છે, તે બધા આગળ રહીને રાજાની પાસે પાપ કરાવે છે અને કહે છે કે મૃગયા કરવી એ તો ક્ષત્રિયોનો સનાતન ધર્મ છે.’ શ્રીહરિ કહે છે, ‘તે તો અધ્યાત્મ વાત છે, એમ કહીને બ્રાહ્મણોએ રાજાને હિંસાનું પાપ કરવાનું ઠેરાવી દીધું. જ્યાં સુધી ઋષિમુનિઓ નિર્લોભી રહ્યા ત્યાં સુધી ક્યાંય હિંસાનો પ્રવેશ થયો ન હતો. જ્યારે ઋષિઓમાં લોભે આવીને પ્રવેશ કર્યો ત્યારે જે અધ્યાત્મ વાત કહેવાતી હતી, તે પ્રગટ હિંસાના રૂપમાં ઠેરાવી દીધી. રાજાની રુચિ જોઈને જ્યારે તે ઋષિઓ તેને અનુસારે બોલવા લાગ્યા ત્યારે તેને અપાર ધન મળવા લાગ્યું. બૃહસ્પતિ ઈન્દ્રના ગુરુ કહેવાતા હતા, તેઓ ઈન્દ્રની રુચિને અનુસારે ચાલ્યા, તેથી તેને અપાર દાન-દક્ષિણાનું ધન મળ્યું.

વળી, કશ્યપ પ્રજાપતિને બે પુત્ર હતા. તેમાં એકનું નામ હિરણ્યાશ્વ હતું. અને બીજા એકનું નામ હિરણ્યકશિપુ હતું. તે બંને

અસુરોનું ધામ બન્યા. શાસ્ત્રમાં જેટલી જાતના પાપ કહ્યા છે, તે બધા પાપોને તેઓ ઉન્મત્ત થઈને કરવા લાગ્યા. તે બંનેના ગુરુ શુકાચાર્ય થયા હતા અને તે બંને શિષ્યોની રુચિ પ્રમાણે બોલતા હતા. ત્યારથી આરંભીને જેટલી જાતના પાપ કહેવાય છે, તે બધા પ્રવર્ત્યા. બધા જ પાપનું મૂળ લોભ રહ્યો છે. અને અપરાધથી બુદ્ધિ મલિન થઈ જાય છે. અસુર થઈને પણ નીતિમાં જે ચાલે છે, તે તો મોટાપુરુષનો અનુગ્રહ હોવાથી થાય છે.’ પછી શ્રીહરિએ ધરમપુરમાં કુશળકુંવરબાઈને સત્સંગ જે રીતે થયો, તે બધી વાત ઘણા ઉત્સાહથી કહી. તેને બાળપણથી જ ધર્મ ઉપર પ્રેમભાવ હતો. તેનો જન્મ ધર્મજ ગામમાં

થયો હતો અને તે ધરમપુરમાં પરણ્યા હતા. જ્યારે કુશળકુંવરબાઈની ચાળીશ વર્ષની ઉંમર થઈ ત્યારે પોતાના પતિ ગુજરી ગયા. ત્યારે તેનો એક જ પુત્ર હતો. જે નાનો હતો, એટલે બાઈ પોતે રાજ્ય ચલાવવા લાગ્યા. પોતાના પુત્રને પણ જ્યારે પુત્ર થયો ત્યારે પોતાના સગા પુત્ર ગુજરી ગયા. ત્યારે કુશળકુંવરબાઈએ ધર્મ પ્રમાણે રાજ્ય ચલાવ્યું. તેમની બુદ્ધિ ધર્મપરાયણ અને શુદ્ધ હતી.

ચાળીશ વર્ષ પર્યંત રાજ્ય કરતા રહ્યા. રાજ્ય કરવું તેને પોતાને માટે તેઓ અકાર્ય માનતા હતા. તેઓ એક પહોર (ત્રણ કલાક) સુધી જેટલું કામ હોય, તે બધું દીવાનને બરાબર કહી દેતા. અને તે પછીનો એક પહોર ભાગવતની કથાનું શ્રવણ કરતા હતા અને એક પહોર સુધી દેવસેવામાં મનની વૃત્તિ પરાવીને રહેતા હતા. એક પહોર સુધી દૈહિક ક્રિયા કરતા હતા. આ રીતે આખો દિવસ ગાળતા. જ્યારે કોઈ પરમહંસ કે સિદ્ધ આવતા ત્યારે તેઓ દાસીના દ્વારાએ તે પરમહંસ કે સિદ્ધોની સિદ્ધાઈનું જ્ઞાન મેળવી લેતા. અને તે પછી તેને રજા આપતા. અમારા જે સંત કહેવાય છે, તે ભગવાનની ઈચ્છાથી ત્યાં ધરમપુરમાં ગયા. બાગમાં જઈને રહ્યા. તેઓ સ્ત્રી અને ધનનો પ્રસંગ રાખતા નહિ. ખૂબ જ શુદ્ધરૂપે રહેવાનું તેમનું અંગ હતું.

તે સંતની પાસે કોઈ પુરુષ જ્યારે આવતા ત્યારે તેની આગળ તેઓ ધર્મ અને અધર્મની વાતો કરતા હતા તથા સંત અને અસંતના લક્ષણ દેખાડતા હતા. ફેલ અને વ્યસનોમાં તેઓ દોષ બતાવતા હતા. ભગવાનનું જે ભજન કરવું, તેને મનુષ્યદેહનું ફળ બતાવતા. જેઓ મનુષ્યદેહને પામીને ભગવાનનું ભજન નથી કરતા અને તીર્થ, વ્રત અને પુણ્યને નથી કરતા, પણ ફેલ અને વ્યસનને જે કરે છે, તે ભગવાનનું ભજન નહિ કરનારા મનુષ્યને તો જમદૂત આવીને જમપુરીમાં લઈ જાય છે અને અત્યંત દુઃખ આપે છે. મનુષ્યે આ લોકમાં જેવું પાપ કર્યું હોય છે તેવું તેને જમપુરીમાં દુઃખ દે છે અને તે પછી લખચોરાશીમાં વારંવાર અનેક પ્રકારના જન્મને પામે છે. જે ભગવાનનું ભજન નથી કરતો, તેનું વારંવાર મૃત્યુ થાય છે. તેને સતત કાળ ખાતો રહે છે, તે દેખાતું નથી. આ સમયમાં જે સત્સંગ કરે છે, તેનો તરત મોક્ષ થાય છે. કુસંગ બધો મટી જાય છે અને તે જીવ તત્કાળ હરિભક્ત થઈ જાય છે.

દરબાર મનુભાએ પૂછ્યું એટલે શ્રીહરિએ ફરીવાર ધરમપુરની વાત કહી. પૂછેલી બાબતનો યોગ્ય જવાબ મળે તો તે વાત સાચી મનાય છે. એકની એક બાબત હોય તેને જેવો વક્તા અને જેવો શ્રોતા, તેને આધારે ઘણી રીતે કહી શકાય છે. ધરમપુરમાં આપણા સંત જે સ્થળે બેઠા હતા અને શ્રોતાઓ આગળ શ્રીહરિની વાત કહેતા હતા ત્યાં કુશળકુંવરબાઈની એક દાસી દોડીને તે સંતને પગે લાગવા આવી. ત્યારે તે સંત તત્કાળ ત્યાંથી ઊભા થઈ ગયા અને બીજા પુરુષો આગળ કહ્યું, ‘અમે અહીંયા નહિ રહીએ. કારણ કે અમે નારી જાતિથી દૂર રહીએ છીએ. અમારા બધા સંતો સ્ત્રી સાથે ક્યારેય બોલતા નથી. ભૂલથી કદાચ એકાદ વાર બોલાય જાય, તો તે દિવસે તેમનાથી કાંઈ ખવાતું નથી. અર્થાત્ ઉપવાસ કરે છે.

જો સ્ત્રીનું મુખ દેખાય જાય, તોપણ તે દિવસ ઉપવાસ કરે છે. ચાલતી વખતે પહોળા માર્ગમાં પાંચ હાથની અંદર સ્ત્રીને નજીક જો ચલાય જાય, તો એક દિવસ ઉપવાસ કરે છે. ત્યારે તેનો દોષ નાશ પામે છે. સ્વપ્નમાં પણ નારીનો સંગ થઈ જાય તો તે દિવસે ઉપવાસ કરે

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

છે. સ્વપ્નમાં પણ સ્ત્રીને જોવાથી ક્યારેય વીર્યપાત થઈ જાય તો એક દિવસ ઉપવાસ કરે છે. મૈથુનાસક્ત કોઈ પશુ કે પક્ષી, તેને જાણીને તેની સામે જોઈ રહે તો પણ એક ઉપવાસ કરે છે.’ નિષ્કામશુદ્ધિ અને ધર્મામૃતમાં સ્ત્રીના સંબંધથી ત્યાગીને જે ઉપવાસ કરવાના કહ્યા છે, તે બધા તે સંતે પુરુષોની આગળ કહ્યા.

ત્યારે તે દાસીએ કુશળકુંવરબાઈ પાસે જઈને તે સંતની બધી વાત કહી અને વધારે કહ્યું, આવા સિદ્ધ આજ સુધી કોઈ આવ્યા નથી...! તેને સ્ત્રીનો સંબંધ કોઈ પ્રકારે નથી. આ સંત એવા નિષ્કામવ્રતને ધારણ કરી રહ્યા છે. ત્યારે કુશળકુંવરબાઈ બોલ્યા કે, ‘જે સંત આવ્યા છે તે ચોક્કસ ભગવાનના એકાંતિક ભક્ત હશે. આ બ્રહ્માંડના એ સંત નથી. ભગવાનનાં ધામના જ એ સંત છે. હવે તે સંત અહીંથી ચાલ્યા ન જાય, તેવું ધ્યાન આપણે રાખવું અને તેમની જે મરજી હોય, તે પ્રમાણે આપણે કરવું. આ બ્રહ્માંડમાં સ્ત્રી અને ધનથી બધા જ બંધાયેલા છે, તેમ દેખાય છે. પણ આ સંત તો તેનાથી અત્યંત નિર્બંધ છે. ભગવાન જ્યારે પ્રગટ થાય છે ત્યારે તેઓ ધારે તેમ થાય છે. સાક્ષાત્ ભગવાન સિવાય ભવ અને બ્રહ્મા આદિક દેવથી પણ ક્યારેય આવું થઈ શકતું નથી. નારદાદિક ઋષિઓથી પણ આવો ત્યાગ ક્યારેય પાળી શકાતો નથી. એટલે એક વાત ચોક્કસ છે કે બીજાથી આવો સ્ત્રી અને ધનનો ત્યાગ થતો નથી. અહીં આવેલા સંત શુકદેવજી, સનકાદિકો અને જડભરતના જેવા મહાન ત્યાગી છે. ભગવાન જે મોક્ષ કરે છે તે મોક્ષ આવા સંતથી પણ થાય છે. ભગવાને આપણો મોક્ષ કરવાને માટે પ્રેમથી આવા સંતને અહીં મોકલ્યા છે. પછી કુશળકુંવરબાઈએ એક પુરાણી વિપ્રને સ્વામી પાસે મોકલ્યા. તે પુરાણી વૃદ્ધ અને ઘણા ચતુર હતા. કુશળકુંવરબાઈએ જે કાંઈ કહેવાની વાત હતી, તે બધી પુરાણીને કહી. અને વિશેષ વાત પણ કહી કે ‘જે રીતે પોતાનો મોક્ષ થાય તેવી વાત કરવાનું તત્કાળ તે સંતને કહો. જો આપણે તે સંત કહે તે રીતે ન કરીએ, તો ખરેખર આપણી માતામાં ખોટ છે. આજ સુધી અમે કોઈને ગુરુ કર્યા નથી. અમારી ઓળખાણમાં આવા કોઈ સાચા સંત આવ્યા નથી.

સત્યને પારખ્યા સિવાય જે કોઈ રાજવંશની રાણીઓ ગુરુ કરે છે, પણ ખરેખર તે ગુરુને ઓળખતી નથી. અને તે સ્ત્રી અને ધનમાં બંધાયેલાઓને ગુરુ કરે છે અને તેનાથી જ મોક્ષ માને છે. હું તો તે બાબતને ઘણી આશ્ચર્ય માનું છું. જે પોતે બંધાયો હોય, તે બીજાને બંધનથી કેમ છોડાવે? અંધ શિષ્યને અંધ ગુરુ મળ્યા પછી બંને મળીને રસ્તે ચાલે, તો બંને આ સંસારરૂપી મોટા કૂવામાં પડે છે. તેવા ગુરુથી સંસારનું બંધન ટળવામાં નિઃસંદેહ કોઈ ફરક પડતો નથી. જ્યારે સ્ત્રી અને ધનનાં બંધન વિનાના ગુરુ મળે ત્યારે તેવા ગુરુ જીવને બંધનથી છોડાવે છે. મોટો કૂવો, સરોવર, નદી અને સમુદ્રમાં કોઈ ડૂબતો હોય તો, તેને તારનાર અને અગ્નિમાં બળતાને બચાવનાર એવો અનેક રીતે કહેલો એક ધર્મ જ છે.

તમે બધી જાતના **નિર્બાધ ધર્મ**ને જાણો છો, તો મારો ઉદ્ધાર કરો. તમને આમાં કોઈ પ્રકારનો બાધ નહિ આવે. સંત નિર્બાધ રહીને મારો ઉદ્ધાર કરીને જ પછી જાય.’ એમ અગાધ બુદ્ધિમાન પુરાણી વિપ્રને કુશળકુંવરબાઈએ કહ્યું. પછી તે પુરાણી ઘણા ઉત્સાહથી સંતની પાસે આવ્યા અને તેમના ચરણમાં પ્રણામ કર્યા. પછી પુરાણીએ સંતની આગળ હાથ જોડીને કહ્યું, ‘આપના જેવા કોઈ સંત હજી

સુધી અહીં આવ્યા નથી. જે બીજા વર્ણી, સંન્યાસી અને પરમહંસ આવે છે, તે બધા વ્યસન અને ફેલ વગરના નથી હોતા. સ્ત્રીને દેખીને ખુશી થાય છે. કોઈ ધન આપે તો પોતાની પાસે રાખે છે અને જાત જાતના તમાશા જુએ છે. કોઈ નૃત્ય કરવા આવે તો તેના નાચને ત્યાગી જોવા આવે છે. કોઈ વેશ્યા આવીને તેના ગળામાં હાથ નાખે, તો મનમાં પોતાને ધન્ય માને છે. કોઈ ગૃહસ્થ તેને નીરસ અન્ન આપે તો તે ઘરને કાયમને માટે છોડી દે છે. જ્યાં સ્ત્રી પોતાની સાથે બોલે નહિ અને પીરસે નહિ, તે ઘરનું તે અન્ન ખાતા નથી.

તે જ્યારે મૌન વ્રત ધારીને રહ્યા હોય છે ત્યારે પોતાના હાથથી ખાતા નથી અને પુરુષના હાથે પણ ખાતા નથી. કોઈ સ્ત્રીને હાથે તે ખાય છે. આવના લોકો મોટા સિદ્ધ માને છે, પણ કેટલાક તો સ્ત્રીને હાથે જતા રહે છે, છતાં તેવાનો અભાવ આવતો નથી અને તેને સિદ્ધોમાં પણ શ્રેષ્ઠ સિદ્ધ માને છે. જે સ્ત્રીને પુત્ર ન હોય અથવા તો ઘણી ન રહ્યો હોય તેવી જે સ્ત્રીઓ હોય છે, તે તેવા સિદ્ધોની સેવામાં રાત દિવસ તત્પર રહે છે. જે સિદ્ધ કહેવાતા હોય છે, તેઓ સ્ત્રીને જ પરમપદ માને છે. આવા સિદ્ધો તો જગતમાં અનેક ફરતાં રહેતાં હોય છે. જેનો કોઈ પાર નથી. તેવા સિદ્ધો તો ગામે ગામ અને ઠેર ઠેર દેખાય છે. તમારા જેવા સંત તો બ્રહ્માંડમાં પણ દેખાતા નથી. ‘પુરાણીએ સંતને કહ્યું, અમારા રાજમાતા આપને કહેવડાવે છે કે હે સ્વામી, આપ પોતાના ધર્મને રાખીને અધમોનો ઉદ્ધાર કરવા માટે અમને **મોક્ષની બાબત** કહો. વ્યાસમુનિએ તો શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે ‘કળિયુગમાં ભગવાનનું નામ-કીર્તન અને પૂજન-વંદન જ જીવને મોક્ષ આપે છે.’ ત્યારે પુરાણીની આગળ સંતે કહ્યું, ‘વ્યાસજીએ કહેલા વચન **સત્ય** છે, પણ ધર્મ પાળ્યા વિના તે વચન **ફળીભૂત** થતાં નથી.’

પછી પુરાણીએ સંતને કહ્યું, ‘ધર્મ તો જાત જાતના કહેવાય છે. એક ધર્મમાં બધી જાતના ધર્મ કેવી રીતે આવી જાય?’ ત્યારે સંતે પુરાણીને કહ્યું, ‘ભગવાન અને સત્પુરુષ જે સદાચારને માને છે, તે શ્રેષ્ઠ ધર્મ છે. લોકો જેને ભિન્ન ભિન્ન રીતે પોતાનો ધર્મ માને છે, તે તો રુચિનો ધર્મ છે. તેનાથી કાંઈ મોક્ષ ન થાય. પોતાની રુચિ પ્રમાણેનો ધર્મ તો કહેવા માત્રનો જ છે. તેમાં ઘણી રીતે અધર્મ રહ્યો હોય છે. તે સત્સંગ સિવાય દેખાતો નથી. જેટલી સત્ય બાબતો હોય છે, તેને દેખી વિચારીને તેને સ્વીકારવી જોઈએ. અને તે સ્વીકારેલા સંગ્રહનું નામ જ સત્સંગ છે. અને જેટલી મિથ્યા વાતો છે, તેનો સંગ્રહ જે કરે છે, તેનું જ નામ કુસંગ કહેવાય છે. વિવેકી મનુષ્યો તે કુસંગની વાતનો ત્યાગ કરાવે છે.

ઊલટી કરી નાખેલા અન્નને તો શ્યાન સ્વાદ કરીને ખાય છે. તેમ જેટલી મિથ્યા વાતો છે, તે બધી ઊલટી કરેલા અન્નના જેવી છે. વિવેકપૂર્વકના સત્યનો જે સંગ્રહ કરવો, તેને **સત્સંગ** કહેવાય છે.’ તે પુરાણી સંતના મુખથી આવી વાત સાંભળીને ગયા. અને પછી તો રોજ સત્સંગ કરતા હતા. સંતે પુરાણીને જેટલા વ્રતમાન નિયમ ધરાવ્યા, તે બધાને તેણે યાદ રાખ્યા. શ્રીકૃષ્ણને ઉદ્ધવજી મળ્યા અને શ્રીકૃષ્ણનો ઉપદેશ સાંભળીને તેમના અનન્ય દાસ થયા. પછી તે ઉદ્ધવજી શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનની આજ્ઞાથી કળિયુગમાં અયોધ્યાપુરીમાં બ્રાહ્મણને ઘેર હમણાં પ્રગટ થયા હતા. અમે બધા તેમના શિષ્યો છીએ. અપાર જીવોનો મોક્ષ કરવા માટે તે ઉદ્ધવજીએ પ્રગટ સંપ્રદાય ચલાવ્યો છે. બીજા જેટલા **મિથ્યા સંપ્રદાય** હતા, તે આ ઉદ્ધવ સંપ્રદાયની નીતિને

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

જોઈને બધા નિર્જીવ જેવા થઈ ગયા છે. પછી તે પાખંડ ધર્મવાળા ઉદ્ધવ સંપ્રદાયના સત્યને ઉખાડી નાખવા માટે ઘણો પ્રયત્ન કરતા રહ્યા છે.

તે પાખંડીઓનું પોષણ કરનારા રાજાઓનું જ્યાં સુધી જોર રહ્યું ત્યાં સુધી તે પાખંડી ધર્મનું ઠેક ઠેકાણે બળ રહ્યું છે. સત્યસ્વરૂપ ધર્મની અભિવૃદ્ધિ માટે જ્યારે ભગવાન શ્રીહરિ પ્રગટ થયા ત્યારે રાજાઓ પણ સત્યધર્મવાળા થવા માંડ્યા છે. બધા તે પાખંડ ધર્મીઓએ સંવત્ ૧૮૬૩માં ભેળા મળીને સત્યધર્મવાળા ઉદ્ધવ સંપ્રદાયને બહુ દુઃખ દીધું. સંવત્ ૧૮૬૪ના વર્ષમાં જ્યારે શ્રીહરિએ યજ્ઞ કર્યો ત્યારે આ દેશમાં નીતિવાળા રાજાનું આગમન થયું અને બધા અધર્મી રાજાઓ તેનાથી ડરી ગયા. સંવત્ ૧૮૬૫ થી ૧૮૬૬-૬૭ સુધીમાં શ્રીહરિએ યજ્ઞો કર્યા. ત્યાં સુધીમાં તો નીતિવાળા રાજાનું રાજ્ય સારી રીતે દંઢ થઈ ગયું. તે નીતિવાળા રાજાનું રાજ્ય જેમ જેમ મજબૂતાઈથી જામતું ગયું તેમ તેમ શુદ્ધ સત્સંગ (ઉદ્ધવ સંપ્રદાય) પણ દંઢ થઈ ગયો. અને બીજા બધા અશુદ્ધ મતો લુપ્ત થઈ ગયા.

જે મતમાં ઘણા દૂષણો હતા અને તેને જે મોક્ષરૂપ કરીને માનતા હતા, તે બધા દૂષણો વિશુદ્ધ સત્સંગે કરીને લોકોની દૃષ્ટિમાં ખરેખર ઓળખાયા. તેમાં જે સદ્બુદ્ધિવાળા ડાહ્યા માણસો હતા, તે દૂષિત મતોનો ત્યાગ કરીને શુદ્ધ સત્સંગના આશ્રિત થયા અને તેમને મોક્ષ થતો પણ દેખાયો. તે સંતના મુખની ઉપર કહેલી વાત સાંભળીને પુરાણી સારા પાકા સત્સંગી થયા. પછી તો પુરાણી ઘણા પ્રેમથી તે સંતની પાસે રોજ વાતો સાંભળવા માટે આવવા લાગ્યા. વાતો સાંભળ્યા પછી પુરાણી રાજમાતા કુશળકુંવરબાઈ પાસે જઈને તે વાતો તેમને સંભળાવતા હતા. તેથી રાજમાતા પણ સત્સંગી થયા. ત્યાર બાદ અમે મુક્તાનંદસ્વામીને ઉપદેશ કરવા માટે ત્યાં મોકલ્યા. મુક્તાનંદસ્વામી ધરમપુરમાં રહી, કથા-વાર્તા કરીને જ્યારે આવ્યા તે પછી અમને કુશળકુંવરબાઈએ બોલાવ્યા અને અહીંથી અમે ત્યાં ગયા. અને તેમણે અમારું ઘણું જ સન્માન કર્યું.

રાજ્યની જેટલી સવારી હતી, તે બધી લઈને રાજમાતાના પૌત્ર વિજયદેવ પોતે સન્મુખ આવ્યા હતા. સવારીમાં ડંકા, નિશાન અને અનેક વાજિંત્રને તે પ્રેમભાવથી લાવ્યા હતા. હાથી ઉપર અંબાડી મૂકીને સન્મુખ લાવ્યા અને તેમાં અમને બેસાડીને પુરમાં લઈ ગયા. અમારી સાથે મોટા મોટા સંતો અને મોટા હરિભક્તો જે હતા, તે સહુને સારા ઉતારા આપ્યા. ત્યાં થોડા દિવસ રહીને અમે વાંસદા ગયા અને ત્યાં ત્રણ દિવસ રહ્યા. તે પછી અમે પાછા ધરમપુર આવ્યા. અને ત્યાં વસંતપંચમી કરી. રાણી પોતાનું બધું રાજ્ય અમને આપવા તૈયાર થયા. તે અમને ખબર પડી એટલે અમે તરત ત્યાંથી ચાલતા થયા. પછી દરબાર મનુભા બોલ્યા, ‘આવી બાબત તો આપ ભગવાનથી જ બને ! અને માયાને આધીન જે લોકો છે, તે તો માયાને મેળવવા માટે જ્યાં ત્યાં દેશ-પ્રદેશમાં ધૂમતા રહે છે. માયા માયા કરતા તે બધા મરી જાય છે, પણ સત્સંગ કર્યા સિવાય તેઓને માયાનું બંધન છૂટતું નથી.’

શ્રીહરિનો આવો પ્રતાપ જોઈને તે રાજા મનુભાએ સત્સંગના વ્રતમાન નિયમ ધારણ કર્યા અને તેના જે પુત્ર હતા, તેને પણ નિયમ ધરાવ્યા. તે સમયે મધ્ય અને માંસ તેમને હરામ કરાવ્યા. ચોરી તથા પરનારીનો ત્યાગ કરાવીને ભગવાનના ચરણમાં પ્રેમ કરાવ્યો. જેટલા યુગસમા તેમના ભાઈઓ હતા, તે બધા મોટા ભાઈ મનુભાની અદબ રાખતા હતા. તે સહુએ દાડ અને માંસ વગેરે બધું જ છોડી

દીધું. અને કેટલાક સત્સંગી થયા. પછી શ્રીહરિ ત્યાં પોઢી ગયા અને રાજા શ્રીહરિનાં ચરણમાં પ્રણામ કરીને ગામમાં ગયા. પછી પાછલી રાતે ગાંફથી ચાલતા થયા. તે કુંડળમાં આવીને રાત રહ્યા. તે સમયે ગઢપુરના દરબારો કુંડળમાં આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૬/૩૪-૩૫-૩૬-૩૭)

► ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, ઈસણાવ, નાર, ઉંટવાડા, મોરજ, ગલિયાણા, વારણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ થઈ પીપળી થઈ ગાંફ ગામ પધાર્યા. હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપી ખરડ થઈ ઝીંઝર આવ્યા અને ત્યાં તળાવની પાસે રાત રહ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૪૩)

► શ્રીજીમહારાજ વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, પંડોળી, નાર, રામોલડી, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગુડેલ, રોણી, મીતલી થઈ પીપળી ગામમાં આવીને રાત રહ્યા. પછી પીપળીથી પાછલી રાતે સત્વરે ચાલ્યા. બે ઘડી રાત બાકી હતી ત્યાં તો ગાંફ આવી ગયા. તે પછી ગાંફથી સાત કોશ જેટલા રણમાં ચાલ્યા, તે ચાર ઘડી દિવસ યડ્યો ત્યારે ખરડ ગામ આવી પહોંચ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૮)

► ભગવાન શ્રીહરિ બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ, પીપળી ગામ આવ્યા. પછી ત્યાં રાત રહીને ચાલ્યા તે ગાંફના રાજા મનુભાને દર્શન આપ્યાં. પછી પ્રસન્નમને ગામની વચ્ચે થઈને ચાલ્યા. ગામના જેટલા હરિભક્ત દરબારો હતા, તે બધા ઘણા ભક્તિભાવથી શ્રીહરિને વળાવવા માટે ગામની બહાર આવ્યા. ધર્મકુમાર શ્રીહરિ ગાંફ ગામની બહાર આવ્યા ત્યારે વળાવવા આવેલ હરિભક્તોને ઊભા રાખીને આગળ ચાલતા થયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૮૬-૮૭)

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ગાંફ ગામમાં પધરામણી •

» ઘોડી ઉપર પડી જવાથી મુક્તાનંદ સ્વામીનો હાથ ભાંગી જવાથી સ્વામી કમિયાળા હતા. ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ-શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરીને કમિયાળા આવ્યા. શ્રીહરિએ વિચાર કર્યો કે, મ્યાના કરતા પલંગમાં સુખ રહે અને હાથનો દુઃખાવો થાય નહિ. પછી કમિયાળાના બાર હરિભક્ત જે સંતોની સેવા કરવામાં ઘણા શ્રદ્ધાવાળા હતા તે પલંગ ઉપાડવા તૈયાર થયા. કાર્તિક વદિ ચોથને દિવસ શ્રીહરિ ત્યાંથી મુક્તાનંદ સ્વામીને લઈને ચાલ્યા. ખૂબજ તેમની જાળવણી રાખીને ગાંફ ગામ આવ્યા. ગામમાં જેટલા હરિભક્તો હતા તે સહુએ શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પછી ગાંફથી ચાલ્યા તે મલકા તલાવડી આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૪૩)

» શ્રીજીમહારાજ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે પીપળાવ, નાર, તારાપુર, મોરજ, ગોલાણ, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ, કમિયાળા થઈ ગાંફ ગામ આવ્યા. તે ગામમાં જેટલા હરિભક્તો હતા તેમણે ઘણા ભાવથી શ્રીહરિના દર્શન કર્યા અને પછી શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા તે રણ ઉતરીને ખરડ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૩૬)

» ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં દિવાળી કરવા માટે ગઢપુરથી નીકળીને રોજકા આવ્યા. ત્યાં રાત રહ્યા અને પછી સવારમાં ત્યાંથી ચાલતા થયા તે ગાંફ ગામ આવ્યા. ત્યાંના દરબાર મનુભા રાજા હતા. તેઓ શ્રીહરિની સન્મુખ આવ્યા અને પગમાં પડ્યા. ખૂબ રાજ થયા અને તે સમયે તેમણે હાથ જોડીને કહ્યું, “મહારાજ ! આપ બહુ કૃપા કરીને અમને દર્શન દેવા આજે પધાર્યા છો. હવે મારા મનોરથને પૂર્ણ કરો. સુખદાતા આપ આજની રાત અહીં રહો, એવી અમારી અરજ છે.”

ત્યારે તે રાજાનો અપાર પ્રેમભાવ જોઈને શ્રીહરિ તેમના ઉપર રાજ થયા. ગાંફમાં એક રાત રોકાઈને મનુભા રાજાના બધા મનોરથ પૂર્ણ કર્યા અને ગામમાં પણ બધા જે હરિભક્ત હતા, તેના મનોરથ પણ શ્રીહરિએ પૂર્ણ કર્યા. ગાંફના હરિભક્તોએ જે સેવા કરી તે તેવા રૂપમાં કહી શકાતી નથી. આ બધું કહેવામાં મનમાં ઘણો ઉત્સાહ રહે છે, પણ આખા બ્રહ્માંડને બધ ભરવા જેવી એક એક હરિભક્તની સેવાની મહાન વાત છે. કહી કહીને હું કેટલું કહું ? આખા બ્રહ્માંડની જે આયુષ્ય પામે અને હરિભક્તોએ શ્રીહરિની જે સેવા કરી તેને કહેવા લાગે તોપણ તે યથાર્થરૂપમાં કહી શકાય તેમ નથી. માટે હું તો અહીંયા બીજા માત્ર કહું છું. જ્યારે સવાર થયું ત્યારે શ્રીહરિ ગાંફથી ચાલ્યા. તે કમિયાળા ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૫૨)

» શ્રી ભક્તચિંતામણી

જાખડેથી કમિયાળે, દીધાં દર્શન જનને દયાળે;
રહી રાત્ર ચાલ્યા ત્યાંથી નાથ, લઈ મુક્તાનંદજીને સાથ.
ગાંફ ખરડ જિંજર રહ્યા જાણી, ત્યાંથી કુંડળને કારિયાણી;
પછી આવ્યા ગઢડે મહારાજ, કરી અલબેલો એહ કાજ.

(પ્રકરણ : ૯૦)

કંઈક વાર અમે કહ્યું, તમે સાંભળિયું સો વાર;
કામ પડે તે વાતનો, નથી રહેતો ઉર વિચાર.
એમ કહીને ચાલિયા, રહ્યા રાત્ર તે ગાંફ ગામ;
ત્યાંથી ચાલ્યા ચોપશું, કર્યો વરતાલે વિશરામ.

(પ્રકરણ : ૯૦)

» શ્રીહરિચરિત્રચિંતામણી (સ.ગુ. શ્રી દયાનંદ સ્વામી કૃત)

હરિભાઈ આદિ ભેળો સંગ, સિધા ખાંડના આપ્યા ઉમંગ;
પછે આવ્યા બોટાદે શ્યામ, ત્યાંથી પધાર્યા ગાંફ ગામ.
મુક્તાનંદ અશ્વ ચડી, ચાલતે પડ્યા ગયો હાથ ખડી;
હરિએ કાળ ઉપર્ય કોધ કીધો, ડરી કાળે વેદ વેશ લીધો.

(કડવું : ૧૬૧)

» ભગવાન શ્રીહરિ કારિયાણી ગામથી ચાલ્યા તે કુંડળ ચોકડી થઈ ગામ ગાંફ પધાર્યા અને વસ્તા રાવળના ઘેર થાળ જમીને ચાલ્યા તે કમિયાળા, ગોરાડ થઈને બુધેજ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૩)

મુ. ગાંફ, તા. ઘોલેરા, જી. અમદાવાદ

ક્રમશઃ

‘વ્રતોત્સવ નિર્ણય’ – શુદ્ધિ પ્રકાર

ઠાલા ભક્તો ! જેવી રીતે ભગવાનની મૂર્તિ મનમાં અખંડ ધારવી એ અતિ કઠણ છે તેમજ સંપ્રદાય પ્રવર્તકોને વ્રતોત્સવ-ઉત્સવાદિના વિધાન કરવા અને તેના માધ્યમથી સામાન્ય જીવાત્માઓને પણ મોક્ષ માર્ગે ઉલ્લાસભર ચલાવવા એ પણ ઘણું જ કઠિન કાર્ય છે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીના દાખડાને વધાવી લીધો અને કાંઈક સવિશેષતા સભર તેને આપણા ઉદ્ધવી સંપ્રદાયમાં પ્રવર્તાવ્યો. જે વ્રતોત્સવ વિધિ ‘શ્રી સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથના પ્ર.૪/અ.૫૫ થી ૬૧ સુધી છ અદ્યાયોમાં બંને આદિઆચાર્યશ્રીઓને સુંદર રીતે ઉદ્દબોધન કર્યો છે. એ જ પ્રણાલિકાને આજે આપણા દક્ષિણ વિભાગ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ગાદી પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી આપણા વાર્ષિક વ્રતોત્સવોના નિર્ણયો ‘શ્રી સત્સંગિજીવન’ તેમજ તેનો મુદૂર્ત-નક્ષત્રાદિના શાસ્ત્રાર્થને સમજવા માટે (૧) નિર્ણયસાગર (જે હાલ મરાઠી ભાષામાં મુંબઈથી પ્રકાશિત થાય છે.) તેમજ (૨) જન્મભૂમિ પંચાંગ (આ પંચાંગ પણ હાલ મુંબઈથી ગુજરાતી ભાષામાં જ પ્રકાશિત થાય છે).

આ બંને પંચાંગો આધ્યાત્મિકતા અને પારંપરિકતાને સારી પેઠે વળગી રહ્યા છે. જેમાં ભગવાનના જન્મોત્સવો તથા એકાદશીના વ્રતોત્સવોની સાથે સાથે ‘હરિવાસર’ વગેરેના નિર્ણયો પણ સારી રીતે કરેલા છે. (શ્રી સત્સંગિજીવન પ્ર.૩/અ.૩૩/શ્લોક-૨૦૨ વગેરે ધર્મશાસ્ત્રોના વિધાન મુજબ હરિવાસર એટલે દ્વાદશી તિથિનો પ્રથમ ચતુર્થાશ તેને ‘હરિવાસર’ કે ‘તિથિવાસર’ કહેવાય છે. તેમાં પારણું ન કરી શકાય) તેમજ શિવરાત્રિનો ઉત્સવ જ્યારે કરવાનો હોય છે તે નિશીથકાળ=મધ્યરાત્રિની બે ઘડી (૪૮ મિનિટ) તેનો નિર્ણય પણ જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ખૂબજ સ્પષ્ટતાથી કરવામાં આવે છે. એ આદિ મુખ્ય પંચાંગો તેમજ ધર્મસિંધુ-નિર્ણયસિંધુ, વ્રતરાજ (માધવાચાર્યકૃત) વગેરે મહાન ધર્મગ્રંથો પણ આ આપણા વ્રતોત્સવોના વિધાનની તિથિઓ-નક્ષત્રો-મુદૂર્તો વગેરે નક્કી કરવામાં ખૂબજ ઉપયોગી બની શકે છે.

આ ઉપરોક્ત ધર્મગ્રંથોના આધારે નિર્ણય લેખકોના લેખો (પાનિયાં)ને સંશોધન કરીને આપણા જીવનમાં ઉપયોગી બને તે માટે સાગરમાંથી ગાગરની માફક આપણા પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી મૂળ ગઢડાના હાલ શ્રીરઘુવીરવાડી-વડતાલ નિવાસી પૂ. ધનશ્યામ સ્વામી દ્વારા ખૂબજ સારી રીતે સંશોધન-શુદ્ધિકરણાદિ કરાવીને પ્રવર્તાવી રહ્યા છે. અને પૂ. સ્વામી પોતાને મળેલી આજ્ઞાનો લાભ દરેક સત્સંગીઓને મળે તે માટે ખૂબજ જહેમત ઉઠાવીને નિર્ણય તૈયાર કરાવીને આપણા સુધી દર વર્ષે ચૈત્ર મહિનો શરૂ થાય તે પહેલા જ પહોંચાડી દે છે એ

ખૂબજ ઘન્યવાદને પાત્ર છે.

એટલું જ નહિ પરંતુ ખરેખર મારો અનુભવ કહું તો ક્યારેક કોઈ ધર્મગ્રંથકારોને પણ પૂરતાં પ્રમાણ મળવાના અભાવે અવતારોની જયંતીઓનો નિર્ણય ન થઈ શક્યા હોય ને તેથી લોકમાં પ્રવર્તિત પંચાંગોમાં પણ અન્ય દિવસોમાં તે તિથિઓ હોય તોપણ પૂ. ધનશ્યામ સ્વામી મેં જ્યારે જ્યારે એ બાબત સૂચન કર્યું છે ત્યારે તુરત જ તેનો શ્રીસત્સંગિજીવન ગ્રંથ મુજબ ‘નિર્ણય’માં સમાવેશ કરી આપે છે. તેમજ પાટોત્સવો-જન્મોત્સવો પણ તિથિઓની ક્ષય-વૃદ્ધિને કારણે ક્યારે એક-બે દિવસ આગળપાછળ રહી જાય એ સહજ છે. છતાં ‘દરેક મંદિરોના પાટોત્સવો કઈ તિથિએ ચોક્કસ છે ? તે ફોન દ્વારા પૂછીને પણ ખચિત કરવું’ વગેરે અનેક પ્રકારનું શુદ્ધિકરણ ખૂબજ જાળવીને ખરેખર આપણા ‘વાર્ષિક વ્રતોત્સવ નિર્ણય’ના માધ્યમથી મૌલિક ઐતિહાસિકતાનું ખૂબજ સારી રીતે જતન કરી રહ્યા છે. ઈત્યાદિ બીજી પણ ઘણી જ બાબતો-અડગ ટેકો વગેરે પણ ખૂબજ તેમના જીવનના સરાહનીય સદ્ગુણો છે.

તેમ છતાં ક્યારેક ‘ગચ્છતોપિ સ્થલનમ્’ એ ન્યાયે આ ચાલુ વર્ષ દરમ્યાન કેટલાક કારણસર જેમ કે- લેખક પાસેથી પાનિયાં મળવામાં થોડો વિલંબ અને પ્રકાશનતિથિ એકદમ નજીક આવી ગઈ વગેરે કારણસર જેવું જોઈએ તેવું સંશોધનના અભાવે નિર્ણયમાં તિથિ-તારીખ-નક્ષત્રો વગેરે તો ચથાચથાને બરાબર જ છે પરંતુ ખાસ કરીને અષાઢ સુદ પૂનમ પછીથી દરેક (બે-બે કે ત્રણ-ચાર દિવસની) રાશિઓમાં તેમજ પંચક-વિંછુડો વગેરેમાં પણ કોઈ કોઈ સ્થાને એકાદ દિવસનું સેટીંગ આગળ-પાછળ ચાલ્યું ગયું છે. વગેરે પ્રેસદોષાદિ કે સરતચૂકને કારણે થોડું અપસેટ રહી ગયું છે. પરંતુ અષાઢ સુદ ૧૫ પછી તેમને આ બાબત જાણવામાં આવતા મને પંચાંગ વગેરે સાહિત્ય મોકલાવી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞા મેળવી સંશોધન કરવા સૂચવતાં નીચે મુજબ ‘હરિવાસર’ લખવાનું બાકી રહી ગયેલ છે તેમજ બે-ચાર તિથિઓના નિર્ણયોમાં પણ થોડો ફરક જાણવા મળ્યો છે. તે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના આદેશાનુસાર નીચે મુજબ સુધારી લેવા જણાવવામાં આવે છે : (આ સુધારાઓમાં એકમાત્ર ‘રાશિ’ઓના સમય સિવાય તમામ હરિવાસર-વિંછુડો-પંચકાદિના પ્રારંભ-સમાપ્તિના સમયો પણ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાનુસાર આ વર્ષે સં. ૨૦૭૪ના ગઢપુરથી નૂતન પ્રકાશિત થનાર કેલેન્ડરમાં મૂકવામાં આવેલ છે.

(૧) હરિવાસરો : (૧) આસો સુદ - ૧૨ તા. ૨-૧૦-૨૦૧૭ના દિને સવારે ૮/૫૦ સુધી; તેમજ આસો વદ - ૧૨ તા. ૧૬-૧૦-૨૦૧૭ના દિને સવારે ૬/૫૬ સુધી હરિવાસર છે. તથા (૨) માગશર વદ - ૧૨ તા. ૧૪-૧૨-૨૦૧૭ના દિવસે સવારે ૮/૫૩ સુધી હરિવાસર છે; ત્યારબાદ (૨) પોષ સુદ - ૧૨ તા.

‘વ્રતોત્સવ નિર્ણય’ - શુદ્ધિ પ્રકાર •

૩૦-૧૨-૨૦૧૭ના દિને સવારે ૪/૪૩ સુધી હરિવાસર છે, તેમજ (૩) પોષ વદ - ૧૨ તા. ૧૩-૧-૨૦૧૮ના દિને સવારે ૫/૩૮ સુધી હરિવાસર છે. માટે તે તે હરિવાસરનો સમય પૂર્ણ થયા પછી જ એકાદશીના પારણાં કરવાં.

(૨) તા. ૧૭-૧૨-૨૦૧૭માં હાલ ‘સૂર્ય ધનરાશિમાં ૧૨:૪થી, કમુદૂર્તા, ઠાકોરજીને થાળ વહેલા ધરાવવા’ એમ જે લખાયેલ છે તેને આગલા દિવસમાં અર્થાત્ તા. ૧૬-૧૨માં શનિવારને દિવસે જાણવું. અને તે દિવસથી જ સવારે વહેલા થાળ ધરાવવા.

(૩) પોષ વદ - ૧૩ તા. ૧૪-૧-૨૦૧૮માં ‘સૂર્યનો મકર રાશિમાં પ્રવેશ ૧:૧૮ મિનિટે લખાયેલ છે તેને સ્થાને ૧:૪૭ મિનિટે પ્રવેશ છે’ એમ જાણવું.

(૪) ફાગણ વદ - ૧૨ તા. ૧૪-૩-૨૦૧૮માં ‘મીન રાશિમાં સૂર્ય ૨૩/૦૧થી’ ને સ્થાને ‘૨૩/૪૩થી મીનારક કમુદૂર્તાશરૂ’ એમ પણ જાણી લેવું.

(૫) મહા વદ - ૧૪માં ‘શ્રી શિવરાત્રિ વ્રત-ઉપવાસ’ એમ લખાયેલ છે તે ઉપવાસનું વિધાન શ્રીસત્સંગિજીવન ગ્રંથની સાથે અન્ય ધર્મશાસ્ત્રો અને ‘જન્મભૂમિ’ પંચાંગમાં આપેલ સ્પષ્ટ ‘રાત્રિના દરેક પ્રહરના પ્રારંભ, તેમજ નિશીથકાળ=મધ્યરાત્રિની શાસ્ત્ર નિર્દિષ્ટ બે ઘડી જેમાં શિવપૂજનાદિ કરવાનું હોય છે તે સમય તેરસને દિવસે જ સંપૂર્ણ વ્યાપ્તિ યુક્ત હોવાથી અને ચૌદશની રાત્રિએ અર્ધ નિશીથકાળમાં જ વ્યાપ્તિ હોવાથી આગલા દિવસે ૧૩નો જ વ્રતોપવાસ કરવાનું વિધાન છે. તે મુજબ તા. ૧૩-૨-૨૦૧૮ના દિવસે તેરસમાં જ ઉપવાસ કરવો.’

તેમજ ખાસ કરીને પૂર્વોક્ત મુજબ જે ‘રાશિઓ’માં સમાસિનો સમય લખાયેલ છે તે બહુધા એક-એક દિવસ આગલા દિવસમાં (અન્ય સ્થાને) લખાઈ ગયેલ છે. (આ જ પ્રકારની તમામ સ્થિતિ સંપ્રદાયના ઉત્તરવિભાગમાં પ્રવર્તમાન કેટલાક ‘નિર્ણયો’માં પણ બહુધા ઢૂબડૂ=એકસરખી જ છે !! સંપ્રદાય વિદોએ સાવધાન રહેવું અતિ જરૂરી છે.) તે દરેક રાશિનો પ્રારંભ અને સમાપ્તિ સમય અત્રે આ ચિંતન માસિકમાં અવકાશની મર્યાદાનુસાર ફરીથી લખવો શક્ય નથી. પરંતુ તે

તમામ રાશિઓના સમય તેમજ દરેક નક્ષત્રોના સમય તેમજ સૂર્યોદય+સૂર્યાસ્તના કલાક/મિનિટોના સમય પણ ફરીથી તેનું ‘નિર્ણય સાગર’ તથા ‘જન્મભૂમિ’ પંચાંગોના આધારે, મુંબઈના સ્થાનિક સમય મુજબ જ (કારણ કે, ગુજરાતના પણ અમદવાદ-સુરત-રાજકોટ આ ચારેયના સમયમાં પણ પરસ્પર પાંચ-દસ મિનિટોનો ફરક રહે છે; માટે મુંબઈના સ્થાનિક સમય મુજબ જ) પુનઃ સંશોધન કરીને મોબાઈલ એપ્લીકેશન ઉપર ગત તા. ૮-૮-૨૦૧૭થી મૂકવામાં આવેલ છે.

તે મુજબ રાશિઓ તથા વિંદુડો-પંચકાદિ પણ પ્રસિદ્ધ પંચાંગોને આધારે ચોક્કસપણે જાણીને જ નામકરણાદિમાં તેનો ઉપયોગ કરવો. અથવા તજજ્ઞ બ્રાહ્મણો કે સંતો-ભક્તોને પૂછીને જ ‘રાશિ’ નક્કી કરવી.

આ પ્રમાણે હાલમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી પ્રવર્તમાન (સં. ૨૦૭૪ના ચૈત્ર માસ પર્યંતના) નિર્ણયનું મોબાઈલ એપ્લીકેશન તથા વેબસાઈટ ઉપર મૂકવા માટે સંશોધન થઈ ચૂક્યું છે. અને તેનો લાભ જે સ્માર્ટફોન મોબાઈલ ધરાવે છે એવા ભક્તો નિર્ણય એપ્લીકેશન (જે ગુરુપૂર્ણિમાને દિવસે વિમોચન થયું હતું તે)ના માધ્યમથી સંપૂર્ણ લાભ લઈ શકશે. માટે તેવા ભક્તોએ એ સીસ્ટમનો અપડેટથી ઉપયોગ કરી અન્ય ભક્તોને પણ વોટ્સપાદિ દ્વારા સંપર્કથી જાણ કરી યોગ્ય રીતે લાભાન્વિત બનાવવા અનુરોધ છે.

(તા.ક.) આ નાની એવી જણાતી છતાં, ધાર્મિક વિધાનોના પાલનાર્થે તેમજ ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાર્થે અતિ મહત્વની મનાતી ક્ષતિમાંથી પસાર થયા બાદ; પૂ. ધનશ્યામ સ્વામી તથા અમોએ નક્કી કરેલ છે કે નિર્ણયમાં હવે પછીથી મુંબઈનો જ સૂર્યોદય+સૂર્યાસ્ત સમય લખવો તેમજ દરેક નક્ષત્રનો સમાપ્તિ સમય પણ અવશ્ય લખવો. જેથી ક્યારેય પણ આ પ્રવર્તમાન ‘વ્રતોત્સવ નિર્ણય’માં કોઈ પ્રકારની ક્ષતિ જ ન આવે અને સંપ્રદાયના તમામ આશ્રિતો સદૈવ પ્રસન્ન જ રહે, એવી અપેક્ષા સહ...

લી. સહસંપાદક સાધુ આનંદસ્વરૂપદાસજી
(હાલ - સરધાર)ના સન્નેહ જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

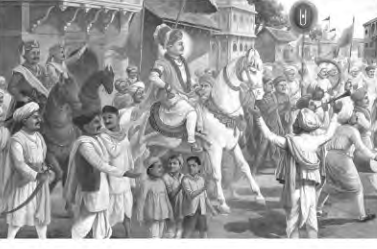

રાજકોટ : ચિંતન લવાજમ તથા જગન્નાથપુરી મંદિર દાનની રકમ જમા કરાવવા માટે સંપર્ક

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, રામેશ્વર ચોક, બાબરીયા સોસા. પાસે, રાજકોટ.

વ્યાસ સાહેબ - મો. ૯૮૨૫૨૯૭૪૪૨

દર એકાદશીએ સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવે છે, જેમાં સરધારથી પૂ. સંતો પધારી કથાવાર્તાનો લાભ આપશે.

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

સ્વામી ઘનશ્યામદાસજી તથા શા. સ્વામી સર્વમંગલદાસજી તથા સાધુ ધર્મવલ્લભદાસજી

સંતશિબિર
સરધાર

સરધારધામને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની ઉપસ્થિતમાં યોજાયેલ સંતમંડળની 'સંત શિબિર-૨૦૧૭' તથા શિબિરના અંતિમ દિને યોજાયેલ સરધાર મંદિર છાત્રાલયમાં વિનામૂલ્યે રહીને વિદ્યાભ્યાસ કરતા કોલેજીયન વિદ્યાર્થીઓ તેમજ હરિભક્તોની સત્સંગ સભા અને હરિભક્તો-વિદ્યાર્થીઓને ઠાકોરજીનો પ્રાસાદિક પાઉભાજીનો મહાપ્રસાદ જમાડતા પૂ. સ્વામી આદિક સંતો-પાર્ષદો.

૮ મી સત્સંગ શિબિર
માણાવદર

સોરઠ પ્રદેશના માણાવદર શહેરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીની ઉપસ્થિતિમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ આઠમી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર'

જલગીલણી મહોત્સવ
વરજાંગ જાળિયા

જૂનાગઢ પ્રદેશના વરજાંગ જાળિયાને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી યોજાયેલ જલગીલણી મહોત્સવમાં પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

જલગીલણી મહોત્સવ
સરધાર

તીર્થધામ સરધારને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી પૂ. સંતો-હરિભક્તોની ઉપસ્થિતિમાં ઉજવાયેલ જલગીલણી મહોત્સવ.

એન.સી.સી. કેમ્પ
સરદાર

તીર્થધામ સરદારને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શુભ સંકલ્પથી 'એન.સી.સી. ડ્રાઈવેક્ટેટ ગુજરાત' આયોજીત ૧૭ રાજ્યના ૮૦૦થી વધુ તાલીમાર્થીઓની 'રાષ્ટ્રીય એકીકરણ શિબિર'માં ઉપસ્થિતિ ભારતના કેન્દ્રીય મંત્રી માન. શ્રી મનસુખભાઈ માંડવીયા તથા એન.સી.સી.ના પદાધિકારી ગણો.

જલ્મીલણી મહોત્સવ યોગીચોક-સુરત

સીમાડા-સુરતને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી પૂ. સંતો-હરિભક્તોની ઉપસ્થિતિમાં ઉજવાયેલ જલ્મીલણી મહોત્સવ.

દર્શન-મુલાકાત સરધાર

તીર્થધામ સરધાર તથા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી આદિક સંતોના દર્શનાર્થે પધારેલ વિશ્વહિન્દુ પરિષદના મહામંત્રી માન. શ્રી રણછોડભાઈ ભરવાડ.

રવિસભા-કેઈન ઉદ્ઘાટન ભાવનગર

ભાવનગર શહેરને આંગણે નૂતન તૈયાર થઈ રહેલ ગઢડા શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તાબાના શિખરબદ્ધ મંદિરના બાંધકામ સહયોગ અર્થે મુકવામાં આવેલ વિશાળ કેઈનનું ઉદ્ઘાટન કરતા તેમજ રવિસભામાં સત્સંગ-કથાવાર્તાનો લાભ આપતા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી.

ઠાકોરજીયાળ-સમૂહ સ્નાન
દુધાળા

ગઢડા પ્રદેશના દુધાળા (તા. લાઠી) ગામને આંગણે હરિકૃષ્ણ એક્સપોર્ટના માલિક પ.ભ. શ્રી સવજીભાઈ ધનજીભાઈ ધોળકીયાના નિવાસસ્થાને ઠાકોરજીનો થાળ તથા સંતોની રસોઈ તેમજ શ્રી સવજીભાઈ ધોળકીયાના અથાગ પરિશ્રમથી નિર્મિત વિશાળ ‘હરિકૃષ્ણ સરોવર’માં સમૂહ સ્નાન કરતા પૂ. સ્વામી સાથે સંતો-પાર્ષદો તથા ધનજીબાપા, સવજીભાઈ વગેરે હરિભક્તો.

કેશોદ શહેરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પા. જનમંગલ ભગતના વક્તાપદે યોજાયેલ શ્રી ભક્તચિંતામણી કથાપારાયણ.

જામખંભાળીયા શહેરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પા. ખુશાલ ભગતના વક્તાપદે યોજાયેલ શ્રી ભક્તચિંતામણી કથાપારાયણ.

હ્યુસ્ટન-અમેરિકાને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ્વામી નિર્ભયચરણદાસજીના વક્તાપદે યોજાયેલ શ્રી ભક્તચિંતામણી કથાપારાયણ.

મોટાવરાણા-સુરતને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી લક્ષ્મીપ્રસાદદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે ઉજવાયેલ શેલણ મહોત્સવ.

આજે જ જુઓ અને તપાસો... આપનું લવાજમ ક્યારે પૂરું થાય છે ?

ઠાલા ભક્તજનો ! 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' માસિકના દરેક અંકમાં સરનામાના લેબલ (મેઈલ બોક્સ) ઉપર આપનો ગ્રાહક નંબર અને આપનું લવાજમ પૂરું થવાના મહિના-વર્ષની માહિતી આપવામાં આવે છે. માટે આપના 'ચિંતન' માસિકના કવર પર સરનામાનું લેબલ હંમેશા તપાસતા રહો અને લવાજમ પૂરું થાય તે પૂર્વે જ આશરે ૪૦ દિવસ પહેલા ચિંતન કાર્યાલય - સરદારમાં આપનો ગ્રાહક નંબર આપીને લવાજમ ભરવું, જેથી 'ચિંતન' માસિકનો એક પણ અંક ચૂકી ન જવાય. અને હા, દર બે વર્ષે લવાજમ ભરવાનું યાદ રાખવું પડે તે કરતા પાંચ વર્ષનું અથવા આજીવન લવાજમ એકસાથે પણ ભરી શકાય છે.

મું. ડોંબીવલી (ઈ) શ્રા. નં. 1
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર
રાજાજી રોડ, બેંક ઓફ ઈન્ડિયાની સામે,
રેલ્વે બ્રીજની બાજુમાં, ડોંબીવલી (ઈસ્ટ) - ૪૨૧૨૦૨
જી. થાણા - મુંબઈ. પોસ્ટીંગ તા. ૨૦-૪-૨૦૧૨
તમારું લવાજમ તા. 20/10/2030ના રોજ પુરું થાય છે.

આ છે
આપના
અંકના
લવાજમ
સમાપ્તિની
તારીખ

સરનામાના લેબલના નીચે આપેલા નમૂના પરથી આપ આપના અંકનું લેબલ તપાસતા રહો અને નવું લવાજમ ભરવાની પ્રક્રિયા સમયસર કરતા રહો...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ ॥

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી આયોજીત

શરદોત્સવ

તારીખ : ૫-૧૦-૨૦૧૭, ગુરુવાર
સમય : રાત્રે ૮.૦૦ થી ૧૧.૩૦

:: અધ્યક્ષશ્રી ::
પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી
વડતાલ

:: ઉપાધ્યક્ષશ્રી ::
પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃસિંહપ્રસાદજી મહારાજશ્રી
વડતાલ

સ્થળ : આચાર્ય નિવાસ' શ્રી રણવીરવાડી, વડતાલ. મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮	સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર' સરદાર, તા.જી. રાજકોટ. મો. ૭૬૦૦૦૮૫૦૩ (લાઈવ પ્રસારણ 'લક્ષ્ય' ચેનલ પર)	સ્થળ : શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિર' ભાવનગર, મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૪૫
સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિર' મહુવા, મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૨૨	સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર' રાજાજી રોડ, ડોંબીવલી (ઈ) મો. ૯૮૩૩૯૮૦૯૫૪	સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર' યોગીચોક, સિમાડા, સુરત. મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૨૧

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ ॥

રાદડિયા પરિવાર આયોજીત ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના લીલાચરિત્રો તથા ધર્મસિદ્ધાંતોથી ભરપૂર ગ્રંથરાજ

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ॥

કથા પારાયણ

વક્તા : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ

પધારો વેકરીયા

કથા પ્રારંભ : તા. ૨૬-૧૦-૨૦૧૭ ગુરુવાર

કથા સમય : સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧.૩૦ બપોરે ૩.૦૦ થી ૬.૦૦

કથા વિરામ : તા. ૧-૧૧-૨૦૧૭ બુધવાર

નિમંત્રક :- પ.ભ. શ્રી રમેશભાઈ તથા ધર્મેશભાઈ કાનજીભાઈ રાદડિયા

કથાસ્થળ : મું. વેકરીયા, તા. વિસાવદર, જી. જૂનાગઢ.

LIVE

લક્ષ્ય tv
www.lakshya.tv

દિપાવલીના શુભ અવસર પર વાઘભારસથી લાભપાંચમ સુધી...

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું મહાન પ્રાસાદિક તીર્થધામ સરધારને આંગણે બાવીસમી

તારીખ :

૧૬-૧૦-૨૦૧૭

થી

૨૫-૧૦-૨૦૧૭

અધ્યક્ષ
પ.પૂ. પ.સુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

ઉપાધ્યક્ષ
પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ્રયોજક : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

સવાર

સત્સંગ છાવણીના કાર્યક્રમની રૂપરેખા

બપોર

૪.૩૦ થી ૬.૦૦ સ્નાનાદિક - પૂજાવિધિ
૬.૦૦ થી ૬.૩૦ પ્રભાતફેરી
૬.૩૦ થી ૭.૦૦ પ્રભાતિયા
૭.૦૦ થી ૮.૦૦ કીર્તન વિવેચન
વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

૧.૦૦ થી ૨.૦૦ વચનામૃત-કથા-પ્રશ્નોત્તરી
૨.૦૦ થી ૩.૩૦ વિશ્રાંતિ
૩.૩૦ થી ૩.૪૫ માનસી-ફગવા-કીર્તનભક્તિ
૩.૪૫ થી ૫.૦૦ શ્રીહરિલીલામૃત કથા
વક્તા :- પૂ. સ્વામી શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી

૮.૦૦ થી ૮.૧૫ શ્રીહરિલીલામૃત કથા
વક્તા :- પૂ. સ્વામી શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી

૫.૦૦ થી ૬.૧૫ શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામીની વાતોની કથા
વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

૮.૧૫ થી ૮.૪૫ ધ્યાન અનુષ્ઠાન
૮.૪૫ થી ૧૦.૧ જ્ઞાનગોષ્ઠી
૧૦.૧૫ થી ૧૧.૩૦ વચનામૃત વિવેચન
વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

૬.૧૫ થી ૭.૩૦ પ્રવચન-ગોડી-આરતી-સ્તુતિ
૭.૩૦ થી ૮.૩૦ મહાપ્રસાદ
૮.૩૦ થી ૯.૦૦ સ્વાભાવિક ચેષ્ટાગાન
૯.૦૦ થી ૧૦.૦૦ વ્યાખ્યાનમાળા (લાઈવ લક્ષ્ય)
૧૦.૦૦ થી ૪.૩૦ વિશ્રાંતિ

૧૧.૩૦ થી ૧૨.૦૦ પ્રવચન-માનસીપૂજા
૧૨.૦૦ થી ૧.૦૦ મહાપ્રસાદ

॥ છાવણીના વિશેષ કાર્યક્રમો ॥

ધર્મકુળ દર્શન, નૂતન વર્ષ પૂજન,
અત્રકૂટોત્સવ, સમૂહ સ્નાન, રાસોત્સવ,
શેરડી ઉત્સવ, ઓળા ઉત્સવ વગેરે...

॥ ખાસનોંધ ॥

આ સત્સંગ છાવણીની સાથે-સાથે 'બાળ સત્સંગ છાવણી'નું
આયોજન કરવામાં આવેલ છે, જેથી આપ આપના બાળકોને
સાથે લાવીને છાવણીનો લાભ લઈ શકશો.

તા. ક. છાવણી દરમ્યાન દિવાળીના શુભ દિવસે સમૂહમાં ચોપડા પૂજન થશે,
જે ભક્તોએ લાભ લેવાની ઈચ્છા હોય તેમણે અગાઉથી પોતાનું નામ લખાવી દેવા વિનંતી.

સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ બાગ' શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, સરધાર

તા.જી. રાજકોટ. સંપર્ક - ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૩

Live : www.sardharkatha.com, www.svg.org

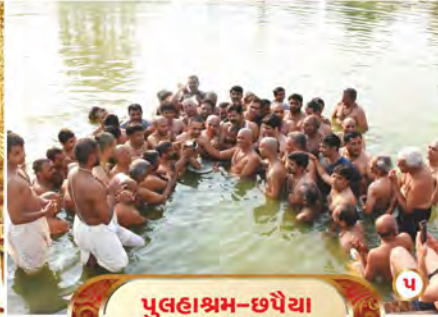
ગઢડા ખાતે દરબારગઢમાં જાડેજા પરિવાર આયોજીત કથાપારાયણમાં પધારી દર્શન-આશીર્વાદ પાઠવતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી તથા ધર્મકુળ પરિવાર.

વડતાલને આંગણે શ્રી રઘુવીરવાડી ખાતે યોજાયેલ જલજીલણી મહોત્સવ તથા વડતાલ ગામ યુવક મંડળ આયોજીત શ્રી ગણેશ મહોત્સવમાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રાગટ્યભૂમિ ઉપર નવનિર્મિત મંદિરના પ્રાગટ્યસ્થાનના માળની સેવા પ.પૂ. ધ. ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રાજપાર્થે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ છે, તેનો ચેક બાળપ્રભુ શ્રી ધનશ્યામ મહારાજના સાન્નિધ્યમાં પૂ. મહંત સ્વામીને અર્પણ કરતા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી સાથે પૂ. પી.પી. સ્વામી, પૂ. ગુરુપ્રસાદ સ્વામી, પૂ. પૂર્ણ સ્વામી. આ પ્રાગટ્યસ્થાન મંદિરનો ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ તા. ૩૧-૧૦-૨૦૧૭ થી તા. ૪-૧૧-૨૦૧૭ સુધી ભવ્યતાથી ઉજવાશે. (લાઈવ નિહાળો લક્ષ્ય ચેનલ પર)

**પુલહાશ્રમ-છપૈયા
દર્શન તીર્થયાત્રા**

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીની તપોભૂમિ 'પુલહાશ્રમ-મુક્તિનાથ' તીર્થધામની પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આશાથી સરદારનિવાસી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી સંગાયે ૧૩૦ જેટલા સંતો-ભક્તોની યોજાયેલ પાવનકારી 'પુલહાશ્રમ-છપૈયા દર્શન તીર્થયાત્રા.'

૧. ભગવાન શ્રીહરિની પ્રાગટ્યભૂમિ ઉપર બિરાજમાન બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજની આરતી ઉતારતા પૂ. સ્વામી. ૨-૩. પ્રાગટ્ય સ્થાન મંદિરનું નિરક્ષણ કરતા પૂ. સંતો. ૪. છપૈયા મંદિરમાં બિરાજમાન ઠાકોરજીની આરતી ઉતારતા પૂ. સ્વામી. ૫. બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજના પ્રાસાદિક સરોવરમાં ઠાકોરજીના અભિષેક સહ સમૂહ સ્નાન. ૬. શ્રી ધર્મ-ભક્તિ સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન. ૭. મોક્ષપીપળો સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન. ૮. કાલિદત્ત મોક્ષ સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન. ૯. મીન સરોવર દર્શન. ૧૦. મહુડા વૃક્ષ સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન. ૧૧. જાંબુ વૃક્ષ સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન. ૧૨. બહિરીયો કૂવો સ્મૃતિ સ્થાન દર્શન.